

m. 589

REVISTA BIBLIOTECILOR

5
1967

Revista bibliotecilor

PUBlicaŢIE
A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURĂ ŞI ARTĂ

S U M A R

Al. DUTU: <i>Ecoul literar al războiului de independență și antecedentele sale.</i>	257
E. ARDELEANU: <i>Informarea în spiritul eficienței economice</i>	260
Anne-Marie MIHIT: <i>Biblioteca publică și mijloacele audio-vizuale</i>	264
Vasile BORDEIANU: <i>Diafilmele și diapozitivele - doar un auxiliar în activitatea bibliotecii?</i>	267
Edgar ELIAN: <i>Discul - un instrument de lucru al bibliotecii.</i>	271
Constantin VISAN: <i>O vastă bibliotecă vorbitoră</i>	273
Anton IORDACHE: <i>Cartea și televiziunea</i>	275
Leontina NEACȘU: <i>Circulația cărții în bibliotecile publice din regiunea Oltenia.</i>	280
I. M. ȘTEFAN: <i>Problematika propagandei literaturii științifice</i>	283
Deana BÂNCILĂ: <i>Metodele de întocmire a bibliografiilor.</i>	288
Maya KERTESZ: <i>Telexul în bibliotecă</i>	288

Experiența noastră

Ion LENGHEI: <i>Îmbogățirea colecțiilor și raționalizarea spațiului</i>	290
M. CHOIREANU, P. PATACHIA: <i>Colaborarea dintre biblioteca școlii și biblioteca tehnică</i>	291
Sabina ZAHARIA: <i>Secție pentru copii</i>	293
★	
Beatrice ARION: <i>Trei cărți pentru copii</i>	294

Istoria cărții și a bibliotecilor

N. OPRFA: <i>Biblioteca Societății „Înfrățirea muncitorilor” din Galați</i>	300
---	-----

★

<i>Cronica</i>	303
--------------------------	-----

Lucrări de specialitate

<i>Valorificarea artei profesive românești într-un album bibliofiliic; Buletinul de informare tehnică;</i>	306
--	-----

Fișier

Ceaușescu, Nicolae. <i>Rolul conducător al partidului în etapa de dezvoltare a construcției socialiste;</i> Marx-Engels. <i>Opere alese.</i> Vol. 2; Alexandru, Aureliu C. <i>Principii ale relațiilor dintre state;</i> Davezies, Robert. <i>Angolezii; Cântare României;</i> Kalcev, Kamen. <i>Cei doi din orașul nou;</i> Langfus, Anna. <i>Sari, Barbara; Léon, Maria Teresa. Cînd trecutul se numește Ea;</i> Malaparte, Curzio. <i>Soarele e orb;</i> Poamyuz, Zofia. <i>Pasagera;</i> Svevo, Italo. <i>Conștiința lui Zeno.</i>	308
--	-----

Consultații

Elvira MORARU: <i>Evidența colecțiilor</i>	311
--	-----

★

<i>Posta readerilor</i>	319
-----------------------------------	-----

ANUL XX

Nr. 5

M A I, 1967

R E D A C Ț I A

Strada Biserica Amzel 5 - 7,

Raionul „30 Iunie”

București, Oficiul

Telefon 13.94.01

Ecoul literar

al războiului de independență și antecedentele sale

Evenimentele de acum 90 de ani care au dus la dobândirea independenței de stat a României au avut un puternic ecou în literatura epocii, cît și după aceea. Împlinirea aspirației seculare a poporului român a înregistrat în creația literară un răsunset deosebit de puternic, nu numai datorită faptului că în versurile și în fraza marilor scriitori a vibrat o sinceră admirație pentru eroismul miilor de ostași români, dar și pentru faptul că războiul de neatîrnare implinea o năzuință atît de veche.

Afirmate în istoria europeană ca state libere, țările române și-au păstrat autonomia, prin lupta armată și diplomatică, pînă în clipa în care rezistența în fața puterii otomane, în plină ascensiune, a impus acceptarea unor condiții ce au asigurat, însă, supraviețuirea rînduieilor și așezămintelor autohtone; de aceea, țările române au putut să asigure dezvoltarea unor forme culturale care au iradiat, apoi, în tot sud-estul european, căzut sub condiții de viață politică mult mai vitrege. Sub asemenea auspicii, lupta de eliberare a fost continuată de toate personalitățile reprezentative ale poporului român și această luptă a avut ecou imediat în cultura epocii; în acest sens, activitatea neostenită a lui Ștefan cel Mare se resfrînge în cronicile contemporane marelui voevod, ca și în vastele fresce care împodobesc ctitoriile lui, așa cum lupta lui Mihai Viteazul a fost înregistrată în scrierile din vremea sa, ca și în poezia populară din sud-estul european. Cu un secol mai tîrziu, năzuința spre libertate, spre neatîrnare capătă forma unei argumentări erudite în operele scriitorilor umaniști, care secondau, astfel, teoretic, politica purtată de un Șerban Cantacuzino, Constantin Brîncoveanu sau Dimitrie Cantemir. La Miron Costin, în opera Stolnicului Cantacuzino sau în lucrările erudite ale lui Dimitrie Cantemir, libertatea politică a românilor de pretutindeni apare ca o concluzie majoră și ca o premisă a întregii existențe de pe acest teritoriu. În memoriile diplomatice din secolul al XVIII-lea, punctul ce apare constant în șirul cererilor formulate în numele poporului român este recunoașterea „vechilor privilegii” ale țării și, mai întii de toate, starea de autonomie deținută anterior acceptării unor condiții de supunere, sub „mari garanții”. În 1776, cînd începea să tipărească prefetele la *Minee*, luminatul patriot, care a fost Chesarie de Rîmnic, înscrisă importanța recunoașterii vechilor

drepturi ale Țării Românești, în urma tratatului de la Kuciuk-Kainargi din 1774; Chesarie reproducea, de altfel, în textul său, tezele expuse de delegațiile române la tratativele preliminare de pace și de sine însuși în cursul convorbirilor purtate cu comandantul armatei ruse, pentru a ajunge la concluzia că țările române vor „renaște ca Fenixul”. În același timp, în Moldova, cărturarii revin continuu la necesitatea obținerii neaturnării și a înlăturării puterii despotice, după cum ne indică operele europene pe care ei le traduc, ca și propriile lor argumente. Eliberarea de exploatarea externă e un crez comun al cărturarilor din epoca luminilor, care unesc fraza scrisă cu intervenția activă, în vremea în care drepturile fundamentale și străvechi ale poporului român sînt expuse cu căldură atît în Țara Românească și Moldova, cît și în Transilvania.

Recunoașterea dreptului țărilor române de a fi conduse de principii pămînteni, ca urmare a mișcării revoluționare conduse de Tudor Vladimirescu, și avîntul culturii române din cel de-al treilea deceniu al secolului trecut au dat și mai multă amploare aspirației spre libertate ce străbate literatura română din anii premergători Unirii Principatelor. Marii scriitori revoluționari vor formula cu claritate ideea că înlăturarea vechilor orînduieli solicietă abolirea stării de dependență și Nicolae Bălcescu va afirma, în repetate rînduri, că desființarea relațiilor sociale anacronice trebuie să fie urmată de obținerea unirii și a independenței. Comunitatea națională e o axiomă unanim recunoscută în publicistica vremii și în scrierile mobilizatoare, iar aceasta e temelul pe care toți cărturarii vîd ridicîndu-se un stat puternic și o cultură înfloritoare. Literatura din anii 1848 și 1859 readuce mereu în actualitate aspirația spre independență și, în anii premergători războiului de la 1877, se încetățenește ideea că eliberarea de dominația străină (care, de altfel, fusese treptat slăbită) nu mai poate întîrzia. În momentul în care masele se răscoală în Bosnia și Hertegovina, ca și în Bulgaria, țara noastră revine încă o dată în sprijinul acestor popoare și trupele române trec Dunărea alături de armatele ruse.

În luptele grele pe care ostașii români au trebuit să le poarte în fața unei armate dîrze și bine organizate, aceeași înflăcărare ce izbucnise în decursul secolelor îi va purta pe cei mulți pînă la jertfa vieții. La Grivița, Plevna și Smîrdan, trupele române înscriu pagini de înălțător eroism, care sînt transpuse pe paginile nepieritoare ale marilor scriitori. Ca împlinire a unei vechi năzuinți și ca o consacrare a drepturilor poporului român, literatura consacrată luptelor de la 1877 se impune azi atenției noastre sub un dublu caracter: aceasta evocă eroismul maselor ce pornesc năvalnic spre lumina libertății mult dorite, iar cronică războiului nu înregistrează ciocnirea armelor și zdrobirea unui dușman, acoperit de ură, ci izgonirea puterii armate ce încercase să-și perpetueze o stăpînire la care nu avusese niciodată drept. Aspectele acestea pot fi surprinse atît în literatura momentului, cît și în scrierile ce au evocat, mai apoi, momentele unei mari epopei spre care năzuiseră cei dinainte și spre care se întorceau mereu gîndurile celor care au venit pe urmă.

Elogiul adus oșteanului care pășise pe urmele stegarilor lui Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și Ioan Vodă cel Viteaz îl regăsim lîngă compasiunea arătată soldatului înfrînt, silit să lupte împotriva conștiinței umane. Acest răsunset se regăsește astfel în versurile venerabilului bard, mai înainte participant la revoluția de la 1848 și luptător pentru înfăptuirea Unirii, Vasile Alecsandri, care consemnează evenimentele din 1877 cu proștețimea pe

care o au schițele luate de celălalt mare martor al luptelor, Nicolae Grigorescu. Versul său a intrat în legendă și revine stăruitor în memoria noastră :

„Plecat-am nouă din Vaslui
Și cu sergentul zece
Și nu era, zău, nimănu
În piept inima rece...”

Poeziile sale vor fi reunite curînd în volum, alcătuint cartea *Ostașii noștri*, din 1878. De asemenea, martor al evenimentelor, Alexandru Macedonski publică în 1877—1878 poeziile *Vin de primăvară*, *Plevna* și alte creații. Pe urmele lor, George Coșbuc va parcurge lucrările istorice și va aduna mărturiile contemporanilor săi pentru a realiza poeziile nepieritoare din ciclul *Cîntece de vitejie* :

„Strecurați prin plumb și săbii dorobanții drum deschid
Inimoși s-azvîrl prin șanțuri și de-a valma sar pe zid...”

În versurile poetului năsăudean regăsim exprimată starea de spirit a transilvănenilor, care în iunie 1877 aplaudaseră cu entuziasm la Brașov spectacolul dat „în favoarea soldaților răniți din România” (în program figurînd și *Balkanul și Carpatul*), iar în februarie 1878 ascultaseră electrizați, în comuna Covăsinț, din comitatul Aradului, reprezentația cu pieseta lui Vasile Alecsandri *La Turnu Măgurele*, „aplauzele neconținute silind de multe ori pe interpreți a se opri, atît de mare fu entuziasmul produs”¹⁾. De aceeași temă vor fi atrași I. L. Caragiale (*În vremea războiului*), Mihail Sadoveanu (*Povestiri din război*), Duiliu Zamfirescu (*În război*), alături de care se înscriu numele lui Alexandru Pelimon, Aron Densușianu, N. Orășanu, G. Sion și mulți alții²⁾ care au cîntat epopeea glorioasă ce a împlinit o năzuință îndelung așteptată și o aspirație permanentă a poporului român. Ecoul literar pe care-l înregistrase fiecare luptă din trecut în scrierile din epoca respectivă a atins în 1877 un punct culminant, atunci cînd vechile străduinți s-au văzut împlinite. Pentru acest motiv, eroul de la 1877 a fost cel care se luptase și în bătăliile din trecut, țăranul român, același care apărea acum ca executor al unei justiții implacabile, prin generoasele sale dimensiuni umane.

AI. DUȚU

¹⁾ Vezi : Massoff, Ioan. *Teatrul românesc*. Vol. 2. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 588—589.

²⁾ Pentru amănunte, vezi : Horla Ursu. *Momente din istoria României în creația literară*, Buc., Editura didactică și pedagogică, 1963, p. 222—233, cu bibliografie la p. 250—253 și recapitularea mai nouă a lui Teodor Virgolicl, *Lirica independenței*, Gazeta literară, 1967, 17. p. 1 și 7.

Informarea în sprijinul eficacității economice

Problemele creșterii eficacității economice se află în centrul atenției colectivelor formate din cadre de conducere, ingineri, economiști, oameni de știință, specialiști din ministere, institute centrale și întreprinderi, care, în baza indicațiilor Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 studiază în fabrici și uzine principalele aspecte ale organizării producției și a muncii. Fiind o cerință obiectivă, dictată de progresul tehnic contemporan, de sarcinile care stau în fața economiei noastre naționale în etapa actuală, organizarea științifică a producției și a muncii își extinde aria asupra tuturor activităților din întreprinderile socialiste, inclusiv asupra informării și documentării. În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, ale complexelor probleme care se pun astăzi în orice domeniu al economiei, activitatea de informare și documentare trebuie să favorizeze studiile și acțiunile întreprinse în direcția realizării unei eficacități economice crescînde, a reducerii și lichidării decalajului dintre nivelul de organizare și cel de înzestrare tehnică.

Informarea constituie unul dintre principalele canale de recepționare și transmitere a noului. Ea contribuie la perfecționarea și modernizarea produselor, la adoptarea unor concepții sau soluții noi, la introducerea și folosirea unor materiale noi. De operativitatea și competența informării depinde, în mare măsură, dacă ceea ce este considerat ca fiind nou în tehnică și știință justifică pe deplin acest calificativ, dacă soluțiile sau perfecționările adoptate au fost cunoscute sau nu, dacă introducerea lor este eficientă din punct de vedere economic.

O dovadă a atenției care se acordă în țara noastră documentării, este faptul că în toate întreprinderile și în numeroase instituții specializate există biblioteci tehnice ale căror colecții de publicații se îmbogățesc mereu. Totodată, un număr din ce în ce mai mare de întreprinderi organizează unități de documentare, încadrate cu personal de specialitate, care se ocupă exclusiv de această muncă. La Fabrica de antibiotice din Iași, Uzina de fibre și fire sintetice din Săvinești, uzinele „Electroputere” — Craiova și „Steagul roșu” — Brașov, ca să nu cităm decât câteva, funcționează astfel de unități de documentare. Ele asigură informarea detaliată, pe teme, a specialiștilor, scutindu-i de un efort intelectual suplimentar și de o cheltuială de timp pe care le pot folosi pentru dezvoltarea activității tehnice și științifice. Întreprinderi ca, de pildă, „23 August” din București, Combinatul siderurgic Hunedoara, Combinatul chimic Victoria ș.a. au beneficiat de realizări în valoare de milioane de lei ca urmare a folosirii unor indicații cuprinse în literatura tehnică.

Se știe că noutatea în tehnică provine dintr-o informație care, în majoritatea cazurilor, este consemnată într-un document. În principiu, cadrele de conducere și de specialitate din oricare întreprindere sînt convinse de utilitatea și necesitatea informării, însă, din păcate, în multe locuri, nu o concep ca o activitate organizată. Din această cauză ei acceptă inexistența organului de documentare sau, acolo unde aceasta există, nu se sesizează de lipsa unei

activității organizate. Prea puțini sînt acei care se miră atunci cînd cercetătorul sau proiectantul zăbovesc prea mult timp în bibliotecă pentru a căuta o revistă, o indicație de literatură sau o informație de care au nevoie. Problemele informării devin însă din ce în ce mai complicate și mai complexe. În fața „exploziei” de material documentar din întreaga lume, a aflului de informații de proporții imense, în limbi diferite, specialistul are sentimentul că citește fără rost deoarece trebuie să parcurgă sute sau mii de pagini pînă să dea de informația pe urmele căreia a pornit. În cazul cel mai fericit, cînd știe că există un aparat de informare (în primul rînd, cataloage și reviste de referate), investigația lui este mult ușurată. Dar și atunci mai are multe de făcut, nu numai din cauza marelui număr de referințe pe care trebuie să le parcurgă, ci și pentru că ele nu reprezintă decît drumul spre informația primară, care urmează să fie studiată și supusă analizei. Cu cit înaintează pe calea informării, crește și îndoiala că a găsit într-adevăr ceea ce este mai nou, mai interesant în problema investigată. Informațiile pe care le găsește sînt atît de multe și izvoarele lor atît de diferite, încît specialistul ajunge la convingerea că oricît ar căuta, cercetarea va continua la nesfîrșit. Deci, se ivește nevoia selecționării, pe bază de comparare, a ceea ce este mai nou, mai folositor și mai rentabil în cazul dat. Fără a încerca să prelungim lista dificultăților, amintim totuși că simpla parcurgere a documentelor tehnice este insuficientă: mai trebuie extrase și sintetizate datele cele mai utile, care pot determina cea mai ridicată eficiență economică a temei abordate.

Toate aceste probleme pot fi rezolvate numai printr-o informare bine organizată. Documentarea a devenit o disciplină distinctă, creată, dezvoltată și aplicată de specialiștii în materie. În ultima vreme, pe plan mondial se folosesc din ce în ce mai mult mijloacele mecanizate și automatizate în documentare și felurite metode de selecție și de sistematizare cu ajutorul fișelor perforate. Se elaborează metodologii de lucru care să permită punerea la dispoziția specialistului a unui volum cit mai mare de informații utile, în minimum de cuvinte și în minimum de documente, într-un termen cit mai scurt. Dacă ținem seama că din numărul imens de documente trebuie selectate informațiile cele mai noi și mai eficiente, atunci devine clar că informarea și documentarea sînt activități de concepție. Cei care lucrează în acest domeniu trebuie să fie specialiști în tehnică și, totodată, buni cunoscători ai problemelor specifice informării și documentării.

Practica ne furnizează numeroase argumente în favoarea aserțiunilor de mai sus și ne arată că lipsa de informare generează multe pierderi prin neaplicarea unor noi procedee tehnologice. La Uzina „Semănătoarea” din București a funcționat în anii 1960—1963 un grup de documentare compus din patru ingineri. Acest grup nu mai există și în perioada care a urmat valoarea inovațiilor aplicate s-a redus la jumătate. Alt exemplu: la turnătoria Uzinelor „23 August” procentul de rebuturi depășește chiar și așa-numitele limite admise, reprezentînd multe milioane de lei anual. Una din cauzele principale este aplicarea unei tehnologii necorespunzătoare. Nu s-a folosit experiența din alte țări privind pregătirea fabricației, deși există chiar în uzină material documentar care consemnează tehnologii mai avansate. Spre deosebire de „Semănătoarea”, la Uzinele „23 August” există o unitate de documentare, destul de bine organizată, însă nu toți specialiștii din uzină se adresează acestei unități pentru rezolvarea unor probleme tehnologice, așa că posibilitățile ei sînt insuficient valorificate.

Fiecare sondaj sau anchetă scot la iveală că din cauza lipsei de informare se produc pierderi de materiale, se fabrică produse de o calitate inferioară, se cheltuiesc bani acolo unde s-ar putea face economii. În numeroase întreprinderi, în institute științifice și de proiectare „se face” documentare, dar cine o face, care este randamentul, în ce măsură acoperă nevoile reale țînd seama de stadiul mondial, acestea sînt probleme nerezolvate. Unele ministere s-au preocupat de organizarea informării în unitățile subordonate. De pildă, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a elaborat în urmă cu opt ani Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de documentare și a bibliotecilor tehnice, care prevede ca întreprinderile și institutele subordonate să creeze organe de documentare, încadrate cu un șef, cu ingineri, tehnicieni, traducători etc. La fel și Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Industriei Chimice și alte ministere au emis normative pentru organizarea documentării. Ar fi însă necesar ca după primul pas să urmeze și al doilea: unitățile de documentare să fie încadrate cu personalul prevăzut, în funcție de gradul întreprinderii și tehnicitatea ei.

Pentru a găsi formele cele mai raționale de organizare a unităților de documentare sînt necesare studii și cercetări minuțioase. În întreprinderi și instituții funcționează peste 5000 de biblioteci de specialitate, dar nu există norme care să reglementeze dezvoltarea lor. Pînă acum nu au fost elaborate scheme clare cu privire la tipul de unitate documentară cel mai adecvat profilului fiecărei întreprinderi sau instituții, gradului de tehnicitate, preocupărilor specifice ramurii de care aparține sau domeniului în care activează (producție, proiectare, cercetare), sarcinilor curente și de perspectivă etc. Iată ațiția factori care condiționează necesarul de informații și, totodată, forma de organizare a documentării.

Informarea și documentarea sînt domenii de activitate în care specializarea și cooperarea se dovedesc a fi tot atît de necesare ca și între ramurile de producție din cadrul economiei naționale. Se pune problema: care bibliotecă tehnică poate procura tot ce apare în domeniile de specialitate pe care le deservește și care organ de documentare poate selecționa și prelucra tot ce apare, asigurînd totodată elaborarea și difuzarea operativă a materialelor corespunzătoare? Fără îndoială că așa ceva nu este posibil, ori cîte fonduri bănești s-ar alocă în acest scop.

Specializarea și cooperarea sînt indisolubil legate de principiul rețelei coordonate, la nivel național, regional, local și pe ramuri, atît pentru unitățile de documentare cît și pentru bibliotecile speciale și tehnice. Prin constituirea unor rețele de unități de documentare și de biblioteci tehnico-științifice după principiul ramurii economice și, respectiv, teritorial, o serie de probleme mari ale informării și documentării ar putea fi mai lesne soluționate. Ne referim la coordonarea achizițiilor și a prelucrării materialului documentar, la organizarea de cataloage colective și dezvoltarea împrumutului interbibliotecar.

Coordonarea ar permite raționalizarea achizițiilor de material documentar și evitarea paralelismelor, ceea ce ar duce la economii de fonduri bănești, în special de valută. Pe de altă parte, și aceasta este cel mai important, s-ar lărgi substanțial posibilitatea mării numărului de titluri de cărți sau de publicații periodice achiziționate din străinătate. Desigur, evitarea paralelismului în achiziții nu se referă la acele materiale a căror prezență permanentă în bibliotecă tehnică este indispensabilă pentru întreprinderea sau instituția respectivă.

Generalizarea sistemului de organizare a cataloagelor colective, atît pe ramură, cît și pe plan regional ar permite lărgirea posibilităților de informare a fiecărei întreprinderi pînă la nivelul ramurii respective sau chiar al mai multor ramuri. Centrul de documentare în chimie publică lunar catalogul colectiv al cărților intrate în bibliotecile din întreprinderile Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Petrolului și anual, lista periodicelor la care sînt abonate. Asemenea lucrări ar putea să fie efectuate și de alte centre de documentare pe ramură. Folosind catalogul colectiv, bibliotecile tehnice pot utiliza mai larg împrumutul interbibliotecar și, într-o fază mai evoluată, transmiterea reciprocă de microfilme și fotocopii. Sistemul de împrumut interbibliotecar nu este reglementat prin normative corespunzătoare și, adeseori, spiritul de conlucrare între biblioteci lasă de dorit. Se întîmplă ca pe baza Repertoriului periodicelor străine, editat de Biblioteca Centrală de Stat, unele biblioteci să solicite împrumuturi de la alte biblioteci dar sînt refuzate. În mod firesc, coordonarea achizițiilor de material documentar trebuie completată cu o reglementare corespunzătoare a împrumutului interbibliotecar.

În diferite țări (Franța, R. D. Germană, U.R.S.S., S.U.A.) se conturează cu tot mai multă claritate tendința de coordonare a prelucrării materialului documentar, cu scopul de a realiza o economie de timp și de materiale și a lărgi substanțial aria informării. În țara noastră, există unele convenții de colaborare între organele de documentare centrale sau de ramură. Totuși în unele cazuri, convențiile nu sînt respectate, se prelucrează în paralel aceleași materiale documentare, fără să mai adăugăm volumul mare de lucrări și de traduceri efectuate în întreprinderi și înstitute numai pentru uzul propriu, neținute în evidență pe plan central. Prin coordonarea centralizată a prelucrării materialului documentar s-ar crea condiții pentru acțiuni de mecanizare și automatizare a documentării și pentru folosirea în comun a unor instalații costisitoare, nerentabile pentru o singură unitate.

Un calculator electronic este scump și, pentru a deveni rentabil, trebuie să i se asigure un grad corespunzător de folosire. Dar există mijloace mecanizate mai puțin costisitoare (stații de mecanizare contabilă, mașini electrice de calcul etc.) a căror capacitate nu este pe deplin utilizată și care pot servi

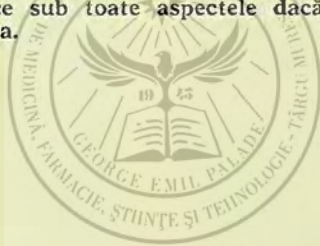

pentru mecanizarea documentării. Lipsa unor mijloace mecanizate nu poate fi un argument în defavoarea dezvoltării muncii de informare. Este esențial ca aceasta să se facă, chiar și cu mijloace manuale. Fiecare unitate economică sau științifică modernă trebuie să aibă și o documentare modernă, iar acolo unde se fac investiții importante în scopuri diferite, pot fi alocate și fondurile necesare pentru organizarea muncii de informare. Este știut că aceste fonduri se amortizează foarte repede datorită avantajelor economice și eficienței informării.

În țara noastră, există unele începuturi de cercetare în domeniul mecanizării documentării, al întocmirii indexurilor și tezaurelor necesare în acest scop, dar sîntem rămași în urmă față de realizările din alte țări. În vreme ce organele de documentare, specializate în această muncă, fac deocamdată studii și experimentări modeste în legătură cu mecanizarea documentării, la Institutul geologic regăsirea informațiilor este de pe acum mecanizată, la Combinatul chimic „Victoria”, la Fabrica de scule din Rîșnov și în alte întreprinderi se folosește în mod curent sistemul de selecție manuală a informațiilor cu ajutorul fișelor cu perforație marginală.

Și, în sfîrșit, problema calificării personalului pentru documentare. Pionieratul meritoriu, în acest sens, al Institutului central de documentare tehnică nu mai este suficient. I.C.D.T., în colaborare cu organele de documentare de ramură, poate dezvolta actualele cursuri și să treacă la organizarea lor pentru o durată mai lungă, atît pentru documentaliști, cit și pentru bibliotecarii din bibliotecile tehnice. Organizarea unor cursuri de lungă durată, introducerea în învățămîntul tehnic superior a unor lecții despre informare și documentare sînt imperative de prim ordin. Tot așa cum există forme de învățămînt pentru bibliotecari, este necesar să fie organizate și pentru documentaliști.

Am încercat să schișăm cîteva din premisele eficacității informării. Fiecare unitate de documentare, avînd la îndemînă o metodologie corespunzătoare și o evidență strictă a activității, trebuie să dovedească cifric că cheltuielile pentru documentare sînt rentabile. Activitatea de producție, de cercetare și de proiectare va deveni mai eficace sub toate aspectele dacă, în acest sens, documentarea își va spori contribuția.

E. ARDELEANU

Biblioteca publică și mijloacele audio-vizuale

Mijloacele audio-vizuale doar simple auxiliare în activitatea bibliotecilor? Prezența lor în biblioteci este valorificată din plin? Cîteva „amănunte“ organizatorice și efectele lor practice. Ce loc ocupă radioul și televiziunea în activitatea bibliotecilor?

Dinamizarea rolului social pe care biblioteca publică îl are în contextul vieții culturale reclamă folosirea curentă a mijloacelor materiale, puse la dispoziție prin actualul nivel de dezvoltare al științei și al tehnicii, în scopul ridicării calitative a propagandei cărții. Concomitent cu lărgirea ariei de activitate, cresc exigențele cititorilor față de bibliotecă și ale bibliotecarilor față de munca lor. Căile care conduc oamenii spre carte se diversifică, devin mai subtile și, uneori, la prima vedere, indirecte. Viziunea asupra rolului bibliotecii și a mijloacelor sale de propagandă suferă modificări sensibile.

În atare condiții, diascopul și aparatul de proiecție, picupul și magnetofonul, radioul și televizorul, devin instrumente de lucru la îndemîna oricărei biblioteci. Oferind posibilități de conservare și de transmitere a valorilor culturale, ele reprezintă pentru bibliotecă, alături de cărți, un mijloc de propagare a tot ceea ce mintea omenească a creat mai valoros. Fără a primejdui locul pe care cartea îl are în viața oamenilor, aceste mijloace oferă posibilități multiple de instruire și de delectare spirituală. Bibliotecile trebuie să le considere ca atare. Dar utilizarea lor de către bibliotecari este reclamată și de efectul binefăcător produs asupra eficienței propagandei literaturii; ele conduc oamenii spre cărți, creează premisele unor noi lecturi. O dublă funcțiune pe care bibliotecarii o pot avea în vedere. Faptul că în țara noastră, mijloacele audio-vizuale au început să fie folosite pe scară tot mai largă, în școli, ca auxiliare necesare procesului de învățămînt, nu poate decît să stimuleze bibliotecile în utilizarea lor. Specificul activității bibliotecare necesită instrumente variate de lucru și ar însemna să se priveze singură de ceea

ce știința și tehnica secolului nostru îi pune la dispoziție nefolosind o parte măcar, și cea mai accesibilă, a mijloacelor audio-vizuale.

O sumară evaluare a posibilităților de care dispun bibliotecile publice pentru desfășurarea propagandei audio-vizuale a cărții indică o situație, aproape satisfăcătoare, doar în unele regiuni. Cîteva exemple. În regiunea Iași, bibliotecile publice dispun de: 17 picupuri (10 se află la dispoziția bibliotecilor comunale); 6 discoteci (aceea a bibliotecii regionale numără 1767 de discuri); 39 de aparate de proiecție și colecții de diafilme; numărul aparatelor de radio, televizoarelor, magnetofonelor este mai mic. Discoteci bune au și bibliotecile regionale Argeș, Bacău, Brașov, Cluj, Crișana, Ploiești; în regiunile Argeș și Crișana un număr satisfăcător de biblioteci comunale posedă aparate de radio. Menționăm, de asemenea, regiunile Bacău, Brașov și Cluj unde bibliotecile raionale și unele biblioteci comunale (aproximativ 10) posedă aparate de proiecție și colecții de diafilme. Restul regiunilor oferă o situație mai mult decît modestă.

Dotarea bibliotecilor publice se cere îmbunătățită. Există posibilități în această direcție. Dar și în condițiile actuale de dotare, bibliotecarii pot să le exploateze în mod rațional pe cele existente, valorificîndu-le cu mai multă fantezie și... încredere. Nu trebuie să se neglijeze ajutorul pe care îl pot oferi căminele culturale și casele de cultură care, în prezent, dispun de mai multe mijloace audio-vizuale decît bibliotecile.

Prevederile bugetare în vigoare permit achiziționarea unui număr de aparate radio și televizoare, picupuri, magnetofoane, diascopie, aparate de

proiecție, discuri, diafilme. Deoarece nu se poate asigura decât dotarea citorva unități, și aceasta în condiții destul de modeste, mult mai utilă ar fi pentru bibliotecă centralizarea fondului de achiziționare la biblioteca regională urmînd ca numai ea să se ocupe de procurarea mijloacelor audio-vizuale. Aceasta ar permite asigurarea unei game mai largi de aparataj și a unei tematici mai variate a colecțiilor de discuri și de diafilme (ar fi evitate astfel unele situații, existente în prezent, și anume: biblioteci care să aibă picupuri, dar să fie lipsite de o colecție de discuri, sau cele cîteva discuri avute în gestiune să nu le poată folosi din lipsă de picup). Prin împrumut interbibliotecar, fiecare unitate din regiune va putea beneficia de ele. Este mult mai folositoare activității de propagandă a cărții existența unei singure unități bine dotate într-o regiune, respectiv biblioteca regională sau raională (acolo unde condițiile materiale permit), care să asigure circuitul mijloacelor audio-vizuale (diafilme și diapozitive — aparate de proiecție, discuri — picupuri, magnetofoane) într-un număr mare de biblioteci, decât aceea a citorva unități care să desfășoare, sub acest aspect, o activitate sporadică.

Îndeobște, formele preferate de bibliotecari în organizarea unor acțiuni cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale sînt audițiile muzicale colective (la cererea cititorilor sau prilejuate de o dată calendaristică) și proiecțiile de diafilme. Discul și banda de magnetofon, sînt utilizate pentru audiția muzicală în sine, iar diafilmul ca material ilustrativ la o temă oarecare. Este foarte bine, dar bibliotecarul trebuie să fie interesat și de măsura în care ele conduc spre cărți, stimulează noi lecturi. Pentru a-și pune asemenea probleme, se cere ca bibliotecarii să fie obișnuși să le folosească în mod curent. Aceasta ridică în fața bibliotecilor regionale cîteva probleme de ordin metodic.

În primul rînd, necesitatea instruirii bibliotecarilor. În cîte regiuni, seminariile raionale au afectat măcar o oră discutării acestei probleme? Cîte biblioteci regionale au inclus în planul de activitate metodică îndrumarea unităților din regiune în folosirea mijloacelor audio-vizuale? Răspunsul afirmativ vine din partea unui număr prea mic de biblioteci pentru a consemna o realitate caracteristică. Insuficiența dotare a bibliotecilor cu mij-

loace audio-vizuale nu poate constitui o cauză a slabei lor utilizări atîta timp cît nu sînt folosite cu maximum de randament cele existente în prezent. Sugerăm bibliotecilor regionale să imbine instruirea teoretică cu organizarea unor acțiuni model la bibliotecile raionale și comunale, care să demonstreze bibliotecarilor posibilitățile multiple de folosire a acestor instrumente atît de utile propagării cărții. De altfel, biblioteca regională, avînd la dispoziție mijloacele materiale și experiența, poate coordona, pe întreaga regiune, organizarea unor acțiuni de propagandă a cărții în cadrul cărora mijloacele audio-vizuale să aibă partea lor de contribuție.

Informarea curentă a bibliotecarilor asupra componentei discotecii și a colecției de diafilme existente la biblioteca regională (mai ales în condițiile centralizării lor) prin editarea unui catalog, ca și alcătuirea unor bibliografii, tot de către biblioteca regională, a căror tematică să se inspire din emisiunile literare sau de cultură generală transmise la radio și televiziune, reprezintă, de asemenea, un ajutor concret și eficient. Bibliotecarii comunali, mai ales, vor ști ce să solicite prin împrumut interbibliotecar și asupra căror titluri de lucrări să-și îndrepte atenția în mod special.

Așa cum în completarea colecțiilor de cărți, bibliotecarii se străduie să aleagă ceea ce este mai util și mai valoros, tot așa trebuie să procedeze și în cazul colecțiilor de discuri și de diafilme. Orice bibliotecă se poate adresa Studioului cinematografic „Animafilm” sau Casei de discuri „ElectreCORD” pentru a cere informații asupra diafilmelor și discurilor scoase de aceste două instituții. La cerere, se trimit cataloage, care cuprind titlurile tuturor diafilmelor și, respectiv, ale discurilor, realizate într-o anumită perioadă. Ghidindu-se după aceste cataloage, bibliotecarii pot alege cu mai mult discernămint acele discuri și diafilme de care au nevoie. O seară de poezie sau de proză, în care își va găsi locul un disc cu cîteva poezii, în interpretări valoroase, sau unul cu fragmente de proză citite de creatorii lor, în care muzica, tot înregistrată, va asigura un fundal sonor adecvat și... discret, va constitui într-adevăr o atracție pentru cititori, le va îndrepta atenția spre noi cărți, spre autori pe care, pînă atunci, i-au ocolit. Depinde de bibliotecar, de priceperea lui, ca asemenea întîlniri dintre cititori și cărți, plasate într-un ca-

dru adecvat și atractiv, să dea roadele așteptate. Prezența proiecțiilor de diafilme la unele discuții cu micii cititori pe o anumită temă sau la o anumită carte conferă un plus de atractivitate. Imbrățișind o tematică variată (economie, istorie, geografie, tehnică, agrotehnică, beletristică etc.), diafilmele își găsesc justificată prezența la multe din manifestările bibliotecii. Folosirea în cadrul aceleiași manifestări atât a discului, cât și a diafilmului nu poate decât să contribuie la reușita acesteia. De exemplu: o seară de poezie Tudor Arghezi. Pentru organizarea ei, bibliotecarul are la dispoziție un disc cu versuri în lectura autorului, altul în lectura unor actori și un diafilm despre viața poetului.

Dacă picupul, magnetofonul, aparatul de proiecție sînt cît de cît prezente în activitatea bibliotecilor (sperăm că pe viitor vor fi mai larg utilizate), radioul și televiziunea nu sînt valorificate la reele lor posibilități. Nu este nevoie ca toate bibliotecile să posedे aparate de radio și televiziune și să adune cititorii la audiții colective (anumite emisiuni, care ar interesa biblioteca și cititorii, sînt programate la ore ce nu coincid cu orarul bibliotecii). Important este ca bibliotecarii să se folosească în propaganda cărții de toate emisiunile care le permit acest lucru. Săptămînal, radiodifuziunea și televiziunea transmit o sumedenie de emisiuni literare, altele închinete unor mari personalități din diverse domenii sau unor evenimente din istoria patriei noastre, scurte informări asupra noutăților editoriale, interviuri cu scriitorii asupra proiectelor lor literare etc. Cum pot fi valorificate de către bibliotecii?

Sînt posibilități ca bibliotecile să fie informate cu mult timp înainte asupra transmiterii anumitor emisiuni literare. Pentru aceasta, o instituție centrală, cum este Biblioteca Centrală de Stat, ar putea stabili un contact permanent cu Radioteleviziunea în scopul informării pe o perioadă mai lungă de timp (perspectiva cu care lucrează Radioteleviziunea permite acest lucru) asupra viitoarelor emisiuni literare. La rîndul ei, Biblioteca Centrală de Stat ar putea informa bibliotecile regionale, care, în asemenea condiții, ar realiza din timp, pentru bibliotecile raionale și comunale, bibliografii care să se inspire din tematica emisiunilor transmise la radio

sau televiziune (și tematica unor expoziții s-ar putea inspira din aceste emisiuni). Bibliotecarii ar avea posibilitatea să selecteze ceea ce corespunde intereselor muncii lor și să atragă atenția cititorilor asupra emisiunilor pe care le consideră importante. Dar pînă la concretizarea acestei colaborări, bibliotecarii se pot folosi de *Programele de radio și televiziune* care le asigură o informare; este drept, doar cu 3—4 zile înainte de transmiterea unei emisiuni. Atrăgînd atenția asupra anumitor emisiuni (nu numai a celor cu caracter literar, dar și a celor cum ar fi: *Tele-enciclopedia*, *Călătorii geografice*, *Orașele muzicii*, *Teleglob*), oferînd cărțile potrivite, bibliotecarii vor atrage cititorii spre lectura unor lucrări valoroase care, uneori, din lipsa unei popularizări eficiente, atractive, sînt ocolite. Chiar după transmiterea unor emisiuni la radio sau televiziune, bibliotecarii se pot folosi de interesul stîrnit de acestea în rîndul cititorilor (fie prin discuții personale, fie printr-o mică expoziție sau vitrină) pentru a le deschide gustul unor noi lecturi. Și de ce nu, pentru a susține, a continua activitatea desfășurată de această mare instituție de propagandă politico-ideologică și culturală care este Radioteleviziunea.

Dacă bibliotecarul s-ar folosi în cuprînsul unei săptămîni doar de o singură emisiune (ele depășesc cifra de 50) pentru a deschide drumul unor cărți spre cititori sau pentru a trezi interesul lor față de o anumită problemă, pe care va avea posibilitatea să o susțină cu literatura adecvată, se poate considera mulțumit. A reușit să valorifice un mijloc prețios și inepuizabil ca posibilități. În special televiziunea, dată fiind forma specifică de a se adresa oamenilor, reprezintă un mijloc de cunoaștere de o largă accesibilitate. Bibliotecarii trebuie să o folosească ca un instrument util muncii lor.

Raportul dintre bibliotecă, pe de o parte, radio și televiziune, pe de altă parte, este bilateral. Care este rolul radioului și al televiziunii în activitatea bibliotecară, am arătat, în cîteva idei, în articolul de față.

Care este rolul bibliotecii în cadrul emisiunilor de radio și televiziune? — iată o întrebare al cărei răspuns este mai dificil de dat. Biblioteca și-a găsit locul, din cînd în cînd, în unele emisiuni radiofonice sau ale televi-

ziunii sub forma consemnării unor date despre activitatea ei. Dar bibliotecarii, mai ales cei din bibliotecile mai mari sau cu tradiție, pot colabora la realizarea unor emisiuni, pot fi consultați asupra acuității unor probleme de propagandă a cărții. In-

tr-un anumit punct, interesele acestor instituții se întind, sarcinile generale fiind aceleași.

Solicitările ar trebui să pornească din ambele părți.

Anne-Marie MIHIȚ

DIAFILMELE ȘI DIAPOZITIVELE — DOAR UN AUXILIAR IN ACTIVITATEA BIBLIOTECII ?

Folosite tot mai intens în cadrul procesului de învățămînt și al diferitelor acțiuni culturale, diafilmele și diapozitivele reclamă un loc stabil în rîndul mijloacelor de propagandă utilizate de către bibliotecă. Varietatea lor tematică, numărul apreciabil de titluri, reușita realizării lor artistice, ușurința cu care pot fi minuite (diapozitivele și epidiascoapele sînt aparate simple, utilizarea lor nu cere o pregătire specială anterioară) sînt calități ce le asigură o largă folosire. Atît diafilmele, cît și diapozitivele prezintă pe o peliculă alb-negru sau color imagini statice, însoțite de scurte texte explicative (diafilmul prezintă pe aceeași peliculă 40 pînă la 70 de cadre realizate pe baza unui scenariu; diapozitivele înfățișează imagini care ilustrează anumite subiecte fără să fie unite printr-un scenariu).

Lectura cărților, completată cu vizionarea diafilmelor și a diapozitivelor, contribuie la fixarea ideilor principale din operele citite. În cadrul bibliotecilor, se pot organiza și vizionări speciale, pe cicluri de teme, de diafilme sau diapozitive. Prezentatorul ar putea, în timpul proiecției, să se refere la unele cărți care se găsesc în bibliotecă.

Tematica diafilmelor și a diapozitivelor este foarte variată; nu există domeniu de activitate cultural-științifică necuprins de aceste mijloace de propagandă vizuală: arta, literatura, geografia, istoria, fizica, chimia, tehnica, agricultura, igiena, educația fizică etc. Ele se adresează tuturor vîrștelor.

În prezent, se află în circulație peste o mie de titluri de diafilme și diapozitive.

Un mare număr din acestea ilustrează, într-o formă succintă, teme privind viața și opera unor mari personalități ale literaturii, artei și științei noastre: Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Ion Creangă, Ion Luca Caragiale, George Coșbuc, Alexandru Vlahuță, Alexandru Odobescu, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Ion Slavici, George Topirceanu, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Ciprian Porumbescu, George Enescu, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, Constantin Brâncuși, Iosif Iser, Nicolae Tonitza, Gheorghe Petrașcu, Camil Ressu, Ion Ionescu de la Brad, Emil Racoviță, Gheorghe Marinescu etc.

Pentru copii au fost realizate diafilme ale căror imagini ilustrează operele unor scriitori cunoscuți și îndrăgiți de micii cititori: *Făt-Frumos din lacrimă* (Mihai Eminescu), *Amintiri din copilărie*, *Harap Alb*, *Capra cu trei iezi*, *Dănilă Prepeleac*, *Punguța cu doi bani* (Ion Creangă), *Ileana Sinziana*, *Sarea în bucate* (Petre Ispirescu), *Nunta Zamfirii*, *El-Zorab*, *Iarna pe uliță* (George Coșbuc), *Greierul și furnica* (Al. Donici), *Balada unui greier mic* (George Topirceanu), *Apus de Soare* (Barbu Ștefănescu Delavrancea), *Guliver în țara piticilor*, *Guliver în țara uriașilor*, *Ocolul pămîntului în 80 de zile*, *Lebedele*, *Pescarul și peștișorul* etc.

Vizionarea diafilmelor sau diapozitivelor ajută la lărgirea cunoștințelor despre viața și opera oamenilor iluștri. Referirile sau citatele din opere, însoțite de imagini, suscită interesul pentru cunoașterea acestora în întregime. Autorii scenariilor de diafilme sînt oameni competenți, cu prestigiu

O nouă Românie s-a făurit în ultimele două decenii datorită politicii de industrializare socialistă a statului, de cooperativizare a agriculturii, de dezvoltare multilaterală a științei și culturii.

Secvență din diafilmul *Călătorind prin Republica Socialistă Românie*.

în domeniile respective; interpretările pe care le fac cu privire la temele tratate ajută pe spectatori la înțelegerea operelor citate.

Menționăm și diafilmele care înfățișează tradițiile progresiste ale științei românești: *Figuri de chimiști români*, *Figuri de fizicieni români*, *Figuri de biologi români*, *Români, cuceritori ai văzduhului* ș.a.

Diafilmele și diapozitivele pot fi folosite în totalitate sau parțial, în funcție de tema manifestărilor organizate de bibliotecă. De pildă, pentru o acțiune pe tema 1907 în literatură bibliotecarul poate folosi mai multe diafilme sau diapozitive, proiectând cadrele care se referă la subiectul ales.

Studioul „Animafilm” a realizat și unele diafilme cu o tematică mai largă: *Arta Greciei și Italiei antice*, *Arta Orientului antic*, *Arhitectura și sculptura Renașterii italiene*, *Aspecte din arhitectura și sculptura Renașterii în afara Italiei*, *Arta flamandă*, *Arta spaniolă*, *Arta românească în secolele XII-XVIII*, *Arta românească în secolul al XIX-lea și începutul secolului XX*, *Arta românească între 1919-1944*, *Arta românească după 23 August 1944*, *Poezia după 23 August*, *Scriitorii cîntă lupta pentru pace* etc.

Marilor figuri din istoria patriei noastre, ca și momentelor celor mai importante din lupta poporului român pentru independență, libertate și dreptate socială le sînt dedicate diafilmele: *Strămoșii noștri*, *Epoca lui*

Artiștii noștri plastici au evocat și figurile marilor creatori ale căror inimi au bătut alături de aceea a mulțimii. Iată-l pe George Enescu în viziunea lui Ion Jalea.

Secvență din același diafilm.

Nunta Zamfirii.

Voinici cai spumau în galop,
Și-n creasta colțului înalt
Prin valțuri viului viu văd,

Vrui prinț omi înțide cînd trecea
C-un braț în gold și-n pălărie
Cu celălalt.

Ștefan cel Mare, Epoca lui Mihai Viteazul, Războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja, Răscoala populară condusă de Horia, Cloșca și Crișan, Răscoala populară din 1821, Revoluția de la 1848 în Țările Române, Unirea Principatelor Române, Războiul pentru independența de stat a României (1877—1878), O pagină eroică din istoria noastră muncitorească (grevele din 1933), Participarea Armatei Române la războiul antihitlerist, Instaurarea regimului democrat-popular.

Frumusețile și bogățiile patriei noastre, realizările poporului nostru sub conducerea P.C.R. sînt înfățișate în diafilmele și diapozitivele: Delta Dunării, Herculane — Buziaș — Olănești — Govora, Sînaia — Bușteni — Predeal, Litoralul românesc al Mării Negre, Mamaia, Eforie Nord, Eforie Sud, Mangalia, Poiana Brașov, Huneadoara, Clujul, Orașul Galași, București — oraș socialist, Cetățile de foc ale patriei, Din bogățiile subsolului patriei noastre, Munții Bucegi, Munții Retezat, Munții Făgăraș, Munții Apuseni, Valea Argeșului, Valea Bistriței, Valea Someșului, Valea Oltului, Valea Prahovei, Peșteri din Munții Apuseni.

Din domeniile științei și tehnicii au fost ilustrate, prin diafilme, următoarele teme: Ce este genetica? Structura substanțelor, Originea și evoluția omului, Specie și rasă, Sateliți de radiocomunicații, Ce este televiziunea? Chimia în tainele vieții, Fabricarea hîrtiei, Fenomenele naturii, Plante al-

pine, Plante folositoare și dăunătoare, Miscarea și sensibilitatea la plante, Principiile electronicii și aplicațiile lor.

Multe diafilme se adresează țărănimii cooperatiste, învățînd-o cum să aplice în practică cuceririle științei și tehnicii înaintate: Aplicațiile fizicii în agricultură, Citeva inovații în agricultură, Mașini agricole folosite la culturile de bază, Mașini noi folosite în agricultură, Mecanizarea lucrărilor de protecția plantelor, Sporirea și îmbunătățirea producției de lînă fină și semifînă, Organizarea însămînțărilor artificiale la animale, Plante noi furajere, Viermii de mătase și creșterea lor.

Pentru o informare mai completă asupra producției de diafilme și diapozitive, bibliotecarii se pot adresa Studioului cinematografic „Animafilm” București (str. Olteni 45, raionul Tudor Vladimirescu) pentru a li se pune la dispoziție cataloagele editate în fiecare an. Diafilmele și diapozitivele pot fi procurate de la I.C.R.M. (Întreprinderea comercială regională metalo-chimică), iar aparatura de la I.C.R.M. și de la I.O.R. (Întreprinderea optică română). Costul lor este accesibil oricărei biblioteci. În același timp, rugăm pe cei care folosesc aceste mijloace vizuale în cadrul bibliotecilor să ne comunice părerile și eventualele sugestii pentru îmbunătățirea conținutului lor.

Vasile BORDEIANU

Discul — un instrument de lucru al bibliotecii

O dată cu dezvoltarea producției de discuri de lungă durată (microsilon) și cu îmbogățirea tematicii lor, au început să cunoască o tot mai largă răspindire — în domenii din cele mai variate — acțiunile realizate cu ajutorul picupului și al discului. În învățământul nostru de toate gradele, discul este pe cale de a deveni un auxiliar tot mai prețios al profesorilor de muzică, de limbă română și de limbi străine. În felul acesta, explicațiile cadrelor didactice apar completate cu ilustrații sonore, datorită cărora noțiunile comunicate se transmit cu o forță de convingere substanțial sporită.

Practica obținută de școli în această direcție sugerează, în chip firesc, folosirea discului în cadrul diferitelor manifestări organizate de bibliotecă. Aș vrea, în cele ce urmează, să propun atenției acestora câteva teme care permit crearea unei legături între carte și disc.

Cea mai firească legătură de acest fel o prilejuiește desigur seria discurilor de pe care răsună glasul scriitorilor citind din propria lor operă. Repertoriul nu este încă destul de consistent în această direcție; cuprinde totuși vocele lui Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, George Călinescu și Viotor Eftimiu. Oricare din aceste discuri poate ilustra în chip deosebit de convingător o expunere privind creația literară a autorilor respectivi. (Cele două discuri, având înregistrate pe ele vocea lui Mihail Sadoveanu, mai cuprind și lecturi din *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă și din versurile lui Eminescu. Iată deci încă doi autori a căror operă poate fi evocată cu ajutorul discului).

Vorbind despre Eminescu, să amintim și de existența unui disc-recital al actorilor Irina Răchițeanu, Elena Sereda, Val. Săndulescu, Gheorghe Cozorici, Ludovic Antal — care cuprinde pagini consacrate din lirica eminesciană: *Luceafărul*, *Lacul*, *Floare albastră*, *Melancolie*, *Glossa* etc. Pe

lingă ploii fără soț, *Mai am un singur dor*, *La steaua* și un fragment din *Scrisoarea a III-a* pot fi ascultate pe un alt disc în interpretarea de neuitat a lui George Vraca. Mai recent apărut, un disc ne oferă posibilitatea audierii unui recital de versuri ale lui Vasile Alecsandri, printre care *Dan căpitan de plai*, *Peneș curcanul*, *Malul Siretului*, *Concert în luncă*, *Odă ostașilor români* etc., în lectura unor actori ca George Calboreanu, Irina Răchițeanu, Gina Petrini, G. Ionescu-Gion, Dinu Ianculescu și alții.

Seria *Teatru pe disc* cuprinde numai lucrări consacrate, tipărite în numeroase ediții de-a lungul anilor. Din dramaturgia originală semnalăm: Alecsandri (*Fântina Blanduziei*, *Chirița în provincie*), Caragiale (*O scrisoare pierdută*, *Conu Leonida față cu reacțiunea*), Delavrancea (*Apus de soare*), Al. Kirijescu (*Gaișele*), Liviu Rebreanu (*Plicul*), G. Ciprian (*Omul cu mîrșoaga*), Tudor Mușatescu (*Titanic-vals*), Mihail Sebastian (*Steaua fără nume*, *Ultima oră*), Victor Ion Popa (*Tache, Ianke și Cadir*), Horia Lovinescu (*Citadela sfărîmată*), Al. Mirodan (*Ziaristii*). Nu a fost neglijată în această serie nici dramaturgia universală, din care au apărut pînă în prezent: Shakespeare (*Hamlet*), Molière (*Bolnavul închipuit*), Goldoni (*Bădăranii*), Goethe (*Egmont*), Schiller (*Intrigă și iubire*), Gogol (*Revizorul*), Gorki (*Azilul de noapte*). Iată tot atitea prilejuri de a atrage spre bibliotecă un număr mereu sporit de iubitori ai cărții, în perspectiva de a deveni iubitori ai discului.

Un public special, căruia i se adresează deopotrivă literatura și discul, îl constituie copiii. Și pentru aceștia există posibilități de organizare a unor manifestări cu ajutorul discurilor care cuprind basme și povestiri. Examinînd repertoriul aflat la dispoziție, găsim

lucrări de Ion Creangă (*Harap alb, Pungața cu doi bani, Capra cu trei iezi, Ursul păcălit de vulpe, Povestea porcului*), Petre Ispirescu (*Sarea în bucate, Greuceanu, Prislea cel viteaz și merele de aur*), Delavrancea (*Neghinița, Bunicul, Bunica*), Cezar Petrescu (*Fram, ursul polar*), Tudor Arghezi (*Hoțul*), Vladimir Coliș (*Povestea ursului cafeniu*) etc., pe lângă basme clasice de Frații Grimm (*Albă ca zăpada și cei șapte pitici, Scufița roșie*), Charles Perrault (*Cenușăreasa*), C. Collodi (*Pinocchio*), Oscar Wilde (*Prințul fericit*) ș.a. Prezentate, în majoritatea cazurilor, sub formă de dramatizări, aceste basme și povestiri prilejuiesc o audiție deosebit de atractivă.

Teme de o largă diversitate se deschid în fața noastră în momentul cînd abordăm lista discurilor muzicale. Faptul că sînt prezenți aici — aproape fără excepție — toți marii compozitori români și de peste hotare oferă, de la început, ocazia tratării unor subiecte legate de biografiile marilor compozitori, apărute în Editura muzicală sau în alte edituri, prin exemple muzicale, folosind discurile existente în comerț. În egală măsură, pot fi folosite și biografiile unor interpreți celebri de odinioară (George Foleacu, George Niculescu-Basu, Florica Cristoforeanu, Elena Zamora, Maria Tănase ș.a.) prezenți totodată și pe discuri. Ilustrația muzicală poate fi utilizată și în legătură cu teme de altă natură. Oratoriul *Tudor Vladimirescu*, de

Gheorghe Dumitrescu, și-ar găsi, de pildă, locul într-o expunere din ciclul *Mari figuri ale istoriei patriei*, suita *Prin Munții Apuseni*, de Marțian Negrea, în ciclul *Frumusețile peisajului românesc*, poemul simfonic *Prăbușirea Doftanei*, de Alfred Mendelsohn, în cadrul unei evocări a trecutului de luptă al clasei noastre muncitoare. Asemenea exemple mai pot fi găsite la o cercetare mai atentă a catalogului „Electrecord”. Totul este să existe o preocupare pentru căutarea lor.

Articolul de față nu-și propune, desigur, să epuizeze toate posibilitățile de legare a cărții de disc în cadrul unor acțiuni organizate de biblioteci. Temele sînt multiple și fiecare disc nou apărut poate sugera o manifestare de acest gen. Esențial este ca ideea unor asemenea acțiuni să capete o cît mai largă răspîndire. În acest scop, se impune ca bibliotecarii să cunoască în detaliu catalogul casei noastre de discuri, să se informeze în mod curent de noile apariții (folosind eventual publicația *Discuri noi*, prezentă în magazinele de specialitate din întreaga țară) și — înainte de toate — să dea dovadă de cît mai mult spirit de inițiativă. În felul acesta, vor fi create condițiile pentru îmbogățirea metodelor de lucru ale bibliotecilor și pentru lărgirea formelor de educație estetică a cititorilor.

Edgar ELIAN

O VASTĂ BIBLIOTECĂ VORBITĂ

Sînt tot mai numeroase exemple care pledează pentru modernizarea rapidă a unor indeletniciri. Secolul XX extinde cuceririle civilizației tehnice în toate domeniile de activitate. Este aproape de necunoscut astăzi o eficiență cercetare tehnico-științifică, de pildă, fără concursul filmului, al camerei de luat vederi, al benzii de magnetofon. Prezente în medicină, în cibernetică, în industria metalurgică, în agricultură, filmul, televiziunea, radioul pătrund tot mai intens în activitatea culturală, în muzee, în biblioteci, în casele oamenilor.

Radioul rămîne deocamdată, cu toată concurența televiziunii, cel mai rapid mijloc de informare modernă. Transmițînd aproape instantaneu evenimentele, emisiunea radio desființează distanțele, pune casa omului într-un permanent contact cu mapamondul. Uriașă sală de concert, universitate audiată la domiciliu de studenții tuturor țărilor, teatru fără scenă și fără fotolii, radioul este în același timp o vastă bibliotecă. Încap în ea toate cărțile lumii. Cărți care dialoghează în permanență cu cei pentru care au fost scrise.

Glasul *Iliadei* și al *Odiseii*, al *Comediei unane* și al *Firelor de iarbă*, al lui *Faust* și al *Cîntării omului* răsună zilnic la posturile noastre de radio.

Gîndiți-vă la satisfacțiile pe care ni le-ar putea oferi o posibilă bandă de magnetofon contemporană cu Eschil sau cu teatrul elisabethan. Admiteți pentru o clipă uluitoarea veste rostită de un crainic: Transmitem poemul *Lucașărul* în lectura lui Mihai Eminescu!

Nu mai că invenții retrospective nu sînt posibile.

Bibliotecile se mîndresc, de obicei, cu ediții rare, cu manuscrise unice, cu mulțimea volumelor. Fondului de onoare al bibliotecii sonore a Radio-televiziunii Române i se spune, cu o metaforă foarte expresivă, *Fonoteca de aur*. Incunabilele acestui tezaur sînt pagini sonore semnate de Nicolae Iorga și Mihail Sadoveanu, de Lucian Blaga și Camil Petrescu, de George Bacovia, Maria Tănase, Ion Manolescu, Mihai Popescu, Lucia Sturdza Bulandra, George Vraca, George Călinescu.

Dar *Fonoteca de aur* nu se reduce nicidecum numai la acel rol de Pantheon al vocilor marilor oameni de cultură dispăruți. Ea este o bibliotecă vie, dinamică, întreprinzătoare, într-un contact permanent cu fluxul vieții culturale din țara noastră și de peste hotare. Lucrătorul acestei biblioteci, redactorul-radio nu se mulțumește să primească, să fișeze și să distribuie cărțile. El află despre ele înainte de a fi publicate, le citește în manuscris cu glas tare, la microfon, le recenzează la apariție, el sau un critic literar, le prezintă în lectură dramatizată, adună impresii de la cititori etc. Toate acestea, în vasta sală de lectură a undelor, în fața a milioane de ascultători-cititori.

Fac o invitație bibliotecarilor, aceea de a solicita mai des vasta bibliotecă vorbită care este radioul. Porțile „bibliotecii” noastre sînt deschise din zori și pînă după miezul nopții. Printr-o simplă răsucire de buton vi se oferă posibilitatea unui permanent schimb de experiență. În programele noastre, puteți găsi informații utile pentru munca dv. de fiecare zi. Toate emisiunile posturilor românești de radio oferă astfel de informații. Sînt însă unele emisiuni care au legături

foarte directe cu specificul activității dv. Iată numai cîteva exemple: *Actualitatea literară*, *Cărți care vă așteaptă*, *Edițiile radiofonice* (în prezent se difuzează ediția Caragiale), *Revista literară radio*, *Lectură în premieră*, *Cronica literară*, *Biblioteca de literatură română*, *Moment poetic*, *Antologie de literatură universală*, *Scriitori ai secolului XX*. Sînt emisiuni care vorbesc despre șantierul de creație scriitoricească, despre aparițiile editoriale, emisiuni care fac o exegeză complexă asupra cărților, asupra fenomenului literar-artistic în general.

Urmărindu-le mai atent, ați putea găsi în ele interesante sugestii pentru munca dv. Un cititor, de pildă, vă solicită *Enigma Otiliei* de George Călinescu. Dacă v-ați uitat cumva în *Programul de radio* aveți să-i recomandați să asculte, la concursul „Cine știe câștigă”, un proces literar despre eroina cărții. În altă săptămînă, *Revista literară radio* îi poate oferi cititorului, interesat de personalitatea lui Lucian Blaga, posibilitatea de a auzi vocea poetului. Vocele scriitorilor noștri contemporani pot fi ascultate zilnic la posturile românești de radio. Emisiunile de versuri citite de autori sau actori, montajele literare dedicate unor evenimente la ordinea zilei, recenziile unor cărți nou apărute, evocările unor scriitori preferați pot fi valorificate de bibliotecari prin înregistrarea lor pe bandă de magnetofon, pentru o utilizare ulterioară, prin întocmirea unor bibliografii la temele respective sau chiar organizarea unor expoziții.

Redacția literară a difuzat multă vreme emisiunea *Lecturi la cererea ascultătorilor*. Mi s-ar părea binevenită și o emisiune de *Lecturi la cererea bibliotecarilor*.

De curînd, a fost inaugurată emisiunea *Biblioteci și bibliotecari**). Aria ei tomatică va fi foarte întinsă: simpozioane, montaje și procese literare, dezbateri despre cărți și scriitori (la care să fie invitați oameni de cultură prestigioși, specialiști în biblioteconomie, scriitori, actori, bibliotecari, educatori, cititori), portrete de bibliotecari, reportaje despre activitatea unor biblioteci.

*) Emisiunea este transmisă pe programul I, în fiecare luni la orele 12,15 și retransmisă marți la orele 8,35.

În felul acesta, multe dintre sarcinile de îndrumare metodică efectuate, în prezent, greoi, uneori prin forme neatractive, ar urma să fie rezolvate sistematic și la un nivel de înaltă competență de la tribuna unei astfel de emisiuni.

În încheierea acestor rânduri, aş vrea să atrag atenția asupra unui amănunt: se impune înzestrarea bibliotecilor noastre cu aparate de radio și cu magnetofone.

Constantin VIȘAN

Cartea și televiziunea

Cu un an în urmă în cadrul unei emisiuni recent inaugurate, *Studioul Mic*, Televiziunea prezenta ecranizarea unor fragmente din noul roman al scriitorului Constantin Chișișă — *Trandafirul alb*. În cele treizeci de minute, autorul ecranizării a alesese citova momente esențiale din desfășurarea unei anchete — romanul era de factură polițistă — fără să divulge criminalul, surpriză rezervată finalului cărții. Așadar, emisiunea se termina cu un semn de întrebare: cine-i criminalul?

Ținând seama de marea putere de pătrundere a televiziunii, vizionată astăzi de milioane de oameni, emisiunea amintită a trezit un ecou firesc. Nenumărate scrisori primite la redacție cereau dezlegarea enigmei — numele criminalului — în vreme ce cartea era solicitată pretutindeni, spre marea satisfacție a librarilor și, bineînțeles, a bibliotecarilor.

Telecronicarii din străinătate amintesc în cifre statistice, deosebit de sugestive, că o carte nouă, bine prezentată la televiziune, se epuizează într-o zi, două, chiar dacă autorul este debutant și, ca atare, necunoscut cititorilor. Semnificativ este și un alt fapt și anume acela că orice carte bine prezentată de televiziune — nu numai romanele de factură polițistă, științifico-fantastice sau cele care abordează senzaționalul — se bucură de privilegiul unei răspindiri mai rapide; chiar și cărțile mai puțin „spectaculoase”, cele care abordează aspecte ale vieții

cotidiene, cele de idei, memorialistice și volumele de versuri.

Din practica muncii de mai mulți ani în cadrul emisiunilor literare, am putut constata că multe din concluziile telecronicarilor străini sînt perfect valabile și la noi. Și cea mai de seamă mi se pare aceea a raportului existent între carte și emisiunea literară de televiziune. E un raport firesc apărut ca o necesitate obiectivă încă de la începuturile televiziunii. Cartea reprezintă o realitate culturală, un instrument eficace de răspîndire a culturii și nu poate lipsi din sfera de preocupări a televiziunii. În principal, emisiunile literare ale televiziunii se bazează pe carte, pe care o prezintă în forme specifice. De la prezentarea succintă a ultimelor creații literare (transmiterea imaginii copertii și anunțarea titlului, autorului și editurii care a scos-o de sub teacul tiparului) și pînă la interviul cu scriitorul sau ecranizarea unor fragmente semnificative, iată numai cîteva modalități — cele mai frecvent folosite — de popularizare a cărții. Pentru a ilustra eficacitatea celor de mai sus, aş vrea să amintesc că una din emisiunile noi ale televiziunii, *Neobișnuita călătorie în lumea cărților*, în care sînt prezentate fragmente din lucrări literare celebre românești și universale, comentate de critici de prestigiu, a stîrnit un îmbucurător ecou în rîndul tineretului încă de la primele emisiuni. Un amănunt: în multe scrisori, telespectatorii ne întrebă cînd va

apare o nouă ediție din cartea amintită. (Multe opere prezentate în cadrul acestui ciclu sînt de mult epuizate din librării).

O importanță de prim ordin în cultivarea pasiunii pentru lectură o au și interviurile cu scriitorii despre ultima lor carte. E un autograf colectiv dăruit în câteva minute la sute de mii și chiar milioane de telespectatori. Dacă scriitorul nu se va rezuma strict la subiectul cărții, ci va dezvălui frământările și căutările zămislirii operei, unele amănunte legate de procesul de creație, atunci interviul va fi cu totul binevenit.

Consider că pentru munca bibliotecarilor, urmărirea emisiunilor literare ale televiziunii constituie un auxiliar prețios. Ei pot sugera sau chiar iniția vizionarea colectivă a unor asemenea emisiuni — fiind seama de genul emisiunii și de afinitățile diferitelor categorii de cititori. Asemenea vizionări colective, uneori urmate de discuții, sînt cît se poate de instructive. O constatare personală: nu trebuie neglijată receptivitatea tineretului pentru asemenea manifestări.

Vizionarea colectivă a unor emisiuni literare și discutarea lor ar constitui doar o etapă în munca bibliotecarului în această direcție. Cea de-a doua etapă, nu mai puțin importantă, este citirea operei respective de către un

număr cît mai mare de cititori, lectura completînd cu amănunte, nu mai puțin semnificative, cunoștințele noastre despre opera respectivă.

În același timp, urmărirea atentă de către bibliotecari a emisiunilor literare realizate de televiziune îi pune în contact cu cele mai noi apariții editoriale și, uneori, chiar cu opere în curs de tipărire. Opiniile exprimate în cadrul interviurilor cu scriitorii și criticii literari întregesc, de asemenea, imaginea bibliotecarilor asupra cărților care vor ocupa un loc sau se află de acum în rafturile bibliotecilor.

În încheiere, aș dori să fac câteva recomandări în legătură cu emisiunile literare ale televiziunii. În primul rînd, le sugerez bibliotecarilor să urmărească cele două reviste literare cu o periodicitate lunară, o revistă literară pentru tineretul școlar *Albatros* și alta pentru adulți, menite să prezinte aspectele cele mai diverse ale vieții literare. Apoi, *Studioul Mic* și *Neobișnuita călătorie în lumea cărților*, emisiuni bazate pe ecranizări în care sînt prezentate opere literare cunoscute, *Antologia școlară*, emisiune închinată vieții și operei marilor noștri scriitori clasici, și, în sfîrșit, montajele lirice închinete poeziei și intitulate, îndeobște, *Recitaluri poetice*.

Anton IORDACHE

Circulația cărții în bibliotecile publice din regiunea Oltenia

În primul trimestru al acestui an, Biroul executiv al Comitetului de cultură și artă regional a analizat una din problemele importante ale activității bibliotecilor: circulația publicațiilor. În prealabil, a fost întreprins un studiu privind repartizarea și folosirea alocațiilor bugetare pentru com-

pletarea fondurilor de publicații, componența colecțiilor și circulația cărților pe grupe de materii în bibliotecile raionale și în bibliotecile comunale, lectura cititorilor.

Analiza a relevat faptul că fondurile de publicații ale bibliotecilor publice au crescut astfel:

Tabelul nr. 1

	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Număr de volume (în % - 1960 = 100)	107	107	111	116	116	128

Rezultă că în anul 1962, numărul de volume din biblioteci a rămas identic cu cel din anul precedent. Deși suma alocată pentru articolul 7 a fost relativă mai mare, achizițiile n-au compensat scoaterea din fondurile de publicații ale bibliotecilor a volumelor uzate sau depășite. La fel se prezenta situația și în anul 1965, când suma alocată pentru achiziții a fost aproape identică cu aceea din anul anterior.

Față de anul 1960, numărul de volume a crescut în 1966 cu 28%. Comparativ cu celelalte regiuni ale țării, regiunea Oltenia a înregistrat cea mai mică creștere a numărului de volume pe cap de locuitor, și se află pe penultimul loc la acest indice. Astfel, în regiunea Iași, indicele de asigurare a populației cu publicații a crescut de la 148 de volume, în 1960, la 233 de volume la 100 de locuitori, în 1965, în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară de la 130 la 211, în regiunea Banat de la 133 la 191, în regiunea Suceava de

la 132 la 180. În același interval, indicele de asigurare a populației cu publicații de către bibliotecile din regiunea Oltenia a crescut de la 119 volume la 137 de volume la 100 de locuitori¹⁾.

Ca atare, s-a înregistrat o creștere de numai 18 volume la 100 de locuitori, în timp ce în regiunile Iași și Mureș-Autonomă Maghiară a crescut cu 85 și, respectiv, 81 de volume, Crișana — 66, Banat — 58, Suceava — 48, Brașov, Cluj, Dobrogea și Galați — 42, Ploiești și Maramureș — cu 41 de volume la 100 de locuitori. Această situație se datorește faptului că, la stabilirea prevederilor bugetare pentru achiziții de publicații nu s-a ținut seama de mărimea populației, de numărul bibliotecilor în general și al bibliotecilor comunale în special. Alocațiile pentru achiziții, după cum se

1) Vezi: Grünberg, A. *Statistica bibliotecilor publice din România în anii 1965/1960*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 7, iul. 1966, p. 399.

	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Alocații pentru articolul 7 (in % - 1960=100)	130	153	126	145	145	187
număr de biblioteci comunale (in % - 1960 = 100)	113	137	170	206	216	229

poate vedea în Tabelul nr. 2, au crescut într-o proporție relativ mai mică decât numărul bibliotecilor comunale.

Suma cheltuită în anul 1966 pentru achiziții era cu 38,30% mai mare decât în anul 1961, dar în acest interval numărul bibliotecilor comunale s-a dublat. După cum remarcă și Gh. Popescu în articolul *Finanțarea completării colecțiilor din bibliotecile publice*, în anul 1965 s-au folosit pentru achiziționarea cărților și periodicelor destinate bibliotecilor comunale și sătești din regiunea Oltenia, cu 40% mai puțini bani decât prevăd chiar normele de finanțare în vigoare³⁾. Suma alocată pentru achiziții a scăzut de la 2 000 lei la 1 800 lei în medie pentru o bibliotecă comună, iar din această sumă 20% reprezintă costul abonamentelor la ziare și reviste.

Regiunea Oltenia este a doua regiune din țară ca mărime a populației, a treia, după numărul de biblioteci publice de stat și prima, după numărul de biblioteci comunale. În mod firesc, aceste criterii ar trebui să fie luate în considerație la atribuirea alocațiilor bugetare pentru biblioteci. Situația fondurilor de publicații ale bibliotecilor publice de stat din regiunea noastră, ilustrează justetea afirmației că, aplicarea unor norme bugetare fixe, depășite, de altfel, de ritmul în care s-a dezvoltat rețeaua bibliotecilor publice de stat în ultimii ani, este în detrimentul unei judicioase completări a colecțiilor¹⁾. La stabilirea alocațiilor bugetare anuale nu s-a ținut seama de creșterea survenită în rețeaua de biblioteci din regiunea noastră, nici de schimbarea prețului abonamentelor la publicațiile periodice.

Datorită modului defectuos de constituire și de completare a colecțiilor

s-a ajuns la unele inegalități între biblioteci din aceeași categorie în privința asigurării populației cu publicații. În unele cazuri, aceste inegalități au provenit și datorită schimbărilor intervenite în organizarea teritorial-administrativă.

Ne vom referi, mai întâi, la bibliotecile raionale. La aceste unități, indicele de asigurare a populației cu publicații variază între minima de 70-80 de volume la 100 de locuitori în Băilești, Tîrgu-Jiu (Gorj), Turnu Severin și 110 volume în Caracal, media de 210-280 de volume în Calafat, Strehaia, Balș, Corabia, Olteț și Filiași și maxima de 560 de volume și 430 de volume în Vinju Mare, respectiv, în Gilort. Astfel, în orașele Turnu-Severin, Băilești, Tîrgu-Jiu și Caracal, cu o populație mai numeroasă decât în celelalte centre de raion, indicele de asigurare a populației cu publicații este cel mai mic.

Discordanța dintre fondurile de publicații ale bibliotecilor raionale este evidentă, nu numai prin deosebirile dintre indicele de mai sus, ci și prin cifrele absolute. Pentru exemplificare, prezentăm câteva date:

Tabelul nr. 3

Localitatea	Număr de locuitori	Volume existente la bibliotecă raională
Vinju Mare	3 632	20 455
Gilort	3 741	16 218
Tîrgu-Jiu (Gorj)	28 885	19 652
Băilești	16 417	12 161

Nu se pune problema uniformizării numerice a fondurilor de publicații în raport cu mărimea populației, în interesul realizării unei varietăți tematice

³⁾ Popescu Gheorghe. *Finanțarea completării colecțiilor din bibliotecile publice*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct. 1966, p. 583.

3) Ibidem

a colecțiilor, este firesc ca, în localitățile cu o populație mai mică, bibliotecile raionale, care îndeplinesc funcția de principală bibliotecă publică, să asigure în medie un număr relativ mai mare de volume pe cap de locuitor, decât în localitățile cu o populație mai numeroasă. În exemplele prezentate, discrepanțele între colecțiile bibliotecilor raionale sînt prea mari și nefirești (în Vinju Mare revin de opt ori mai multe volume pe cap de locuitor decât în Tirgu-Jiu și Băilești și de șapte ori mai multe decât în Turnu-Severin).

O situație intrucitva asemănătoare în ceea ce privește inegalitățile între fondurile de publicații există și la bibliotecile comunale. În perioada 1960—1966, numărul de volume a crescut de 2,3 ori, iar numărul bibliotecilor comunale de asemenea de 2,3 ori. Constituirea colecțiilor din aceste unități a avut loc prin reunirea fondurilor de publicații din fostele biblioteci sătești, care beneficiind de alocații anuale de 250—300 lei cuprindeau în fondul lor multe lucrări cu caracter temporar, broșuri etc. De aceea, componența tematică a colecțiilor este în multe cazuri necorespunzătoare, au apărut dublete. Practic, o parte din publicații nici nu intră în circulație, nefiind solicitate, iar bibliotecile pot oferi pentru lectură un număr relativ mic de titluri în comparație cu numărul de volume existent. Fondurile de publicații diferă de la o localitate la alta, de la un raion la altul, nu numai numeric ci și în raport cu mărimea populației deservite. Media de volume care reveneau la o bibliotecă comunală în 1966 variază între 3 120 de volume în raionul Filiași și 5 878 de volume în raionul Calafat, iar pe regiune este de 4 300 de volume la o bibliotecă comunală.

Activitatea de atragere a populației la lectură și circulația cărții sînt influențate, între altele, și de situația colecțiilor din fiecare bibliotecă. După cum vom putea urmări în Tabelul nr. 4, indicele de circulație diferă de la o bibliotecă raională la alta, în funcție de gruparea acestora după populația pe care o deservesc și de gradul de asigurare a populației cu publicații.

Privită în ansamblu, circulația publicațiilor este mai intensă în localitățile cu o populație mai numeroasă și mai redusă în localitățile mici, deși în acestea din urmă indicele de asigurare a populației cu publicații și gra-

dul de atragere la lectură sînt mai ridicate. În localitățile din grupa a III-a (cu peste 16 000 de locuitori), rotația fondului de publicații variază între 1,4 și 3 ori (cu excepția Bibliotecii raionale Băilești, al cărei nivel de activitate este cel mai scăzut la toți indicii, deoarece nu a funcționat timp de 6 luni), în grupa a II-a (între 5 000 și 11 000 de locuitori) rotația este între 1 și 2 ori, iar în grupa I (localități sub 5 000 de locuitori) fondul de publicații a circulat o singură dată.

Compararea datelor privitoare la circulația publicațiilor din cele trei grupe de localități, ne relevă faptul că în bibliotecile raionale din grupa a III-a indicele de lectură este superior și au circulat efectiv de două ori mai multe volume decât în bibliotecile din grupa I. Așa, de pildă, Biblioteca raională din Tirgu-Jiu a difuzat 57 625 de volume, iar Biblioteca raională din Vinju Mare numai 22 113 volume deși dispune de un fond de publicații mai mare.

Indicii de circulație și cifrele absolute reflectă, pe de o parte, discordanța care există între fondurile de publicații ale bibliotecilor din diferite grupe de localități și, pe de altă parte, cererea mare de carte în localitățile cu o populație mai numeroasă. Ca urmare a acestei cereri, are loc o circulație mai intensă a publicațiilor și o uzură fizică mai rapidă ceea ce implică reducerea efectivă a fondului de publicații. Această problemă va trebui să o studiem cu deosebită atenție și să luăm măsuri pentru echilibrarea colecțiilor bibliotecilor și o mai bună valorificare a publicațiilor.

Deosebirile existente între indicii de circulație realizați de bibliotecile raionale din aceeași grupă, se explică prin gradul diferit de folosire a serviciilor bibliotecii de către populația din localitatea respectivă. Sub acest aspect, se pot constata realizări diferite obținute de biblioteci raionale care funcționează în condiții asemănătoare. Așa, de pildă, bibliotecile raionale Olteț și Filiași din localități cu același număr de locuitori și cu fonduri de publicații egale ca mărime au realizat o circulație cu totul diferită (2,0 și respectiv 0,9). Circulația intensă a publicațiilor de la Biblioteca raională Olteț reflectă faptul că această unitate a reușit să înscrie aproape de două ori mai mulți cititori decât Biblioteca raională Filiași, iar volumul lecturii cititorilor este, de asemenea, mai ridicat. Această situație ar trebui să pună pe gânduri colectivul Bibliotecii raionale Filiași.

Bibliotecile raionale din localitățile rurale sînt dotate cu un fond de publicații mai mare decît bibliotecile comunale. Este normal să fie așa, întrucît biblioteca raională este principala bibliotecă publică de stat și centrul de împrumut interbibliotecar pentru întreg raionul, pe cînd raza de activitate a bibliotecii comunale nu depășește comuna respectivă. Comparînd datele întrunite de cele două categorii de biblioteci, se constată în raionul Olteț o circulație mai intensă a publicațiilor din biblioteca raională decît în bibliotecile comunale din raionul respectiv. Altfel se prezintă situația în raionul Vinju Mare, unde revin în medie 3 808 volume la o bibliotecă comunală și raionul Gilort cu o medie de 3 970 de volume la o bibliotecă comunală, iar indicii de circulație din aceste unități (1,8 și respectiv 1,4) sînt superiori celor realizați de bibliotecile raionale respective. În raionul Gorj, unde revin în medie 4 159 de volume la o bibliotecă comunală, indicele de circulație este de două ori mai mare decît la bibliotecile raionale Vinju Mare, Gilort și Filiași, iar indicele mediu de lectură (10 cărți/cititor) este cu puțin inferior. Cum se explică circulația redusă a publicațiilor din aceste biblioteci raionale? Ori fondul de publicații nu corespunde cerințelor populației din localitatea centru de raion și, în acest caz, ar trebui operată

o redistribuire spre localitățile unde poate fi mai bine valorificat, ori activitatea bibliotecilor respective se desfășoară numai în limitele reședinței raionului și ar trebui să fie lărgită.

Inegalitatea existentă între biblioteci sub raportul dotării și al asigurării populației cu publicații se conturează și ca o inegalitate în ceea ce privește structura pe materii a colecțiilor. Literatura din domeniile nebeltristice ocupă în aceeași categorie de biblioteci o pondere diferită în cadrul fondului de publicații: 24% la Biblioteca raională Caracal, 30% la bibliotecile raionale Balș și Corabia, 31% la Biblioteca raională Olteț și 39% la Biblioteca raională Gorj. În bibliotecile comunale din raioanele Corabia și Turnu Severin ponderea este de 34%, iar în raionul Olteț de 30%.

Structura după conținut a colecțiilor din domeniile nebeltristice ne arată că, în bibliotecile raionale, ponderea cea mai mare revine literaturii social-politice care reprezintă între 10 și 23 de procente din totalul fondului, urmată de literatura agricolă — între 6 și 13 procente și de domeniile știință și tehnică — între 3 și 5 procente. În bibliotecile comunale, literatura agricolă deține ponderea cea mai ridicată (între 12 și 16 procente), urmată de literatura social-politică (între 10 și 11 procente), știință (4—5 procente) și tehnică (3 procente). Ca atare, se remarcă un decalaj mare

Tabelul nr. 4

Localitatea	Nr. de volume la 100 de locuitori	% cititori din numărul locuitorilor	Indice de lectură	Indice de circulație	Obs.
Vinju Mare	560	45	13,6	1,1	Localități sub 5 000 de locuitori
Gilort	430	43	11,2	1,1	
Filiași	280	19	13,0	0,9	Localități între 5 000 și 11 000 de locuitori
Olteț	270	34	16,2	2,0	
Corabia	240	24	11,1	1,1	
Balș	230	24	16,0	1,6	
Calafat	210	31	15,0	2,1	
Strehaia	210	22	17,6	1,8	
Caracal	110	16	15,1	2,0	Localități cu peste 16 000 de locuitori
Turnu-Severin	80	8	15,2	1,4	
Tg. Jiu (Gorj)	70	14	14,0	2,9	
Băilești	70	8	6,0	0,6	

între bibliotecile raionale privind ponderea literaturii social-politice în ansamblul colecțiilor, și, un decalaj ceva mai mic între bibliotecile comunale la cartea agricolă.

Dacă la bibliotecile comunale din diferite raioane literatura beletristică (c.z.u.8) este oarecum echilibrat reprezentată (52% în Corabia, 53% în Turnu-Severin și 55% în Olteț), nu aceeași situație este și la bibliotecile raionale. Aioi, diferențele sînt deosebit de mari: 58% din totalul fondului de publicații la Corabia și numai 46% la Tg. Jiu (Gorj) și 48% la Olteț este reprezentat de literatura beletristică.

mai mare decît în domeniile nebeletristice — în bibliotecile raionale și, de două ori mai mare — în bibliotecile comunale.

Faptul că la Biblioteca raională Gorj, literatura social-politică reprezintă 23% din totalul publicațiilor, la Biblioteca raională Caracal 12%, la Biblioteca raională Corabia și bibliotecile comunale din raioanele Olteț, Turnu-Severin și Corabia numai 10%, dovedește o repartitie nefirească între biblioteci a literaturii din acest domeniu. În mare măsură, această situație este oglindită și de indicii de circulație, care, așa cum ne arată

Tabelul nr. 5

INDICII DE CIRCULAȚIE PE GRUPE DE MATERII

Raionul	Grupe de materii						Indice de circulație general
	1. 3. 9.	5	6	63	8	18	
<i>Biblioteci raionale</i>							
Balș	0,2	1,1	0,8	1,6	1,8	5,3	1,6
Corabia	0,2	0,9	0,7	0,2	1,6	3,1	1,1
Olteț	0,3	1,5	0,6	0,9	2,5	11,4	2,0
Caracal	0,6	2,1	1,3	0,4	2,1	3,8	2,0
Gorj	0,6	0,8	0,8	0,1	4,1	8,7	2,9
<i>Biblioteci comunale</i>							
Olteț	0,5	1,5	0,9	1,5	1,4	7,8	1,6
Corabia	0,6	1,2	1,6	1,2	1,8	6,0	1,9
Turnu-Severin	0,7	2,1	0,9	1,1	1,2	6,4	1,5

Analiza comparată a datelor referitoare la structura după conținut a colecțiilor cu datele privind circulația publicațiilor din diferite biblioteci sau categorii de biblioteci, relevă unele aspecte care merită a fi luate în considerație. Ne referim la cinci biblioteci raionale și la bibliotecile comunale din trei raioane diferite.

În linii generale, indicii de circulație pe grupe de materii reflectă componența colecțiilor și gradul de accesibilitate pentru cititori a publicațiilor din diferite domenii. În mod firesc, literatura din domeniile social-politic, știință, tehnică, agricultură are o circulație mai restrinsă decît literatura beletristică. În bibliotecile din regiunea noastră, literatura beletristică (c.z.u.8) reprezintă cca. 52% din totalul publicațiilor, iar intensitatea circulației este, în medie, de trei ori

Tabelul nr. 5, nu se deosebesc prea mult. Va trebui să studiem mai amănunțit, în fiecare bibliotecă raională și în bibliotecile comunale, în ce măsură literatura social-politică este reprezentată printr-un număr de titluri corespunzător și este adecvată actualității, pentru a realiza o mai judicioasă repartizare a acestora în biblioteci.

O măsură similară se impune și în ceea ce privește literatura agricolă. Se remarcă, o slabă circulație în unele biblioteci raionale a literaturii din acest domeniu și o repartitie nejudicioasă între biblioteci, atît ca număr de volume și de titluri, cît și ca pondere ce o ocupă în ansamblul colecțiilor. Singură Biblioteca raională Corabia deține mai mult de o treime din fondul de carte agricolă existent în cele 24 de biblioteci comunale. La

Biblioteca raională cartea agricolă a circulat numai în proporție de 20%, în timp ce în bibliotecile comunale din același raion circulația a fost de 120%. La Biblioteca raională din orașul Tg. Jiu, din cele 1275 de volume din literatura agricolă (6% din totalul fondului de publicații) au circulat numai 7%, iar la Biblioteca raională Balș, cele 1121 de volume din același domeniu au circulat în proporție de 120%.

Constatările noastre confirmă că în cele mai multe cazuri, circulația redusă a publicațiilor agricole se datorește faptului că nu corespund cerințelor cititorilor, că nu sînt adecvate profilului economic al localității respective. În bibliotecile comunale, îndeosebi, se află multe broșuri, care și-au pierdut actualitatea și nu mai sînt solicitate.

La Biblioteca raională Corabia există aproape de două ori mai multe volume de literatură beletristică (C.Z.U.8), decît la Biblioteca raională din Tg. Jiu, iar aceasta din urmă a împrumutat aproape de două ori mai multe volume decît prima. Literatura pentru copii (C.Z.U.8) este reprezentată numai prin 5% din totalul fondului de publicații de la Biblioteca raională Oltești și a circulat de 11,4 ori, în timp ce la Biblioteca raională Corabia există de două ori mai multe volume dar au circulat numai de 3 ori. În toate bibliotecile se constată o supra-licitare a literaturii pentru copii, ceea ce dovedește că fondul de carte existent este mult prea mic față de cererea cititorilor copii.

Analiza circulației publicațiilor, scoate în evidență o seamă de probleme legate de profilarea și completarea colecțiilor, de folosirea mai eficientă a bazei materiale de care dispun bibliotecile publice de stat. Multe din anomalii semnalate sînt cauzate de starea și structura necorespunzătoare a colecțiilor, dar și de deficiențele din activitatea bibliotecilor. Pentru a înălțura aceste anomalii, în urma analizei Comitetului regional de cultură și artă, Biblioteca regională Oltenia își propune să studieze mai amănunțit situația colecțiilor din diferite biblioteci și să elaboreze un plan de perspectivă în care să prevadă măsuri concrete privitoare la echilibrarea fondurilor de publicații ale bibliotecilor, asigurarea unei varietăți tematice corespunzătoare cerințelor cititorilor și o mai eficientă valorificare a publicațiilor.

Leontina NEACȘU

director al Bibliotecii regionale Oltenia

UN PARADOX ȘI CÎTEVA DIN REMEDIILE SALE

Despre ecoul cărții științifice în rândurile cititorilor circulă multe legende, care nu au, după părerea mea, nimic comun cu realitatea. Se spune, de pildă, că nu există un nucleu sta-tornic de cititori ai literaturii științifice, că lipsesc autorii de mare talent care să cucerească pe cititori, că multe, foarte multe teme au rămas neacoperite încă prin cărți corespun-zătoare.

Nimic mai puțin exact. Consider că există un număr mare de cărți interesante (deși nu avem încă tot ce ne trebuie), autori care reușesc competența cu condeiul și, mai ales, mulți cititori. Succese de librărie au înregistrat nu numai cărțile de călătorii exotice, aflate la limita dintre știință și aventură, ci și cărți mai puțin accesibile, ca Istoria fizicii de Max von Laue, a cărei retipărire s-a impus în urma epuizării rapide a primei ediții. Cititorii noștri dovedesc maturitate în atitudinea față de cartea de știință, ca și față de lucrări din alte categorii. Ei absorb tiraje uriașe, de ne-concept în trecut (zeci de mii de exemplare), ori de cîte ori cărțile răspund setei lor de cunoaștere și sînt bine realizate. În schimb, lasă să se îngălbenească în rafturile librăriilor și să ajungă iremediabil la standurile de vînzare cu prețuri reduse lucrările slabe, cenușii, lipsite de valoare.

Pe ce cale află cititorul ce-i bun și ce-i rău, cum i se semnalează cartea după care trebuie să alerge? În nici un caz prin presă, care, în acest domeniu este departe de a-și face datoria, ignorînd sau publicînd, în cele mai multe cazuri, note de serviciu. Mesajul, pozitiv sau negativ, despre cartea respectivă circulă de la cititor la cititor, realizînd, cu o mare intensitate, un fel de miracol spontan al propagandei lucrării științifice.

PROPAGANDEI ȘTIINȚIFICE

Intr-o țară ca a noastră, unde se ridică o generație după alta de oameni ai laboratoarelor, ai motoarelor, ai electronicii, în care omul de pe stradă și omul de cultură sînt tot mai setoși de a descifra prezentul și viitorul științei; nici nu se putea să nu existe un nucleu statornic de cititori ai literaturii științifice, nici nu se putea să nu apară autori de certă valoare, preocupați să familiarizeze cititorii cu ultimele cuceriri ale științei și cu marea problematică a științei moderne. Evident, editurile ar putea face mai mult pentru selecția autorilor, pentru folosirea cu perseverență (și fără principii de „rotație” sau alte idei preconceptuate) a celor mai priecipi, colecțiile ar putea fi mai clar profilate, n-ar fi de loc rău să se înființeze, așa cum se proiectează... de circa un deceniu, o editură de popularizare a științei și cum există în atîtea țări. E drept, nici paleta cărților de știință de largă circulație disponibile nu este destul de largă și de atrăgătoare. Cartea de bază de popularizare a științei, de pildă, ar trebui să fie astăzi, după părerea mea, un volum de circa 200 de pagini, de tip enciclopedie de buzunar. O astfel de colecție a fost inițiată, cu numai citeva titluri pe an, de către Editura științifică, dar pe teme, după părerea mea, neesențiale. Cred că aci ar trebui tratate teme ca: Omul, Pămîntul, Arhitectura Universului, Electronica, Microcosmosul, Popoarele Pămîntului, Miniaturizarea, Istoria tehnicii etc. Cu astfel de cărți, bibliotecile ar putea să-și asigure o aprovizionare mai completă, mai atrăgătoare pentru masa largă a cititorilor. Evident, s-ar mai putea realiza și alte colecții, de pildă tratînd progrese foarte recente în diferite domenii ale științei și tehnicii etc.

În ciuda neajunsurilor existente, avem, în mare parte, ce ne trebuie: cititori, într-o masă apreciabilă, autori și edituri care să tipărească lucrările.

Sintem însă martorii unui paradox, pe care, înainte de a cunoaște statistica, l-am remarcat adesea în marile biblioteci din capitalele de regiuni. Pu-

blicul citește în biblioteci destul de rar cărți de știință. Care să fie pricina? Oare cartea literară se pretează mai degrabă la lectura de bibliotecă decît cartea științifică? Nu cred ceoz lucrul. Mai curînd o carte de poezie te îndeamnă s-o citești într-o poiană sau pe malul mării, decît o carte despre teoria relativității sau despre aplicațiile ciberneticii. Atunci? Cum să explicăm misterul? Să ne întrebăm mai întii despre ce cititori este vorba. Cititorul specialist citește de obicei cartea științifică la biblioteca întreprinderii, a institutului, a spitalului său. El dispune acolo de un fond cu mult mai bogat și mai adecvat necesităților sale. La biblioteca publică vine pentru altfel de cărți: literare, de artă etc.

Dar ceilalți cititori? Aici fenomenul are altă explicație. Bibliotecarii, în multe cazuri buni specialişti în organizarea activității bibliotecii, au o formație destul de unilaterală, axată într-o pondere copleșitoare pe literatură beletristică sau, în cel mai bun caz, pe umanistică. Insuficienta aderență la problemele științei se reflectă în toate etapele muncii lor: în achiziția cărților, în amenajarea vitrinelor de cărți care întimpină pe cititor, în alcătuirea cataloagelor, dar, mai ales, în momentul esențial, hotărîtor, care este acela al contactului nemijlocit cu omul venit să citească, momentul cînd bibliotecarul poate recomanda, îndruma, stimî interesul pentru lectură.

Mă asociez părerii că trebuie să fie evitată transformarea bibliotecii într-un soi de estradă, abundînd în manifestări menite să atragă pe cititori spre cartea științifică (deși unele pot fi utile, dacă sînt concepute viu, antișablon). Sînt însă pentru educarea bibliotecarilor, care trebuie să citească cel puțin unele cărți bune de știință (așa cum citesc cărți de poezii și romane), articolele excelentei reviste Știință și tehnică, buletinul Cărți noi, care nu scapă nici un volum reprezentativ (de ce să ne plîngem că nu avem „instrumente” de propagandă a cărții științifice, cînd le neglijăm pe cele existente?). Cititorul care intră în bibliotecă să fie întimpinat de liste și vitrine cu cărți științifice de larg interes nou apărute, de anunțuri despre manifestări (puține, dar substanțiale și atractive) privind noile cărți științifice, de un bibliotecar informat și entuziasmat în această direcție.

Frecventez destul de des bibliotecile publice din București și din provincie. Bibliotecarul e supus greșelii și clasificările au, de aceea, erori, dar

în nici un domeniu acestea nu sînt mai numeroase decît la cîrțile științifice. Mi s-a întîmplat să caut zădarnic în cataloagele sistematice ale celor mai mari biblioteci din București cîrțile corespunzînd unei teme științifice. La folclor, găsești volume despre standarde tehnice, iar printre medicii iluștri figurează marele chimist dr. C. I. Istrati (era și medic, ce e drept, dar nu ilustru). Mai grav este faptul cî lipsesc multe titluri, trecute din eroare la alte domenii.

Cred cî explicația slabei cereri de cîrți științifice în bibliotecile de cultură generală este deci aceasta: cititorul este întîmpinat de o ambianță care nu îl cîlăuzește spre cîrțile științifice, datorită formației, orientării, insuficienței informării a bibliotecarilor. Să educăm corespunzător bibliotecarii și acest neajuns va fi remediat!

Pentru atragerea cititorului spre cartea științifică, un rol important îl au și mijloacele de propagandă exterioare bibliotecii, care sînt foarte slabe. Presa, cum spuneam, ignoră în mare parte cartea științifică, identificînd aproape noțiunea de carte cu noțiunea de carte literară. Radioul, mijloc de largă popularitate, procedează în același mod. Pliante pentru cîrți științifice, materiale de propagandă elaborate de edituri etc. sînt puține și slabe.

Se spune, uneori, cî o carte bună nu are nevoie de propagandă. E drept, unele cîrți se recomandă singure și renunsele lor circulă de la cititor la cititor. Dar nu e mai puțin adevărat cî unele cîrți bune, pe care un titlu sau o copertă inexpresivă le dezavantajează, rîmîn mult timp neconsultate sau nevîndute, fiindcî nu sînt popularizate. A fost cazul unor volume ca: Zboruri celebre, De la piatra morii la hîrtie, Chimia, fizica și matematica vieții.

Aș sugera, pe lîngă cele menționate, întîlniri ale cititorilor cu autorii cîrților de știință. Din păcate, astfel de întîlniri sînt rare, iar atunci cînd se realizează sînt, de obicei, banale și formale, de parcă atît autorul, cît și publicul ar recita o lecție gata învățată, care începe cu expunerea subiectului de cître autor și se încheie prin rîspunsul sîu la întrebarea stereotipă: „Ce nouă carte pregătiți?”

Lucrurile s-ar petrece cu totul altfel dacî, înainte de întîlniri, bibliotecarul și autorul s-ar sfătui cum să facă pentru ca manifestarea să fie vie și atrăgătoare. Imi permit să evoc o experiență personală. Cu ani în urmă,

cînd apăruse prima ediție a cîrții mele Vecina noastră, Luna, am fost chemat să fac o expunere pe tema volumului, la o bibliotecă de cartier. Aș fi putut citi o conferință gata făcută, pe care o elaborasem nu demult, pentru uzul S.R.S.C. M-am sfătuit însu cu bibliotecarul și, împreună, am găsit o altă formulă. Am făcut o expunere, care a durat mai puțin de 10 minute, începînd astfel: „Să ne închipuim cî în fața dv. ar fi venit însuși Luna. În acest caz, iată cum s-ar recomanda sumar astrul nopții: Sînt unicul satelit natural al Pămîntului și mă aflu la o distanță de vreo 384 de mii de kilometri de Terra. În trecut, această distanță era alta...” După această „microconferință”, am cerut auditorilor să-mi trimită în scris, pe bilețele, întrebări și am luat o pauză de cîteva minute. Întrebările au venit cu duimul și am avut nevoie de peste o jumătate de oră ca să le rîspund. Peste cîteva luni, cînd am trecut din nou pe la bibliotecă, am aflat nu numai cî lucrarea mea fusese asiduu solicitată, ci cî, în general, crescuse frecvența cititorilor care solicitau lucrări privind științele naturii.

Desigur, este o „rețetă” care, repetată, devine stereotipă și lipsită de interes. Dar, în ediția ei prototip, consider cî a fost un exemplu de manifestare vie, eficientă.

Utile, prin ineditul lor, ar putea fi și întîlnirile cu cititorii în cadrul cărora autorii să citească un fragment dintr-o carte încă neapărută. Un exemplu: geologul și scriitorul Aurel Lecca a publicat, în 1966, o monografie a Pacificului și pregătește o altă, consacrată Atlanticului. Sînt convins cî cititorii oricărei biblioteci l-ar asculta cu interes citind din această ultimă lucrare, încă nepublicată.

Mijloacele de propagandă a cîrții științifice în bibliotecă nu trebuie să fie numai realizate, ci și bine realizate. Să luăm, de exemplu expozițiile-vitrine de cîrți din bibliotecă. Am văzut astfel de expoziții în care figurau cîrți alese fără discernămint și desuul de vechi. Am văzut însu și o vitrină care atrăgea privirile cititorilor: cîrțile științifice erau deschise la pagini cu ilustrații interesante, lîngă carte se afla suprapocerta ei, iar dacî aceasta lipsea— un simplu bilet cuprinzînd autorul și titlul lucrării. Să folosim deci din plin ineseși elementele sugestive ale cîrții pentru propagandă ei.

I. M. ȘTEFAN

Metodele de întocmire a bibliografiilor

(DESCRIEREA)

Utilizarea unei bibliografii, pentru care s-a făcut o bună investigație și selecție și s-a ales un sistem de clasificare adecvat, poate să ducă, uneori, pe cititor la un impas. Aceasta din cauza unei descrieri care nu identifică destul de precis materialul bibliografiat, cuprinde erori sau inconsecvențe. În acest caz, bibliografia nu-și mai atinge scopul. Descrierea trebuie să fie, așadar, obiectul unei atenții deosebite din partea bibliografului.

În sens restrâns, descrierea este enumerarea elementelor exterioare caracteristice tipăriturilor sau manuscriselor, într-o anumită ordine. Adeseori, însă, această caracterizare exterioară este urmată de o serie de date care, sub formă de adnotare, aduc diferite completări și explicații referitoare la descriere și la modul în care au fost obținute unele informații sau caracterizează conținutul publicațiilor. În acest din urmă caz, adnotarea înseamnă descrierea internă a materialelor. Ne vom ocupa, pe rând, de fiecare din aceste aspecte ale descrierii bibliografice.

Descrierea bibliografică nu depășește, uneori, descrierea care se face pentru catalog, fie din pricină că materialele înseși nu oferă mai multe elemente decât cele de care ține seama catalogul, fie din pricină că bibliografia își propune să limiteze descrierea. Alteori însă, bibliografia este mult mai amplă decât o cer nevoile catalogării: materialul prezintă detalii pentru o atare descriere, iar bibliografia urmărește să fie cât mai completă. În măsura în care volumul descrierii bibliografice și genul elementelor pe care le cuprinde nu depășesc elementele indicate în regulile de catalogare, bibliograful urmează aceste indicații. Apropierea între bibliografiere și catalogare este evidentă în lucrarea *Reguli pentru descrierea publicațiilor* (Buc., 1958), publicată de Mircea Tomescu, Gh. Pănuță și Simona Iancovici, în care se fac mențiuni speciale despre descrierea bibliografică numai atunci când aceasta necesită o tratare deosebită de normele de catalogare sau prezintă situații aparte. Bibliograful este obli-

gat, datorită relațiilor dintre bibliografie și catalogare, să urmărească evoluția catalogafiei și principiile stabilite de diferite conferințe internaționale în acest domeniu.

După cum observăm cu un alt prilej¹⁾, există tendința de a se unifica normele de catalogare și de bibliografie. Aceasta ar fi de un real folos practic pentru bibliografiile curente și pentru cele retrospective care se referă la epoci mai apropiate de noi. Tipul de descriere la care se va ajunge nu va rezolva însă necesitățile bibliografiilor ample, de genul celor care se întocmesc, așa cum vom vedea, pentru perioadele mai vechi.

Credem, așadar, că descrierea bibliografică va dispune și de alte posibilități decât cele ale viitorului tip unic de descriere.

Din punctul de vedere al descrierii, ne interesează două dintre clasificările bibliografiilor: împărțirea bibliografiilor după natura materialelor (cărți, periodice, articole din periodice, manuscrise) și distingerea bibliografiilor după epoca pe care o cuprind (bibliografiile retrospective și curente). Aceste genuri de bibliografii indică variațiile posibile ale schemei descrierii. În primul caz, însuși felul deosebit în care se prezintă materialele justifică diferența între tipurile de descriere, iar în al doilea caz, dacă examinăm bibliografiile retrospective, în comparație cu cele curente, constatăm adeseori că cele dintii sînt mult mai ample. Lucrul este explicabil dacă ne gândim că tipăriturile apărute în epocile mai vechi oferă mai multe particularități (care constituie tot atâtea elemente de descriere) decât cele moderne. În afară de aceasta, sau tocmai pentru aceasta, bibliografiile retrospective adoptă un stil documentar, pe cînd cele curente se mulțumesc să semnaleze elementele esențiale ale publicațiilor. Vom avea ocazia, în cele ce urmează, să revenim asupra caracterului și utilității unei descrieri detaliate la bibliografiile retrospective.

1) Băncilă, Ileana. *Bibliografiile speciale și bibliotecile*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 7, iul 1966, p. 409.

Elementele pe care le întâlnim de obicei în descrierea bibliografică a unei cărți sînt următoarele: autorul, titlul și subtitlul (care se traduc în românește dacă lucrarea este scrisă într-o limbă mai puțin accesibilă), traducătorul, prefațatorul, ilustratorul, ediția, volumul, fascicula, locul de apariție, editura, tipografia, anul, numărul de pagini, mențiunea pentru ilustrațiile în text, numărul planșelor, al facsimilelor, al tabelelor și al hărților în afara textului, dimensiunile cărții (în centimetri), prețul, colecția, biblioteca, seria, instituția care publică lucrarea, indicația de extras, felul în care se prezintă cartea (dacă este broșată, cartonată, legată). Unele bibliografii menționează și tirajul (de pildă, *Bibliografia Republicii Socialiste România. Cărți, albume, hărți, note muzicale*).

K. Larsen susține că mențiunea prețului și a felului în care se prezintă cartea (la care el adaugă și adresa editurii) sînt elemente indispensabile bibliografiei naționale curente, deoarece acest fel de bibliografie îndeplinește și rolul de catalog comercial în serviciul pieței cărții²⁾, dar că aceste relații prezintă mai puțin interes pentru bibliografia retrospectivă, ea nefiind un catalog comercial. De altfel, spune el, în cazul bibliografiei retrospective, de multe ori este imposibil ca aceste elemente să fie descoperite³⁾.

Este adevărat că e greu și uneori imposibil să se afle prețul unei cărți care a apărut într-o epocă mai veche, în cazul în care el nu este menționat chiar pe carte. Aceasta nu constituie însă un motiv pentru a elimina, din principiu, prețul din descrierea care se face în vederea alcătuirii unei bibliografii retrospective. Prețul are un rol însemnat în precizarea valorii cărții într-o anumită țară și perioadă, prin comparație cu prețul altor obiecte, ceea ce nu este lipsit de interes pentru înțelegerea stilului de viață, pentru istoria culturii și a tipăriturilor. Felul de prezentare a cărții și chiar adresa editurii pot fi, de asemenea, de folos în acest gen de studii.

Față de descrierea obișnuită, ale cărei elemente le-am enumerat mai sus, într-o bibliografie retrospectivă putem găsi o serie de date de mare amănunt, datorită cărora descrierea continuă pe mai multe pagini, așa cum se întîmplă de exemplu, în *Bi-*

bliografia românească veche. 1508—1830. În această bibliografie, descrierea cuprinde: titlul, tipografia, data (în românește, cu caractere latine, apoi în limba și cu caracterele în care e scrisă cartea); dedicațiile, prefețele și epilogurile reproduse în întregime (cele în limbile slavă sau greacă în original și în românește; cele în limba română, tipărite înainte de 1600, în chirilice, iar cele după această dată în transcriere latină); paginația (cu indicarea eventualelor erori); culorile tiparului, mărimea caracterelor literice, numărul de rînduri de pe pagină; felul semnăturii; diferențele întîlnite la exemplarele re-tipărite. În această largă prezentare, se reproduc din carte ilustrații, ornamentații, specimene de tipar în facsimil.

Cu o descriere de acest fel, bibliografia retrospectivă este, de fapt, mai mult decît o bibliografie, este un studiu asupra cărților, tiparului și tipografiilor, care, la rîndul lui, datorită bogăției datelor de amănunt oferite, poate fi folosit la întocmirea a diferite alte studii asupra cărților și culturii din epoca respectivă.

Diversele detalii care sînt date servec, uneori, la identificarea locului și a epocii de apariție a cărților. Astfel, într-un studiu recent, R. A. Sayce arată importanța semnăturii, a sistemului de numerotare a paginilor sau a foilor, a figurilor imprimate, sugerînd, pe baza constatărilor sale, o seamă de metode de precizare a locului și a perioadei de tipărire a cărților în secolele XVI—XVIII. Apreciînd valoarea acestor date, el este de părere că descrierile făcute în bibliografii trebuie să fie cit mai amănunțite⁴⁾.

Bibliotecarii apelează deseori la bibliografiile retrospective pentru identificarea și completarea descrierii exemplarelor defectuoase ale unor cărți vechi. Amănuntele oferite de bibliografii sînt, și din acest punct de vedere, apreciate.

Descrierea detaliată din bibliografiile retrospective nu pornește așadar, dintr-un exces de mîgală, ci din dorința unei cît mai mari exactități și a unei reale și multiple utilități.

Într-un articol în care se ocupa de unele probleme actuale ale bibliografiei noastre naționale retrospective a cărților, Dan Bugeanu a semnalat mo-

4) Sayce, R. A. *Compositorial practices and the localization of printed books 1530—1800*. The library Transactions of the Bibliographical Society, 21, nr. 1, mar 1966, p. 45.

2) Larsen, Knut. *Les services bibliographiques nationaux*. Paris, UNESCO, 1955, p. 23.

3) *Ibid.*, p. 66.

edificarea tipului de descriere la *Bibliografia românească modernă 1831—1918* (în pregătire la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România), care continuă *Bibliografia românească veche. 1508—1830*⁵⁾. Deși descrierea la bibliografia modernă este foarte amănunțită și suplimentată cu o serie de date în adnotare, ea nu mai poate fi tot atât de amplă ca la bibliografia veche. Această deosebire se explică, după părerea noastră, în mai multe feluri. În primul rând, pentru că, din punct de vedere tipografic, cartea modernă se prezintă mai simplu decât cartea veche. În al doilea rând, pentru motivul că însăși concepția asupra utilității bibliografiei se modifică, într-o anumită măsură, în raport cu epoca pe care o cuprinde bibliografia: cartea veche este, în același timp, și carte rară și, ca atare ea poate fi mai greu găsită în bibliotecă. Descrierea bibliografică foarte largă, în care intră, după cum am văzut, dedicațiile, prefețele și epilogurile în întregime, trebuie să ofere cititorilor cât mai multe date, în așa fel încât consultarea bibliografică să poată suplini, în parte, consultarea cărților. Pentru tipăriturile din epocile următoare, apărute într-un tiraj mult mai mare, nu se mai pune această problemă cu aceeași necesitate. În afară de aceasta, nu putem să nu ne gândim la dimensiunile enorme la care ar ajunge o bibliografie modernă, dacă ar folosi o descriere tot atât de largă ca bibliografia veche, ținând seama de creșterea numărului de tipărituri, precum și la timpul pe care l-ar cere alcătuirea unei asemenea bibliografii.

Caracterul descrierii nu poate fi, așadar, același la toate bibliografiile retrospective.

X Descrierea unui periodic cuprinde: titlul și subtitlul periodicului, sediul redacției, perioada de apariție, felul periodicității, formatul, prețul, numărul de pagini, colegiul sau comitetul de redacție (pentru perioadele mai vechi, numele directorului, al proprietarului, al redactorului-șef și al secretarului de redacție), numele colaboratorilor (atât pentru text, cât și pentru ilustrații), localitatea unde se găsește tipografia.

Cu cât periodicul a avut o viață mai lungă și a trecut prin mai multe transformări, cu atât descrierea este mai bogată.

Ca și bibliografiile retrospective de cărți, bibliografiile retrospective de periodice pot să difere prin tipul de descriere. Uneori, dorința de a îmbunătăți bibliografia și de a oferi un plus de informații face ca descrierea unor periodice să fie mai extinsă, în comparație cu cea dintr-o bibliografie mai veche. Astfel, pe când bibliografia *Publicațiile periodice românești (ziare, gazete, reviste). 1820—1906* (Buc., 1913) menționează numai colaboratorii enumerați pe frontispiciul periodicului, *Bibliografia periodicelor românești. 1907—1918* (aflată în pregătire la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România), care o continuă pe cea dintâi, menționează și colaboratorii care nu apar pe frontispiciul publicațiilor.

Descrierea articolelor din periodice păstrează elementele descrierii cărților, pe care le combină cu cele ale descrierii periodicelor — autorul, titlul, subtitlul (dacă acestea două din urmă sînt în alte limbi, de obicei se traduc), traducătorul, titlul (de obicei prescurtat) al periodicului în care apare articolul, precedat de prepoziția „în”, urmată de două puncte (în cazul în care un articol a apărut în mai multe periodice, *Bibliografia analitică a periodicelor românești. 1790—1850*, Buc., 1966, indică titlurile tuturor acestor periodice), localitatea unde apare periodicul, anul lui de apariție (vîrsta periodicului), numărul sau volumul, data de apariție, paginile între care este cuprins articolul. Unele bibliografii specifică și limbile în care este dat rezumatul articolului, numărul de titluri cuprinse în bibliografia care însoțește eventual un studiu (*Bibliografia Republicii Socialiste România. Articole din publicații periodice și seriale*).

Olga Pinto remarcă și un alt sistem de enumerare a diferitelor elemente de descriere, folosit de unele repertorii bibliografice moderne. În acest sistem, se începe cu titlul articolului (în original sau în traducere), după care urmează numele autorului (în grafia originală, dacă limba în care acesta a scris articolul are caractere latine; în transliterație sau în transcriere, dacă alfabetul nu e latin), titlul articolului și numele autorului în limba și alfabetul original și, în sfîrșit, titlul revistei cu datele bibliografice obișnuite. Pentru limbile orientale, se dă numai traducerea titlului și numele transliterat al autorului⁶⁾.

5) Bugeanu, Dan. *Citeva probleme actuale ale bibliografiei naționale retrospective*. Călușa bibliotecarului, 18, nr. 2, feb 1965, p. 83.

6) Pinto, Olga. *La ricerca bibliografica ed i suoi strumenti*. In: Note di bibliografia e di documentazione scientifica. Vol. 6, Roma 1960, p. 32.

În legătură cu prescurtarea titlului periodicelor, Olga Pinto subliniază dificultățile întâmpinate din pricina asemănării prescurtărilor în diferite limbi. Pentru a afla despre ce periodic e vorba în aceste cazuri, ea propune să se recurgă, dacă bibliografia semnaleză volumul și anul de apariție a periodicului, la controlul repertoriilor de periodice și să se calculeze la care dintre titlurile cu perscurtare identică numărul volumului corespunde cu anul. În felul acesta, se poate afla titlul întreg al periodicului despre care este vorba⁷⁾.

Bibliografiile includ, de obicei, lucrări publicate. Nimic nu împiedică însă întocmirea unor bibliografii de lucrări destinate publicării, dar care, din diverse motive, au rămas în manuscris. (În articolul citat, Dan Bugeanu arată că ar fi interesant să se alcătuiască o bibliografie a lucrărilor menționate pe copertele cărților sau pe verso foii de titlu, cu indicația „în manuscris”, lucrări care n-au ajuns să fie niciodată publicate). Descrierea bibliografică se adaptează, firește, naturii materialelor. Ea cuprinde, în general: numele autorului, titlul, traducătorul, numărul de foi sau pagini, data la care a fost terminată lucrarea. Uneori, se introduc și alte elemente. Astfel, *Repertoriul colectiv al bibliografiilor nepublicate*, editat de Biblioteca Centrală de Stat, care este de fapt, o bibliografie de manuscrise, menționează tema fiecărei bibliografii, numărul titlurilor de cărți și de articole pe care le cuprinde, limbile în care sînt scrise materialele bibliografiate, perioada în care acestea au fost tipărite și indicativul bibliotecilor sau instituțiilor care au întocmit bibliografiile.

Am văzut că, pentru a fi utilă, descrierea trebuie să conțină date suficiente identificării materialelor. Aceasta este însă numai una din condițiile unei bune descrieri. Ea trebuie să mai fie: exactă, clară, uniformă (în aceeași bibliografie). Privind lucrurile pe un plan mai larg, este de dorit ca normele descrierii bibliografice să fie unitare, aceleași în toate instituțiile care alcătuiesc bibliografia. Publicarea *Standardului de stat: Referințe bibliografice. Elemente principale* (STAS 6158—60) a urmărit să realizeze unitatea de descriere în privința referințelor bibliografice.

Pentru ca descrierea să fie suficientă, exactă, clară, este nevoie, adesea, să se facă o nouă serie de cercetări. Această a doua fază a investi-

gației bibliografice are ca scop aflarea și precizarea diferitelor elemente care intră în descriere.

Astfel, unele lucrări sînt anonime, semnate cu inițiale sau cu pseudonime. Bibliograful are obligația să încerce să afle cine este autorul sau care este numele său real. În unele cazuri, bibliograful își dă seama imediat că este vorba de un pseudonim, alteleori însă poate fi indus în eroare de forma pseudonimului, care este aceea a unui nume obișnuit. Problema se complică atunci cînd același pseudonim a fost folosit de mai mulți autori (așa, de exemplu, pseudonimul „Sfinx” a fost utilizat de G. Ranetti, Gr. Măruțeanu, Dim. D. D. Racoviță; „Verax” de G. Ibrăileanu, Radu Rosetti, Ion Nădejde; „Spectator” de M. Stăureanu, M. Teliman, G. Arabolu, S. Mehedintzi).

Se înfînește și cazul invers, în care un autor a avut mai multe pseudonime (Mihail Sadoveanu a semnat cu pseudonimele M. Cobuz, Valeriu Arsenescu, Anton Constantinescu, Ion Cernat, Silviu Deleanu, M. Tufan; Ion Agărbiceanu cu pseudonimele Alfius, Potcoavă, Octavian⁸⁾).

Titlul sau subtitlul cărților pot să fie incomplete, din pricină că exemplarul după care se face descrierea este deteriorat, sau pot să lipsească cu totul, dacă exemplarul nu are copertă și foaie de titlu. În aceste cazuri, este necesar să se caute un alt exemplar, în stare bună, în alte biblioteci (problema se pune, mai ales, pentru bibliografiile de cărți vechi).

Atunci cînd o carte a fost tipărită în mai multe ediții, precizarea ediției nu este ușoară, dacă aceasta nu este menționată pe foaia de titlu sau pe copertă (se întâmplă uneori ca indicația de pe copertă să nu coincidă cu cea de pe foaia de titlu; în această eventualitate, foaia de titlu se ia ca bază de descriere, așa cum, de altfel, se procedează în general la descriere).

Datarea unei cărți, atunci cînd anul nu este specificat în carte, presupune, de asemenea, o serie de cercetări și deducții. În articolul menționat, Dan Bugeanu indică mai multe metode de datare, pe lângă căutarea anului de apariție în diferite publicații: după epoca în care se știe că a funcționat tipografia, după ortografie, după prețul cărții, după evenimentele despre care se vorbește în carte. În acest

8) Indicațiile referitoare la pseudonime au fost extrase din *Dictionarul pseudonimelor autorilor români*, lucrare în pregătire la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România.

7) *Ibid.*

fel, se poate fixa cel puțin deceniul în care a apărut cartea⁹⁾.

Fiecare din elementele descrierii cărții pot deveni obiect de investigație. Același lucru se întâmplă și la periodice. De la apariția periodicului au putut să survină diverse schimbări de titlu (eventual prin fuzionarea cu un alt periodic) sau în colegiul redacțional; unele colaborări au încetat și au apărut colaboratori noi; s-au schimbat tipografia, formatul sau numărul de pagini. În ceea ce privește articolele din periodice, precizarea autorului și, eventual, indicarea mai multor periodice în care a apărut un articol pot să necesite cercetări.

Pentru precizarea acestor elemente, se consultă bibliografia, cataloage, enciclopedii, dicționare biobibliografice, lucrări privind istoria unui domeniu, articole de presă, polemici, memorii, lucrări referitoare la pseudonime, sau pot fi utilizate informațiile obținute din partea unor persoane competente.

Completarea descrierii de pe foaia de titlu se poate face cu ajutorul mențiunilor de pe copertă, de pe verso foii de titlu sau din orice parte a cărții. „Am putea spune chiar că orice element de descriere necunoscut poate fi determinat prin analiza celorlalte elemente cunoscute¹⁰⁾”.

Indicarea locului din carte de unde au fost culese datele se face chiar în cadrul descrierii, între paranteze drepte. Pentru a nu încărea descrierea, ele sînt trecute, adeseori, în subsol, sub formă de adnotare. Tot în subsol se dau unele lămuriri în legătură cu titlul (dacă acesta este prea lapidar ori prea dezvoltat), se arată ce materiale mai cuprinde un volum, în afara a ceea ce este anunțat în titlu, se notează diferențele dintre ediții.

Atunci cînd se spune însă că o bibliografie este adnotată, se înțelege că după descriere urmează o scurtă caracterizare a cuprinsului cărții sau al articolului, expozitivă sau critică. La aceasta se adaugă, uneori, categoria de cititori pentru care este indicat materialul, enumerarea cronicilor și a recenziilor apărute despre lucrarea respectivă.

M. A. Briskman cuprinde în adnotare și caracterizarea autorului și a circumstanțelor care au dus la scrierea cărții sau a articolului, precum și elementele metodice. Tot el arată că adnotarea poate fi analitică, atunci

cînd se referă numai la o parte dintr-o carte sau articol (în care caz există însă riscul ca prezentarea lucrării să fie inexactă sau unilaterală¹¹⁾).

Se indică diferite clasificări ale adnotărilor: după categoria de cititori, după genul literaturii căreia îi aparține materialul adnotat, după felul în care este tratat materialul (adnotări descriptive, de recomandare și critice¹²⁾).

În epoca modernă, în care numărul din ce în ce mai mare de tipărituri face imposibilă o documentare prin consultarea directă a tuturor materialelor, bibliografiile adnotate prezintă un ajutor extrem de prețios pentru cititori, aceștia preferîndu-le bibliografiilor neadnotate. O enumerare de titluri, chiar dacă acestea sînt grupate pe materii, este deseori, insuficientă. Titlurile publicațiilor pot promite mai mult decît oferă în realitate conținutul lor, dezamăgînd pe cititor, sau, dimpotrivă, pot fi atît de generale, de largi sau de modest exprimate, încît cititorii riscă să le treacă cu vederea. Adnotarea are ca scop amplificarea sistemului de informare bibliografică, permițînd o cit mai bună orientare a cititorului, a cercetătorului într-o anumită temă. Funcția adnotării este și mai importantă atunci cînd ea este critică sau de recomandare¹³⁾.

S-a spus că un rezumat este „un mediator indispensabil pentru cercetarea documentară¹⁴⁾”. Adnotarea îndeplinește același rol, acordînd bibliografiei o mai mare consistență și impunînd, totodată, bibliografilor o mai mare responsabilitate.

Ileana BÂNCILĂ

- 1) Briskman, M. A. *Allgemeine Grundsätze und methodische Verfahren in der so-wjetischen empfehlenden Bibliographie*: In: *Die Bearbeitung empfehlender Bibliographien*. Leipzig, VEB Verlag für Buch- und Bibliothekswesen, 1960, p. 60—65.
- 2) Bleha, J. *Allgemeine Grundsätze und Methodik der Arbeitgänge in der tschechischen empfehlenden Bibliographie*. Ibid., p. 73—74.
- 3) Smirnova, B. A. *Zur Arbeitsmethodik einiger Gebiets-Landes- und Republikbibliotheken in der Ud. S.S.R.* Ibid., p. 208; Rittman, W. *Zur Arbeitsmethodik der Deutschen Bücherei Leipzig*. Ibid., p. 221—225.
- 4) Russo, François. *La documentation*. Esprit, nr. 6, iun 1965, p. 1159.

9) Bugeanu, Dan. *Op. cit.*, p. 84—85.
10) Ibid., p. 84.

TELEXUL ÎN BIBLIOTECI

Eficacitatea documentării depinde, în mare măsură, de viteza cu care materialul este reprodus, distribuit sau transmis și pus la dispoziția cititorilor prin intermediul bibliotecilor. Pentru amplificarea vitezei de circulație a acestor materiale, este nevoie de stabilirea unor sisteme de transmitere cu rapiditate maximă și la mari distanțe. H. C. Campbell¹⁾ vede acest mijloc în sateliții de telecomunicație, care ar permite o difuzare mondială concomitentă. Pentru aplicarea acestei soluții socotită de autor și economică — vor trece însă mai mulți ani. Fapt este — recunoaște Campbell — că baza realizării telecomunicației prin sateliți depinde de cooperarea internațională.

Un plan mai realist pentru un viitor mai apropiat a fost trasat la Conferința ținută la Wood's Hole (Massachusetts), în 1965, cu prilejul dezbaterii așa-numitului proiect Intrex (Information Transfer Experiments) pentru studierea caracterului bibliotecii viitorului. S-a stabilit atunci planul de funcționare al unei serii de servicii de bibliotecă, plan care ar urma să intre în vigoare abia în deceniul următor al secolului nostru.

Numărul 4 din 1966 al revistei *Bulletin de l'UNESCO à l'intention des bibliothèques* consacră acestui sistem de comunicare rapidă un foarte documentat articol, intitulat: *Teletipul și codul telex pentru uzul bibliotecilor*²⁾.

Cooperarea bibliotecilor, în vederea comunicării rapide, este tratată și de L. J. van der Wolk, directorul bibliotecii Universității tehnologice din Delft (Olanda), care se oprește în mod special asupra modalității celei mai eficiente de realizare. Obiectivul urmărit de L. J. van der Wolk este rezolvarea rapidă a împrumutului interbibliotecar, pe plan național și internațional. Soluția propusă este transmiterea cererilor prin teletip, cunoscut în mod obișnuit sub denumirea de telex — larg folosit și la noi. Între sutele de abonați telex din București și din alte orașe ale țării, se numără

întreprinderi industriale și agricole, instituții centrale de stat, organe de presă etc. Avantajele oferite de telex pot servi foarte bine și bibliotecilor, în primul rând bibliotecilor anari. Telexul asigură posibilitatea de a comunica rapid și în scris cu bibliotecile din țară și din străinătate, de a răspunde prompt la cererile de împrumut interbibliotecar din diverse țări privind lucrările științifice românești și de a satisface interesul oamenilor noștri de știință față de lucrările de specialitate apărute peste hotare.

Tehnica simplă a folosirii acestui procedeu a permis răspândirea lui rapidă în general și chiar în bibliotecă, precum rezultă din datele următoare:

numărul total (aproximativ) al abonaților pe lume: în 1954 — 50 000; în 1964 — 210 000;

numărul bibliotecilor înzestrate cu teletip: în 1954 — 4; în 1964 — 101.

Această ultimă cifră reprezintă însă numai numărul celor direct abonați la teletipuri, la care se adaugă un mare număr de bibliotecii raliat la o întreprindere sau la o instituție cu telex. Astfel, numărul bibliotecilor care folosesc comunicarea prin teletip a fost, în 1954, de 48, iar în 1964 de 720. În 1966, F.I.A.B. a realizat un *Telexcode and Telexaddressbook* (cod telex și lista abonaților). Aici, se menționează 821 de adrese ale bibliotecilor cu teletip sau racordate la un aparat teletip aparținând unei alte instituții³⁾.

Pentru o mai bună înțelegere a avantajelor acestui sistem, dăm o prezentare sumară. Telexul seamănă cât se poate de bine cu o mașină obișnuită de scris. Ca și în cazul unui telefon automat, între două posturi de teletip trebuie să fie stabilită legătura. Astfel, mesajul se realizează fără intermediar, direct și cu litere obișnuite, fără vreun cod complicat. Textul dactilografiat pe aparatul de emisie apare pe banda aparatului de recepție. Spre deosebire de un text lung și complicat sub aspectul stilistic al unei corespondențe, textul telexului, cu respectarea formulelor și a tonului

1) Campbell, H. C. *Quelques incidences des communications par satellites sur les bibliothèques*. Bulletin de l'UNESCO à l'intention des bibliothèques, 3, 1966, p. 139—144.

2) Wolk, L. J. van der. *Télétype et code telex à l'usage des bibliothèques*. Bulletin de l'UNESCO à l'intention des bibliothèques, 4, 1966, p. 184—191.

3) Cockx, A. Stekhoven, G. Schuurmans, *IFLA-IATUL telexcode and telexaddressbook: telexcode in ten languages and international telexaddressbook for libraries and documentation centres*, 2. and ed. London, International Federation of Library Association, 1966.

de politețe, seamănă, totuși, mai mult cu o telegramă și reprezintă, chiar și prin această trăsătură a lui o economie de timp.

În operațiunile curente de bibliotecă, telexul poate fi folosit pentru: *corespondență curentă și corespondență referitoare la schimbul și împrumutul de publicații între biblioteci; transmiterea datelor de ordin bibliografic destinate bibliotecilor și centrelor de documentare.*

Argumentele în favoarea folosirii teletipului sînt două: pe de o parte, în locul unei corespondențe care, uneori, parcurge distanțe foarte mari în timp foarte îndelungat — în mai multe zile sau chiar săptămîni — mesajul trimis prin telex este primit în aceeași oră. Pe de altă parte, rolul împrumutului interbibliotecar intern și internațional crește în proporție directă sau chiar în progresie geometrică cu producția mondială de cărți, deoarece nici o bibliotecă nu este în stare să achiziționeze decît o parte infim de mică a lucrărilor necesare satisfacerii cerințelor cititorilor.

Folosind mijloace de comunicare modernă, posibilitatea solicitării împrumutului publicațiilor, microfilmelor prin teletip și a transmiterii lor prin avion creează condiții pentru satisfacerea rapidă a oricărei cereri de carte.

În articolul citat⁴⁾, sînt descrise amănunțit și metodele cu care pot fi satisfăcute, prin teletip, absolut toate cerințele unei evidențe echivalente evidențelor clasice de împrumut internațional.

În ceea ce privește cheltuielile sistemului tratat, comparate cu cheltuielile pe care le reclamă simpla și lentă corespondență, rezultă o diferență remarcabilă la cost. În comparație însă cu telefonul, telexul poate fi cu mult mai economic, tocmai prin introducerea unui cod și a benzilor perforate, care asigură folosirea optimă a timpului și reducerea simțitoare a cheltuielilor.

Codul mai prezintă un avantaj: eliminarea dificultăților de limbă. Codul telex pentru uzul bibliotecilor realizat de F.I.A.B. și de Asociația internațională a institutelor politehnice se bazează pe următoarele principii: a) *este scurt, ceea ce înlesnește operatorului să-l cunoască pe de rost;* b) *este simplu, deci ușor de folosit;* c) *poate fi folosit în lumea întreagă;* d) *corespunde folosirii zilnice și intense.*

Codul este compus, în total, din 54 de simboluri, care reprezintă 54 de fraze, cuvinte, sau grupe de cuvinte folosite curent în schimbul internațional al bibliotecilor sau la referințe bibliografice.

Pentru a ilustra simplificarea textului transmis prin intermediul codului telex stabilit de F.I.A.B., să luăm exemplul dat de L. J. van der Wolk⁵⁾. Pentru eliminarea oricărei neînțelegeri, mesajul începe cu precizarea că se folosește codul stabilit pentru uzul bibliotecilor, exprimat prin simbolul „ifla”. În loc de textul compus din 11 cuvinte: „*Drept răspuns la întrebarea dv. nr. 457, vă trimitem o fotografie*”, se aplică, potrivit codului: „*byn 457 qsd dap*” — adică exact 4 „cuvinte” în loc de 11, ceea ce, tradus în bani, înseamnă abia o treime din costul textului original.

Serviciul telex din țara noastră, interconectat la rețeaua internațională, dă posibilitatea introducerii imediate a acestui mijloc rapid de comunicare cu orice bibliotecă din țară sau din străinătate. Orice oficiu poștal regional, de multe ori și raional, are, în cadrul serviciului său telegrafic, și telex. Astfel, doi abonați la serviciul telegrafic pot comunica în scris direct, ceea ce permite oricărei biblioteci regionale sau chiar raionale să facă uz de aceste cabine telex de la P.T.T.R. și să profite de avantajele oferite de ele. România are legătură prin telex cu 37 de țări din Europa și din alte continente. Pe lângă serviciul de cabine telex al P.T.T.R., există, în București, un număr din ce în ce mai mare de abonați telex, cu aparatele instalate la sediile lor. Un astfel de post telex se poate obține cu taxa de 250 lei, iar împreună cu un aparat pentru transmitere pe bandă perforată, abonamentul lunar este de 400 de lei.

4) Idem.

5) Op. cit., p. 190.

În ceea ce privește legăturile urbane interne, automatizarea este în curs de realizare. Indiferent dacă se stabilește legătura manual sau automat, aceasta se obține pe baza numerelor de apel ale abonaților.

În mod normal, într-un minut pot fi transmise 30, iar prin sistemul benzilor perforate 60 de cuvinte. Precum am văzut, prin folosirea codului telex pentru bibliotecă, acest număr crește încă de trei ori. Asemănător taxelor de convorbire telefonică, transmițerile se plătesc pe minut, minimum de durată fiind de trei minute. Taxele sînt stabilite pe zone, între 0,70 și 4,20 lei minutul. Între orele 22 și 7, comunicațiile telex beneficiază de o reducere de 50%. Cu străinătatea, se poate comunica de asemenea cu un tarif relativ ieftin; de pildă, cu R. P. Bulgaria — 2,47 lei, cu R. F. a Germaniei — 5,07 lei, iar cu S.U.A., Brazilia și cu alte țări de peste ocean se taxează 10,20 lei pe minut. Comunicările, desigur, se plătesc de către postul care cere legătura.

Pe lângă comunicațiile telex interne și externe, postul unui abonat poate fi folosit și pentru transmiterea și primirea directă a telegramelor acestora care nu sînt deținători de posturi telex.

Avînd în vedere că și în București sînt instituții abonate la telex, fără să-l exploateze cu randamentul întreg, există posibilitatea unor raliuri la respectivul telex. Astfel, cu un cost minim, poate fi realizată, în timpul cel mai scurt, o legătură extinsă și rapidă interbibliotecară în probleme de documentare și de împrumut. De un interes deosebit ar fi reducerea timpului afectat împrumuturilor externe, care, pînă în prezent, au suferit nu numai din cauza încetinelii corespondenței poștale, ci și a însăși transmițerii lor dificile, pe baza unui borderou în care s-au adunat împrumuturile solicitate de diverse instituții sau persoane într-un interval de timp mai mic sau mai mare. Condițiile de transmitere prin telex cer un singur element: material de comunicat pentru trei minute; textul telescris în aceeași oră este recepționat, urmînd doar efectuarea livrării poștale a cărților solicitate.

Maya KERTESZ

IMBOGĂȚIREA COLECȚIILOR ȘI RAȚIONALIZAREA SPAȚIULUI

Timp de 12 ani, în subsolul Bibliotecii regionale Crișana au fost adunate numeroase cărți, reviste și ziare vechi despre care nu exista nici o evidență și nu se cunoștea proveniența lor. După unele aprecieri estimative, acest fond se cifra la 250 000 de unități de bibliotecă, care nu erau valorificate.

Din luna mai 1964, a început o acțiune sistematică de luare în evidență și de prelucrare a acestui fond de publicații. Fiind necesar un mare volum de muncă, s-a recurs la sprijinul unor colaboratori externi instruiți în mod special, care au fost retribuiți din fondul nescryptic. Împreună cu aceștia salariații bibliotecii au dus la bun sfîrșit lucrarea în luna septembrie 1966.

În urma acestei acțiuni, fondul general de publicații al bibliotecii s-a îmbogățit cu încă 100 700 de volume, dintre care 11 400 de periodice, prelucrate după normele tehnicii de bibliotecă, inventariate și catalogate. Operația de întocmire a cataloagelor alfabetic și sistematic a necesitat redactarea a 235 000 de fișe pentru acest mare număr de volume, scrise în 30 de limbi. În colecțiile Bibliotecii regionale au intrat astfel 25 800 de volume din domeniul filozofiei, științelor social-politice, istoriei și geografiei, 2 800 de volume din domeniul științelor naturale și al matematicii, 31 590 de cărți beletristice, 1 280 de volume din domeniul tehnicii etc.

Multe din publicațiile prelucrate au o deosebită valoare științifică și istorică. Au fost descoperite două incunabule din anii 1461 și 1476, cîteva cărți publicate în secolul al XVI-lea

și multe altele din secolul al XVII-lea. Unele, ca, de pildă, *Siebenbürgische Kronik* (Sibiu, 1670) au fost editate și tipărite pe teritoriul patriei noastre. Printre publicațiile prelucrate se află lucrări ale lui Petru Maior, Gheorghe Șincai și ale altor scriitori români din secolul al 19-lea.

Pentru a crea spațiul necesar păstrării în condiții optime a întregului fond de publicații, o parte din lucrătorii Bibliotecii regionale au trecut încă din vara anului trecut la amenajarea depozitului central. Este vorba de constituirea unui depozit unic, care să cuprindă toate colecțiile bibliotecii.

Pregătirile propriu-zise, au fost precedate de o amplă documentație. Un lucrător al Bibliotecii regionale Crișana s-a deplasat în câteva regiuni (Timișoara, Tîrgu-Mureș, Brașov, Iași, Sibiu, Ploiești) unde a studiat la bibliotecile regionale și orășenești problema amenajării depozitului; a fost cercetată literatura de specialitate referitoare la aceeași problemă. Soluțiile adoptate reprezintă o sinteză a experienței noastre și a celorlalte biblioteci din țară; s-a ținut seama și de amenajările efectuate în bibliotecile cu același profil, din alte țări.

Depozitul central va fi amenajat în cinci încăperi cu o suprafață de 180 mp. și va avea o capacitate de 250 000 de volume. Pentru a utiliza la maximum spațiul de depozitare, întregul fond de publicații va fi așezat după format. În prezent, se confecționează rafturi metalice speciale, înalte de 4,40 m., pînă în tavan, care au 28—30 de polițe pe ambele părți. Rafturile sînt etajate, cu grătar pe intervale pentru a asigura bibliotecarilor condiții normale de muncă. Depozitul va avea peste 100 de rafturi, ceea ce echivalează cu un număr de polițe metalice în lungime de 3 km.

Prin amenajarea depozitului central, vor fi degajate de rafturi cîteva încăperi în care se va amenaja spațiul pentru sala de lectură. Capacitatea acesteia va crește de la 80 la 200 de locuri. După terminarea lucrării, vom reorganiza și moderniza întregul proces de deservire a cititorilor.

Ion LENGHEL

directorul Bibliotecii regionale
Crișana

Colaborarea dintre biblioteca sindicatului și biblioteca tehnică

Cele două biblioteci care funcționează în cadrul întreprinderii de construcții siderurgice din Hunedoara, au un profil diferit, dar se întîlnesc în activitatea lor pe linia unor obiective comune: sprijinirea colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri în realizarea sarcinilor de plan, propagarea cunoștințelor tehnice și științifice, promovarea noului în tehnică și în producție.

Biblioteca tehnică este o bibliotecă de specialitate căreia îi revine un rol important în asigurarea documentării și informării tehnice, atribuțiile ei fiind delimitate în funcție de profilul întreprinderii noastre. Biblioteca sindicatului este o bibliotecă de cultură generală ale cărei sarcini principale se definesc în cadrul muncii politice de masă condusă de organizația de partid. Întreaga activitate educativă, de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste este strîns legată de munca productivă ce se desfășoară în întreprinderea noastră și, în acest sens, activitățile specifice celor două biblioteci se completează și se întregesc reciproc. Acesta este un fapt esențial. Dar punctul de întîlnire al atribuțiilor comune îl constituie propaganda cărții tehnice.

Biblioteca sindicatului este dotată cu 42 282 de volume din toate domeniile, dintre care 2 463 de cărți tehnice, mai ales de nivel profesional. Făcînd un cumul al fondului de carte tehnică din cele două biblioteci, rezultă un total de cca. 12 500 de volume. În colecțiile bibliotecilor se află cărți din domeniul construcțiilor și montajului, electricitate, energetică, arhitectură, mecanică și mecanizarea construcțiilor, tehnica atelierelor, materiale de construcție, metalurgie și economie industrială. Sîntem abonați la 127 de reviste tehnice, dintre care 21 din străinătate.

Publicațiile tehnice existente în ambele biblioteci se adresează tuturor salariaților, la toate nivelele de pregătire profesională: muncitori constructori, ingineri și tehnicieni din specialitățile corespunzătoare profilului întreprinderii. Completarea fondului de publicații se realizează prin achiziții de la Colectura bibliotecilor. În plus, biblioteca tehnică achiziționează publicații de la Institutul Central de Documentare Tehnică, oficiile de documentare ale ministerelor de specialitate și prin Cartimex. Intrucît principala sursă de achiziționare a publicațiilor editate în țara noastră este Colectura bibliotecilor, iar fiecare bibliotecă realizează separat completarea fondului de publicații s-a ajuns ca, unele titluri să fie achiziționate paralel de către cele două biblioteci. Această lacună va trebui să o înlăturăm prin coordonarea achizițiilor.

Colaborarea dintre biblioteca sindicatului și biblioteca tehnică se manifestă, în primul rînd, prin organizarea propagandei tehnice de masă. Ținînd seama de obiectivele întreprinderii, întocmim în fiecare an un plan de acțiuni comune, în cadrul căruii fiecare bibliotecă își are un rol bine precizat. Încă din faza de proiect acest plan este studiat de Comisia inginerilor și tehnicienilor din întreprindere, cit și de colectivele celor două biblioteci, care îl completează cu propunerile lor. Cele 120 de acțiuni de popularizare a cărții tehnice, organizate anul trecut în comun de către bibliotecile noastre oglindesc strînsa colaborare dintre ele și sprijinul pe care îl primim din partea Comisiei inginerilor și tehnicienilor. Amintim concursurile pe teme tehnice: *Cînd îți cunoști meseria obții rezultate bune*, simpoziioanele despre *Materiale plastice folosite la lucrările de instalații*, *Calitatea lucrărilor de construcții la furnalul de 1000 mc.*, *Mecanizarea și mica mecanizare a lucrărilor de construcții-montaj* etc. Atribuțiile fiecărei biblioteci în organizarea acestor manifestări sînt stabilite o dată cu planul tematic, ținîndu-se seama de gradul de pregătire al participanților și de publicațiile care urmează a fi popularizate. Așa, de pildă, în tematica unui concurs pe meserii între muncitorii constructori, se precizează cine se va ocupa de organizare, bibliografia și lista publicațiilor care vor fi asigurate de către fiecare bibliotecă, întrebările ce vor fi adresate concurenților, exa-

minatorul, juriul și alte amănunte de organizare. Cele două biblioteci organizează în comun expoziții de cărți tehnice, panouri și alte forme de propagandă vizuală a cărții.

Dar colaborarea nu se rezumă numai la organizarea acestor acțiuni. Un aspect important al planului comun îl constituie și coordonarea unor activități, ținînd seama de profilul celor două biblioteci. Cu sprijinul inginerilor și tehnicienilor din colectivul obștesc, biblioteca sindicatului întocmește liste bibliografice pe meserii, informează muncitorii despre cărțile de nivel mediu intrate în bibliotecă, organizează la club activitatea de popularizare a cărții tehnice. Biblioteca tehnică editează o dată la două luni buletinul de informare tehnică care cuprinde următoarele capitole: *Inovații, Noutăți în tehnica mondială, Cărți intrate în bibliotecă, Revista revistelor, Brevete, legi, instrucțiuni și normative*. Lunar se organizează la fiecare șantier *Ziua tehnicii noi*. Cu acest prilej colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri este informat despre noutățile tehnice din sectorul în care lucrează, se formulează cereri de publicații tehnice, se discută despre aplicarea unor metode noi.

Difuzarea cărții tehnice se realizează prin împrumut direct de la sediul fiecărei biblioteci, prin consultare în sala de lectură sau prin cele 23 de biblioteci mobile ale bibliotecii sindicatului și 8 ale bibliotecii tehnice. Deoarece biblioteca sindicatului difuzează cărți din toate domeniile, pe cînd biblioteca tehnică se ocupă exclusiv de cartea de specialitate, am ajuns la concluzia că este mai bine să organizăm separat bibliotecii mobile. În felul acesta, bibliotecile mobile ale sindicatului au posibilitatea să difuzeze, între altele, și cartea tehnică de nivel profesional și mediu, iar biblioteca tehnică — cartea de specialitate pentru ingineri și tehnicieni.

Pentru anul în curs ne-am propus să lărgim aria de activitate comună a celor două biblioteci, și în afară de activitatea de la Club, să organizăm mai multe acțiuni de propagandă a cărții pentru muncitorii noi angajați în întreprindere.

M. CHIOREANU
bibliotecară

P. PAȚACHIA
documentalist

SECȚIE PENTRU COPII

În raionul „Tudor Vladimirescu” din București — raion în care funcționează și o bibliotecă pentru copii — s-a deschis recent pe lângă biblioteca raională și o secție destinată în exclusivitate micilor cititori și elevilor. Noua secție dispune, deocamdată, de 3 500 de volume, iar împrumutul se face pe principiul accesului liber la raft.

Colectivul bibliotecii a manifestat o grijă deosebită pentru asigurarea unui număr suficient de exemplare din titlurile prevăzute în programa școlară pentru clasele I—VIII. Alături de acestea, au fost procurate lucrări despre trecutul istoric al poporului nostru, despre frumusețile și bogățiile patriei, colecția *Oameni de seamă* etc. Pe lângă lucrările clasice ale literaturii române și universale, cele ale scriitorilor contemporani, au fost achiziționate lucrări de popularizare a științei și tehnicii, accesibile micilor cititori. În fondurile secției pentru copii sînt prezente colecții ca *Știința învinge*, *Să știm*, *Miini indeminabile* etc.

Organizarea fondului de cărți a fost făcută după modelul secției de copii a Bibliotecii Orașenești „Mihail Sadoveanu”^{*)}. La așezarea cărților în raf-

turi a fost adoptat criteriul de vîrstă. Pentru copiii de 13—14 ani au fost alcătuite rafturi tematice ca: *Fapte de vitejie*, *Pe cărările științei*, *Să ne cunoaștem patria*, *Pe meridianele lumii*. De asemenea, pentru toate vîrstele s-au organizat fișiere tematice așezate chiar pe rafturile cu cărți.

Cum se face informarea micilor cititori în secția noastră? Pentru cei mici, cei de vîrsta I, am alcătuit cataloage ilustrate pe fișe ce cuprind date sumare asupra lucrării: autor, titlu. Pentru cei mai mari, de vîrsta a II-a, a fost întocmit un catalog alfabetic și tematic ilustrat. Copiii de vîrsta a III-a folosesc cataloagele alfabetic și sistematic, care prin organizare și formă de prezentare se apropie de cele pentru cititorii maturi.

Pentru orientarea lecturii copiilor s-au elaborat liste de recomandare și planuri de lectură. Printre acestea sînt: *Ziua mamei ogîndită în literatură*, *Să ne cunoaștem patria*, *Sciitorii noștri povestesc copiilor* etc. De asemenea s-au realizat materiale ilustrative cu subiecte inspirate din cărțile pentru micii cititori.

^{*)} Vezi: Ionescu, Iulia. *O secție modernă pentru copii*. Revista bibliotecilor, nr. 11, nov 1966. p. 684.

Sabina ZAHARIA

TREI CĂRȚI PENTRU COPII

Un scriitor mărturisea că i se pare foarte ușor și, totodată extrem de greu să se adreseze copiilor. Cuvintele acestea ascund un mare adevăr. Copiii reprezintă publicul cel mai docil, cel mai lesne de captat, cel mai dispus să creadă. Dar, toate acestea, nu se pot realiza decât cu o condiție: tot ce li se spune, să fie captivant, pasionant, să le aprindă imaginația și să le populeze lumea cu eroi și întâmplări care să-i încinte.

Bibliotecarul care lucrează cu copiii trebuie să-i cunoască bine și să-i iubească, să se apropie de ei cu căldură și înțelegere. Drumul fiecărei cărți către sufletul copiilor, depinde, în mare măsură, de el.

De aceea, manifestările de masă cu cartea pentru copii pot fi considerate o categorie cu totul aparte în cadrul manifestărilor bibliotecii. Fie că sînt mici spectacole, cu interpreți și decoruri, fie că le realizează un singur povestitor, așezat printre copii, ele nu sînt reușite, decât dacă se înscriu pe o coordonată: aceea a noutății, a neprevăzutului, a senzaționalului, chiar.

A ști să prezinte o carte, astfel încît, la terminarea manifestării, copiii să dorească neapărat, s-o citească, în aceasta constă arta bibliotecarului. Tonul povestirii, maniera de prezentare, cadrul în care se desfășoară manifestarea, lectura anumitor fragmente din carte, contribuie la înțelegerea acesteia și asigură intrarea ei în sfera de preocupări și interese a copilului.

Modalități de organizare a manifestărilor de masă pentru cei mici sînt multiple. Bibliotecarul le poate alege pe cele mai potrivite cu vîrsta și cu-noștințele copiilor și cu posibilitățile bibliotecii.

În materialul de față ne-am propus să oferim bibliotecarilor cîteva sugestii în legătură cu pregătirea unor manifestări de masă pentru copii. Pentru exemplificări, au fost alese trei cărți dintre cele intrate în biblioteci în ultimele luni. Primele două, *Bristena*, fiica dacilor de David Sava și *Fata de la Cozia* de Dumitru Almaș sînt inspirate din istoria poporului nostru și se adresează, în special, copiilor din clasele a II-a, a IV-a; cea de-a treia, *De-a visele... de Călin Gruia*, cu tematică din viața școlară, trebuie recomandată elevilor din clasele a V-a — a VIII-a.

*) Sava, David. *Bristena, fiica dacilor*. Editura tineretului, 1966. 32 p.
Almaș, Dumitru. *Fata de la Cozia*. Editura tineretului, 1966. 43 p.
Gruia, Călin. *De-a visele...* Editura tineretului, 1966. 166 p.

BRISTENA, FIICA DACILOR

de David Sava

Cartea aceasta, cu text de proporții reduse, ilustrată bogat și sugestiv, poate fi citită cu ușurință chiar de către elevii care sînt în al doilea an de școală. Dacă bibliotecarul o recomandă copiilor din clasa a III-a, este bine să le amintească acestora de lecția cu conținut istoric *Apărarea Sarmisegetusei* după Eusebiu Camilar, care figurează în manualul de limba română pentru clasa a III-a. Cunoștințele căpătate la școală despre daci, despre luptele acestora cu romanii, vor fi astfel corelate și întregite cu acelea cuprinse în cartea lui David Sava. În cazul elevilor din clasa a IV-a, care studiază istoria patriei ca obiect de sine stătător, aceste corelații se pot realiza pe planuri mult mai largi.

Scurtă prezentare a cărții

Bristena, fiica dacilor este o legendă — legenda unei stînci de piatră, roasă de vinturi și de ploaie. Piatra aceasta, închipuind o bătrînă adusă de spate și împovărată de ani este numită Baba și pare să fi fost martora multor evenimente din viața poporului nostru. În cartea lui David Sava, este prezentat un episod din timpul războaielor dintre daci și romani.

Eroina cărții, Bristena, fetița unui luptător dac, săvîrșește multe fapte curajoase, ia parte la întîmplări neobișnuite pentru un copil: atrage într-o cursă numeroși soldați romani, eliberează din robie pe tatăl său și pe alți luptători daci, fură scutul și sulita conducătorului armatei romane. Atunci cînd, prinsă de către acesta, este condamnată la moarte, este salvată de Baba care o preface într-o stîncă de piatră de care se frîngeau săbiile dușmane.

Cartea este scrisă într-un stil ușor arhaic, narațiunea este vie, cu dese dialoguri. Ilustrația contribuie la crearea atmosferei, la transpunerea cititorului în epoca pe care o evocă autorul.

Legenda, impletire a realului cu irealul, conferă cărții un farmec anume, îi adaugă o notă de mister și de surpriză care plac micilor cititori.

Bristena, fiica dacilor este o povestire despre dragostea de patrie, despre curaj și dirigență. Lectura ei îi ajută pe copii să cunoască mai bine un moment al istoriei poporului nostru și, totodată, să-și explice unele noțiuni ca: dreptate, libertate, vitejie, îndrăzneală, patriotism.

Cum poate fi prezentată cartea copiilor

Textul de mai sus se adresează, bineînțeles, bibliotecarilor. El poate constitui un ghid în orientarea prezentării cărții și a discuțiilor la care îi va antrena pe micii cititori.

Credem că formula cea mai potrivită de a prezenta această carte cititorilor copii este *povestirea*. Important este însă ca povestitorul să găsească tonul adecvat, astfel încît să țină meru trează atenția ascultătorilor. În cazul unor copii mai mici, atmosfera de legendă, de poveste, trebuie accentuată. Este bine ca, pe parcursul povestirii, să fie prezentate ilustrații din carte.

Povestirea poate fi, de asemenea, combinată cu lectura unor scurte fragmente din carte. Dialogurile care abundă pe întreg cuprinsul cărții, pot fi citite de copii-interpreți. Aceasta va mări gradul de atractivitate al manifestării.

FATA DE LA COZIA

de Dumitru Almaș

Investigînd o altă perioadă din istoria patriei, aceea a domniei lui Vlad Tepeș, *Fata de la Cozia* este o povestire pe care o pot citi cu interes elevii clasei a IV-a. În manualul de *Istoria patriei*, aceștia au o lecție intitulată *Lupta poporului sub conducerea lui Vlad Tepeș, împotriva turcilor*. Cartea lui Dumitru Almaș le îmbogățește datele cuprinse în această lecție și îi ajută să-și creeze o imagine mai completă asupra epocii în care a domnit Vlad Tepeș. *Fata de la Cozia* are, de fapt, ca erou principal, poporul, cu îndrăzneala lui, cu dragostea lui neînmurită față de patrie.

Scurtă prezentare a cărții

Povestirea Mariei, fata de la Cozia, este aceea a unei fete simple, roabă la o mănăstire, care datorită istețimii și curajului ei ajunge să lupte alături de oștenii lui Vodă și să-și apere țara de năvălitorii turci. Orfani, Maria și fratele său Marin trudeau din greu la mănăstirea unde erau robi, urgișiți de călugărul Macarie. Odată, ei prind firul unor uneltiri ale boierilor și ale călugărilor dușmani lui Vlad Tepeș, printre care era și Macarie. La o vinătoare, Maria îi destăinuiește domnitorului cele aflate și-l scapă astfel de vicleniile boierești.

Cînd fratele ei este răpit de turci, Maria se îmbracă băiețește și intră în oastea lui Vlad Tepeș, ca scutier al căpitanului Stroe Maldăr. Ea luptă cu mult curaj, dă dovadă de îndrăzneală. Vrea să-și apere țara și să-și scape fratele din robie. În ultima bătălie la care ia parte, fratele ei este eliberat, dar Maria este rănită. Atunci abia, oștenii își dau seama că, de fapt, alături de ei a luptat o fată și nu un flăcăiuș sprinten așa cum credeau ei.

În încheierea cărții, Maria și căpitanul Stroe Maldăr se căsătoresc.

Fata de la Cozia este scrisă în stilul acelor povestiri care plac celor mici, pe care aceștia le citesc sau le ascultă cu mult interes. Cartea este o succesiune de aventuri, dintre care, unele, de o mare tensiune. Lectura acestei povestiri îi ajută pe copii să înțeleagă mai bine istoria și desfășurarea evenimentelor. Rolul poporului în mersul istoriei, contribuția oamenilor simpli, îndrăzneții, la apărarea dreptății și libertății, sînt principii clar exprimate în carte.

Modalități de prezentare a cărții

Prin prezentarea cărții *Fata de la Cozia* bibliotecarii transmit copiilor unele cunoștințe în legătură cu acea perioadă a istoriei patriei noastre în care a domnit Vlad Tepeș. Ei trebuie să trezească interesul copiilor pentru cunoașterea acestei etape din trecutul poporului nostru și pentru cunoașterea istoriei, în general.

În funcție de posibilitățile pe care le oferă biblioteca, de timpul pe care-l are la dispoziție bibliotecarul și de amploarea pe care vrea s-o dea manifestării de masă în legătură cu *Fata de la Cozia*, pentru prezentarea acesteia pot fi folosite câteva modalități.

Cea mai simplă formulă este aceea de a povesti cartea, fără a o epuiza însă și atrăgând atenția copiilor asupra pasajelor mai interesante, mai atrăgătoare. Dacă este posibil, povestirea poate fi însoțită de proiecția unor diafilme despre epoca respectivă.

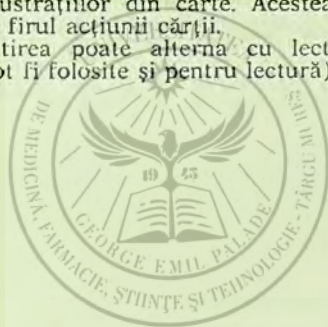
Remarcam mai sus că specificul acestei povestiri este aventura, acțiunea dinamică și cu rezultat, de multe ori, neașteptat. De aceea, ar fi indicat ca, o manifestare în cadrul căreia bibliotecarul își propune doar să nareze cartea, să capete o notă aparte, să devină interesantă prin felul în care se face povestirea. Povestitorul trebuie să folosească tehnica *suspens*-ului, să se oprească acolo unde acțiunea este vie, palpitantă și să-i indemne pe copii să citească ei în continuare. Bibliotecarul poate întrerupe povestirea la un moment dat, rămânând ca restul să fie citit de către copii acasă și discutat de ei într-o viitoare întâlnire, sau, pe parcursul expunerii, poate atrage atenția asupra unor pasaje mai deosebite, pe care nu le narează și pe care le recomandă copiilor. Iată, în continuare, unele momente ale acțiunii în care bibliotecarul se poate opri, pe care le poate folosi deci ca *suspense* în povestire :

- p. 9—10 (de la : „Dar aproape de Brezoi!... pînă la... „s-au îndurat să-i dezlege“).
- p. 12—13 (De la : „Deodată hăulirea hăitașilor!... pînă la... „în cap cu vodă însuși“).
- p. 13 (De la : „Spune, mărite căpitane!... pînă la... „nu știa dacă a făcut bine sau rău“).
- p. 18 (De la : „A treia zi!... pînă la... „Mahomed al II-lea, zis Cuceritorul“).
- p. 27—30 (De la : „Căpitane ! I-a rupt scutierul firul gîndului!... pînă la... „și n-au mai întîlnit turban turcesc“).
- p. 32—34 (De la : „Lovim tabăra dușmană !... pînă la... „și-au înțeles ce se întîmplase“).
- p. 35 (De la : „—Doi scutieri ?!... pînă la... „O trimit de îndată la Cozia“).

O modalitate interesantă și sugestivă de prezentare a povestirii este și aceea de expunere a ilustrațiilor din carte. Acestea pot fi comentate de către povestitor, care urmează firul acțiunii cărții.

Bineînțeles, povestirea poate alterna cu lectura unor pasaje din carte (cele indicate mai sus pot fi folosite și pentru lectură).

DE-A VISELE . . .

de Călin Gruia

Romanul lui Călin Gruia este inspirat din contemporaneitate. El cuprinde câteva episoade din viața unor copii care locuiesc într-un sat oarecare. Copiii de 11—15 ani se recunosc, desigur, în eroii cărții, le sînt familiare preocupările acestora, felul de a gîndi, visele lor.

Scurtă prezentare a cărții

Jocul de-a visele este un joc al copilăriei... Cînd plouă, sau cînd e soare, copiii visează. Visele îi duc departe, pe tărîmuri necunoscute. În vis, ei sînt navigatori, exploratori, savanți de seamă, pentru că, în vis, totul e posibil.

De-a visele... este o carte despre copilărie plină de autenticitate, de frumusețe și poezie. Lumea copiilor este surprinsă cu toată poezia, cu toată nevinovăția și puritatea ei.

Acțiunea romanului lui Călin Gruia gravitează în jurul celor doi eroi, Margareta și Andrei. *De-a visele...* este de fapt o carte despre ei doi. Margareta și Andrei sînt colegi, vecini și prieteni. Învață împreună, se ajută unul

pe celălalt la treburile gospodărești, se joacă împreună și, din cînd în cînd, așa cum se întîmplă între copiii de vîrsta lor, se ceartă. Impăcarea vine însă repede, mai ales atunci cînd unul dintre ei are nevoie de ajutorul celuilalt.

Cel care are mai multă nevoie de ajutor este Andrei. I-a murit de curînd mama. Tatăl său este brigadier la cooperativa agricolă. Și Andrei, trebuie să se îngrijească singur de casă, de mîncare, să aibă grijă de sora mai mică. Lui Andrei nu-i este rușine să se ocupe de treburile gospodărești. Dimpotrivă, și le ia asupra-și convins fiind că e un lucru necesar. Nenorocirea care l-a lovit, nu l-a înfrînt pe Andrei. El pare mai matur chiar și se străduiește să se descurce în treburile casei fără să neglijeze însă învățătura.

Margareta, care într-o vreme îl tachina pe Andrei din pricină că îl vedea trebăluind pe la bucătărie, ajunge, pînă la urmă, să-l ajute, ca să nu-și piardă prea mult din timpul destinat învățăturii.

Romanul lui Călin Gruia este o pledoarie pentru prietenie, pentru prietenia adevărată. Scriitorul susține că prietenii trebuie să fie exigenți, chiar foarte exigenți unul cu altul dar, totodată, să-și dea mîna la nevoie, să se ajute. Deși este o carte despre copilărie, *De-a visele...* vorbește și despre ceea ce s-ar putea numi *maturitatea copilăriei*, despre acel fel de a gîndi și de a se purta al copiilor care privesc cu seriozitate viața, pe care greutățile nu-i sperie ci, dimpotrivă, îi determină să găsească resurse pentru a le înfrînge. Dar scriitorul arată că acestor copii nu le este străin visul, cu toată frumusețea lui, nu le sînt străine naivitatea, jocul. Pentru o asemenea copilărie, care să îmbine gravitatea cu hohotele de ris, preocupările serioase, aproape mature, cu jocurile și hîrjoana, pledează romanul *De-a visele...*

Teme pentru organizarea unor discuții cu cititorii

- Ce înseamnă prietenia adevărată?
- Este rușinos să-ți ajuți părinții la treburile gospodărești?
- Vă ajutați prietenul?
- Cînd prietenul are nevoie de tine...
- Cum vă manifestați dragostea pe care o purtați părinților voștri?

În cazul în care bibliotecarii intenționează să organizeze discuții cu cititorii pe marginea romanului, pot să folosească, drept punct de plecare, aceste teme.

Fragmente pentru lectură sau dramatizare

Prezentînd romanul *De-a visele...* în fața micilor cititori, bibliotecarii pot citi unele fragmente sau le pot dramatiza. Recomandăm cîteva fragmente.

- p. 6—7 (De la: „De voie, de nevoie“... pînă la... „ce ar spune ele despre oameni“).
- p. 28—31 (De la: „După-amiază au venit“... pînă la... „mai tînără și mai frumoasă“).
- p. 40—41 (De la: „Cînd s-a trezit“... pînă la... „să mă ascuți la gramatică“).
- p. 45—46 (De la: „Andrei! Filozofule!“... pînă la... „ca o haită de ciini“...).
- p. 53—55 (De la: „Vii de la „bursuc“... pînă la... „de-l criticau așa de tare“).
- p. 74—77 (De la: „Andrei nu putu să doarmă“... pînă la... „și nici „motoarele“ gîndurilor somnambulii“...).
- p. 107—110 (De la: „Margareta purta rochie nouă“... pînă la... „cinci colegi de-ai lui Andrei“).
- p. 123—131 (De la: „Prietenele Ioanei, din vecini“... pînă la... „De mîine mîncăm cărți!“).
- p. 163—165 (De la: „Andrei porni de acasă de vreme“... pînă la sfîrșitul volumului).

Iar acum, în continuare, un fragment dramatizat:

Andrei. Margareta! Margareta! Plouă! Uite ce frumos e!

Margareta. Vin, Andrei. Vin imediat!

Andrei. Îți place ploaia? Mie-mi plac grozav ploile astea de vară... Sînt așa, nu știu cum să-ți spun, calde, bune... înțelegi?

Margareta. Înțeleg, Andrei...

Andrei. Spune-mi, tu ai dorit vreodată să fii ploaie?

Margareta. Ploaie? Ce-ți trece prin cap?

Andrei. Ce te miri? Mie-mi trec uneori prin cap asemenea lucruri.

Știi... uneori, de pildă, aș vrea să fiu pasăre... Nu-i așa că-i ciudat? Tu nu te-ai gândit niciodată să fii și altceva decât ce ești?

Margareta. Ba da... dar nu ploaie și vânt... Uite, odată am vrut să fiu zină. O zină mică și bună, îmbrăcată în rochie albă. Uneori, aș vrea să fiu nevăzută... mai ales la școală...

Andrei. Aha... când n-ai învățat lecțiile... înțeleg...

Margareta. Dar jocul tău îmi place, Andrei. Cum îi spui?

Andrei. Jocul de-a visele...

Margareta. Jocul de-a visele... Ce frumos... Hai să ne jucăm de-a visele, Andrei.

Andrei. Iată, ce-ai zice dacă eu aș fi un bătrîn lup de mare, care se întoarce în satul său, după 20 de ani, pe o corabie uriașă...

Margareta. Cum să te întorci pe o corabie, cînd satul nostru nu are nici fluvii, nici mări? Și apoi, cum să te întorci, cînd nici n-ai plecat?

Andrei. Margareta, dar e un joc...

Margareta. Ai dreptate, Andrei. Hai să visăm mai departe...

*

Cele cîteva indicații cuprinse în materialul de față au un caracter orientativ. Bibliotecarii au latitudinea să aleagă acele cărți care li se par mai potrivite, mai solicitate de către micii cititori. În alegerea fragmentelor pentru lectură și a celor pentru dramatizări, trebuie, de asemenea, să se țină seama de preferințele cititorilor, de vîrsta copiilor care participă la manifestare etc. Esențialul este ca bibliotecarii să se preocupe de organizarea manifestărilor de masă pentru cei mici, astfel încît acestea să cîștige adeziunea lor.

Copiii mai mari pot fi antrenați ei înșiși la pregătirea manifestărilor de masă cu cartea. În unele biblioteci s-a creat obișnuința ca micii cititori să realizeze desene după ilustrațiile din cărți. Aceste desene pot să însoțească, în desfășurarea unei acțiuni de masă, povestirea unei cărți.

Pentru a trezi în mai mare măsură interesul copiilor față de cărțile prezentate, bibliotecarii pot folosi, în cadrul manifestărilor de masă, diavimbele și diapozitivele. De asemenea, se pot organiza expoziții de cărți cu tematică asemănătoare lucrărilor care constituie obiectul manifestării. O carte îl conduce pe cititor către alte cărți; deci, micii cititori vor fi îndrumați să împrumute și unele dintre lucrările cuprinse în expoziție.

În încheiere, vă recomandăm cîteva titluri de cărți în legătură cu care s-ar putea organiza manifestări de masă, în afara celor prezentate în cuprinsul materialului.

Cărți inspirate din trecutul istoric al poporului nostru

Almaș, Dumitru. *Vestea cea mare*. Editura tineretului, 1964. 32 p. ; *Vînătoarea lui Dragoș*. Editura tineretului, 1966. 39 p.

Camilar, Eusebiu. *Povestiri eroice*. Editura tineretului, 1960. 180 p. ; *Stejarul din Borzești*. Editura tineretului, 1961. 28 p. ; *Vrancea*. Editura tineretului, 1964. 32 p.

Creangă, Ion. *Moș Ion Roată și Untrea*. Editura tineretului, 1959. 13 p.

Eftimiu, Victor. *Dreptatea lui Ion Vodă*. Editura tineretului, 1966. 31 p.

Nestor, George. *Voda Cuza la Hanul Cucutul*. Editura tineretului, 1961. 30 p.

Cărți despre viața școlară

Mitru, Alexandru. *Flori pentru Mihaela*. Editura tineretului, 1964. 294 p.

Sintimbreanu, Mircea. *Extemporale... și alte lucrări scrise*. Editura tineretului, 1963. 118 p. ; *32 de premianți*. Editura tineretului, 1962. 168 p. ; *Caramelle cu piper*. Editura tineretului, 1966. 103 p.

Gafița, Vinicu. *Intîmpările Marianei*. Editura tineretului, 1962. 70 p.

Mănuceanu, Vasile. *Alarma la colțul viu*. Editura tineretului, 1964. 160 p.

Moisescu, Mihnea. *Intr-o seară de primăvară*. Editura tineretului, 1965. 128 p.

Beatrice ARION

BIBLIOTECA SOCIETĂȚII „ÎNFRĂȚIREA MUNCITORILOR” DIN GALAȚI

Dezvoltarea industrială, mai ales, de după Războiul de independență din 1877, a făcut ca orașul Galați, care dispunea de o bogată bază de materii prime și o largă piață de desfacere, să cunoască o sporire simțitoare a numărului fabricilor. La sfârșitul secolului trecut, existau aici 55 de fabrici¹⁾ din care, 39 erau întreprinderi mari²⁾. Creșterea producției capitaliste a dus implicit și la creșterea corespunzătoare a numărului muncitorilor, fapt care a făcut ca orașul Galați să ocupe, în această privință, locul al doilea pe țară, după București³⁾.

Condițiile grele de lucru, durata zilei de muncă, nereglementarea repausului duminical, salariile scăzute și sistemul amenzilor aplicate muncitorilor, au creat o nemulțumire permanentă și o stare de spirit revoluționară în rândurile acestora. Experiența proprie de luptă, pătrunderea ideilor marxiste în mișcarea muncitorească gălățeană, influența mișcării socialiste din localitate — aici a funcționat unul dintre cele mai puternice cercuri socialiste din țară⁴⁾ — au contribuit la dezvoltarea conștiinței de clasă a muncitorilor.

Lupta pentru îmbunătățirea stării materiale și morale a muncitorilor a dus la apariția primelor organizații ale clasei muncitoare, care își propuneau, alături de revendicări economice și organizarea răspîndirii culturii și educației cu ajutorul cărții și ziarului colecționate în biblioteci. „De multe ori — scria M. Gh. Bujor — bibliotecă a precedat închegarea nucleelor noastre muncitorești, întocmai cum eclerorii precedează înaintarea efectivului de luptă”⁵⁾. Mișcarea muncitorească din orașul Galați a avut astfel de eclerori; aici exista o experiență a difuzării cărții revoluționare. Tranzitul de carte revoluționară este practicat între anii 1869 și 1872 de către cercurile revoluționare care facilitau trecerea clandestină a acestora în Rusia⁶⁾. Răspîndirea literaturii revoluționare se intensifică între anii 1875—1878 în cadrul cercului socialist alcătuit din intelectuali, funcționari și studenți⁷⁾.

În anul 1887 se înființează Societatea *Înfrățirea muncitorilor* care își propune a „lupta pentru îmbunătățirea morală și materială a muncitorilor”⁸⁾.

¹⁾ Arhivele statului—Galați. *Primăria orașului Galați*, dos. 21/1897, f. 13.

²⁾ *Ancheia industrială din 1901—1902* (Industria mare). Vol. 1. Buc. 1904, p. 33—34.

³⁾ *Din istoricul formării și dezvoltării clasei muncitoare din România pînă la primul război mondial*. Buc., Editura politică, 1959, p. 217.

⁴⁾ Graur, C. *Citiva înși*. f.a., p. 18; Măglașu, L. și Deleanu, N. *Istoricul mișcării muncitorești din porturi*. Buc., 1932, p. 38—40.

⁵⁾ Bujor, M. Gh. *Activitatea primelor biblioteci muncitorești*. *Căluza bibliotecarului*, 11, nr. 5, mai 1958, p. 29.

⁶⁾ *Istoria României*. Vol. IV. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1964, p. 495.

⁷⁾ Pantazi, R. *Filozofia marxistă în România*. Buc., Editura politică, 1963, p. 15.

⁸⁾ *Statutele Societății Înfrățirea muncitorilor*. Galați, 1888, p. 4.

Din anul 1891, mai adaugă acestui țel și pe acela de a statornici „frăția și solidaritatea între muncitorii din Galați și a se pune în legătură cu toți muncitorii din țară...“⁹⁾. În fine, din luna aprilie 1888 Societatea editează organul său de presă semnificativ intitulat *Frăția*. Editorialul acestuia subliniază că scopul organizației este de a-i învăța pe muncitori cum să se „organizeze în partid politic deosebit de al stăpînitorilor“¹⁰⁾, depășind cadrul îngust al unei simple organizații profesionale.

Lovită de măsurile represive politienești, ca urmare a grevelor din 1888, *Societatea* se reorganizează în anul 1889, iar în 1891 adoptă principiile de organizare ale *Clubului muncitorilor* din București¹¹⁾ cu care se pune în legătură¹²⁾, pregătind astfel înființarea *Clubului muncitorilor* din Galați. O dată reorganizată, *Societatea Infrățirea muncitorilor* își intensifică activitatea de propagandă și începe să desfășoare și o activitate editorială¹³⁾.

Printre mijloacele folosite pentru realizarea scopului propus de societate, un loc important îl ocupă biblioteca, căreia statutul din 1888 îi conferă sacră alineatul g din articolul 3: „Societatea va înființa o bibliotecă și va face abonamente la ziarele și revistele privitoare la meserie în general și la lucrători în special pentru educațiunea și cultura membrilor“¹⁴⁾.

Înființată în anul 1888, biblioteca Societății *Infrățirea muncitorilor* a cunoscut evoluția organizației pe lângă care funcționa. În anul 1891, când a luat ființă *Clubul muncitorilor* din Galați, biblioteca Societății — era cea mai puternică bibliotecă muncitorească — a fost încorporată acestuia, ca și *Societatea* însăși.

⁹⁾ *Ibidem*, Galați, 1891, p. 12.

¹⁰⁾ *Presa muncitorească și socialistă din România*, Vol. 1, 1865—1900. Partea I. Buc., 1964, p. 545.

¹¹⁾ *Vezi Statutele Societății*, Galați, 1891.

¹²⁾ Cf. *Munca*, 3, nr. 31, 1892, p. 4.

¹³⁾ În anul 1891 editează *Calendarul muncitorilor pe anul 1892*, în 80 de pagini care cuprindeau printre altele: *Programul nostru* de I. Nădejde, *Epoca noastră* de I. Gherea, *Steagul nostru* de Gheorghe din Moldova, *Desfășurarea armatei și înarmarea poporului de Zamfir Filotti*, *Cele sfinte nu huliți* de Anton C. Bacnibașa. (Cf. *Munca*, 2, nr. 28, 1891, p. 4).

¹⁴⁾ *Statutele Societății*, Galați, 1891, p. 6.

Cum și-a încheiat fondul de publicații, ce cuprindeau colecțiile acestei biblioteci, cum a evoluat activitatea ei, se poate reconstitui — deocamdată — cu mare greutate, pe baza unor știri fragmentare sau amintirile unor contemporani, publicate în presă ori în lucrări separate.

În perioada de început fondul bibliotecii se constituise pe baza donațiilor membrilor societății dintre care amintim pe Z. Filotti, Z. Ionescu, I. Atanasiu. Dar, o organizație ca *Infrățirea muncitorilor*, care desfășura o susținută activitate editorială, nu putea să nu pună accent și pe achizițiile de cărți.

Lipsa inventarelor sau a unor date statistice nu ne permit să cunoaștem numărul de cărți pe care îl posedă. Putem încerca o imagine, fie și fragmentară, asupra publicațiilor în limba română care probabil existau în bibliotecă în anul 1892 pe baza listei cărților ce se aflau de vânzare¹⁵⁾ la sediul *Clubul muncitoresc*, publicată și reluată în paginile ziarului *Lucrătorul*. Se vindeau atunci¹⁶⁾ gazetele *Munca*, *Critica socială*, *Democrația socială*, *Lucrătorul*, *Contemporanul*, *Revista socială*; lucrările *Socialismul utopic și socialismul științific* de Fr. Engels, *Ce vor socialistii români*, *Robia și socialismul* de C. Dobrogeanu-Gherea, *Chestiunea agrară în România* de Z. Filotti și altele.

În afară de cărțile de ideologie și broșurile de propagandă scrise sau traduse de socialiștii vremii, existau și bogate colecții de cărți beletristice, din care amintim lucrări ale lui M. Eminescu, I. L. Caragiale, George Coșbuc, Al. Vlahuță, B. Șt. Delavrancea, Tr. Demetrescu, D. Th. Neculuță, I. Păun-Pincio, iar din rindul scriitorilor străini erau prezenți în bibliotecă G. Flaubert, Guy de Maupassant, Lev Tolstoi, M. F. Dostoievski, A. Daudet, E. Zola¹⁷⁾.

¹⁵⁾ La Galați comerțul de carte socialistă începuese încă din 1891 prin librăria „Triunghiul de aur“ din str. Mare; cf. *Munca*, 1, nr. 43, 15 dec. 1891, p. 4.

¹⁶⁾ *Lucrătorul*, nr. 1, 18 oct 1892.

¹⁷⁾ Cf. Bujor, M. Gh. op. cit., p. 29—30.

Constantin Graur în lucrarea *Cîțiva înși* semnaleză că, în anul 1893, „...la Clubul muncitorilor exista și o întreagă bibliotecă socialistă în idiș, comandată din America, după sfatul și din impulsia lui Ioan Nădejde“¹⁸⁾. Numai posibilitățile bănești unite ale Clubului și ale Societății puteau permite o astfel de achiziționare de cărți din străinătate. Dacă se făceau achiziții de publicații din străinătate, este sigur că se făceau achiziții și din țară, iar dacă cărțile în limba idiș constituiau „o întreagă bibliotecă“, desigur că cele în limba română trebuie să fi fost într-o cantitate și mai mare.

Reluarea în anul 1893 a activității editoriale de către Clubul muncitorilor care editează *Almanahul socialist pentru anul 1894*¹⁹⁾ și *Programul partidului social democrat al muncitorilor din România împreună cu Statutul clubului și al secției de ajutor „Înfrățirea muncitorilor“*, ne duce la concluzia că Societatea, ca și Clubul muncitorilor, era în posesia unor fonduri bănești relativ importante și deci cumpăra cărți pentru biblioteca sa, cel puțin din cele care se vindeau la sediul clubului.

Biblioteca era condusă de secretarul clubului, muncitorul Gh. Darie (fost secretar al Societății *Înfrățirea muncitorilor*) singurul activist salariat care se ocupa și cu vânzarea literaturii socialiste, atât la club, cât și la locuința sa.

Biblioteca funcționa, după cum reiese dintr-un anunț publicat în ziarul *Munca* în 1893, în fiecare zi, ca și clubul, unde își avea sediul: „...Clubul era deschis, în fiecare zi, de la orele 7 pînă la 12 p.m.“²⁰⁾. Sala clubului, fiind cea mai mare, găzduia adunările tuturor sindicatelor și organizațiilor profesionale. Zilnic erau întruniri și conferințe²¹⁾. Aceasta permitea să se facă împrumutul de cărți, să se organizeze lecturi folosindu-se integral colecțiile bibliotecii.

„...Biblioteca clubului din nou aranjată și completată, va fi pusă la dispoziția membrilor, care vor dori să

citească în localul clubului...“²²⁾, anunța ziarul *Lumea nouă*, la începutul anului 1895. Și cititorii nu întîrziu să vină. Împrumutau acasă sau citeau pe loc între două întruniri. „Cred că nici o bibliotecă oficială, dintre puținele ce existau pe vremea aceea, nu se putea lăuda cu cititorii maturi pe care îi avem noi, iar dacă rostul unei bibliotecii era acela de a răspîndi lumina cărții în masele populare, acest rost nici-o instituție nu-l îndeplinea mai bine decît noi. [...] la noi venea și tineretul din școli, și ucenicii, și muncitorii din fabrici, și micii meseriași [...] și intelectuali“²³⁾ — scria M. Gh. Bujor.

În sprijinul întregirii imaginii asupra colecțiilor bibliotecii muncitorești din Galați, ne vin și știrile existente despre bibliotecile personale ale unor muncitori care, adesea, erau aduse și împrumutate în cadrul clubului. M. Gh. Bujor scrie referindu-se la aceste biblioteci: „La Galați, de pildă, am cunoscut pe muncitorul Zamfir Ionescu, care avea o foarte frumoasă bibliotecă acasă, și el însuși aducea la biblioteca clubului de acolo, cărțile ce lipseau, ca să fie împrumutate celor ce doreau să le citească“²⁴⁾.

Ce cuprindeau, cît de bogate erau, cum circulau cărțile din bibliotecile personale ale unor muncitori gălățeni, din această perioadă, ne-o spune în amintirile sale Al. Chicioroagă, publicate în revista *Vremea* din 1934. Lectura însemnărilor sale despre biblioteca unui muncitor ceferist din str. Dogăriei, vizitată în 1903, pe vremea cînd autorul lor era încă elev, ni se pare edificatoare: „În intervalul de aproape două ore cît am stat împreună, am discutat numai ideile socialismului, [...] insistînd mai ales asupra oportunității propagandei în țara noastră. Am rămas adînc impresionat [...] de căldura cu care ideologia socialistă era apărută de cele două surori, ale noului meu prieten“²⁵⁾.

¹⁸⁾ Graur, C. *Cîțiva înși*. Buc., f.a., p. 73.

¹⁹⁾ *Munca*, 4, nr. 16, 13 iun 1893 și nr. 15, 6 iun 1893.

²⁰⁾ *Munca*, 4, nr. 16, 13 iun 1893.

²¹⁾ *Lumea nouă*, 1, nr. 120, 5 mar 1895.

²²⁾ *Ibidem*, nr. 156—158.

²³⁾ Bujor, M. Gh. *op. cit.*, p. 29.

²⁴⁾ Bujor, M. Gh. *op. cit.*, p. 30.

²⁵⁾ Chicioroagă, Al., în revista *Vremea*, 1, nr. 3, 25 oct. 1934.

Biblioteca acestora cuprindea în esență, scrierile lui Karl Marx, Fr. Engels, P. Zosin, Anton Bacalbașa și altele. Ea va juca un rol hotărîtor în formarea lui Chicioroagă, care devine socialist și este asiduă propagandist în rîndul colegilor săi. Iată ce scria în continuare, Al. Chicioroagă: „De aici înainte, eram un fervent admirator al socialismului, făcînd propagandă printre colegii mei de clasă, cărora le distribuim numere de gazetă (*Lumea nouă*) și broșuri. Pentru această activitate [...] m-am ales cu darea afară pe două săptămîni, pe care le-am petrecut în ascuns la Galați, pe str. Dogăriei... În nopțile lungi de iarnă [la internat — n.n.s.] citeam pe furiș din doctrina socialistă și mai ales poeziile defunctului Traian Demetrescu”²⁶).

În perioada cît a funcționat biblioteca Clubul muncitorilor din Galați, celelalte organizații muncitorești (sindicate) nu au mai înființat biblioteci proprii. Aceasta se explică prin faptul că membrii sindicatelor respective erau și membri ai Clubului muncitorilor, sediul lor era sediul Clubului, iar forța politică și organizatorică a Clubului grupa în jurul lui toate organizațiile muncitorești locale.

Cînd și cum își va fi încetat activitatea această bibliotecă nu știm. Cert este că atît cît a ființat Clubul muncitorilor — și acesta a existat pînă după 1900²⁷) — a ființat și biblioteca sa, răspîndind ideile înaintate, cultura progresistă, alături de Biblioteca societății medicale (înființată în 1863) și Biblioteca „V. A. Urechia” (înființată în 1890).

N. OPREA

²⁶) *Ibidem*.

²⁷) Tudoran, C. *Mișcarea muncitorească din unele porturi dunărene ale României în anii 1893—1900*. Analele Institutului de istorie a partidului de pe lângă C.C. al P.M.R., 10, 1964, p. 95.

LA începutul acestui an, a fost editată lucrarea *Activitatea Bibliotecii centrale universitare din București în anul 1966* (București, 1967, 38 + 5 p., multiplicare foto rotaprint). Din această amplă analiză anuală, spicăm cîteva cifre semnificative pentru dezvoltarea Bibliotecii centrale universitare din București: fondurile de publicații ale bibliotecii, inclusiv filialele, au crescut în 1966, cu 88 484 de volume cărți (dintre acestea, 3 827 de volume primite prin schimb și 2 684 de volume prin donații) și 4 567 colecții anuale de periodice (ziare și reviste) în 72 628 de fascicule și numere (Cap. I, *Completarea fondurilor de publicații*), au fost prelucrate — inventariate, catalogate și clasificate — 103 876 de volume (cărți, albume, atlase etc.) și 15 742 ani — colecție periodice (cap. II, *Organizarea fondului de publicații și a cataloagelor*). Numărul de cărți și periodice, eliberate celor 21 210 studenți și cadre didactice, care au frecventat unitățile bibliotecii, se ridică la 1 796 817 (cap. III, *Activitatea cu cititorii*). La sfîrșitul volumului, din cele 8 anexe, amintim pe aceea intitulată *Activitatea bibliografică și de documentare*, în care sînt înregistrate toate lucrările bibliografice și documentare elaborate de Biblioteca centrală universitară din București în cursul anului 1966.

G. V.

MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI a organizat în perioada vacanței de primăvară a elevilor seminarii în toate centrele regionale cu participarea tuturor bibliotecarilor din bibliotecile școlare. În cadrul acestora s-au ținut lecții pe teme: organizarea și structura cataloagelor în bibliotecile școlare, regulile unitare de descriere a publicațiilor; activitatea bibliografică a bibliotecii școlare în sprijinul procesului instructiv-educativ.

Lecțiile au fost urmate de discuții și aplicații practice în cadrul seminariilor și cu ocazia vizitei efectuate la una din bibliotecile școlilor cu tradiție din localitate. Pe baza fondului de publicații existent la biblioteca în care lucrează, bibliotecarii au întocmit pentru elevii din clasa a XI-a, o bibliografie de recomandare pe tema:

Viața satului oglindită în literatura dinainte și după Eliberare. Cîteva dintre acestea au fost analizate și dezbătute în cadrul seminariilor.

Cu acest prilej, a fost discutat și modul de aplicare a noului *Regulament de organizare și funcționare a bibliotecilor școlare.*

Pentru îndrumarea metodică a seminariilor și susținerea lecțiilor au fost desemnați specialiști din bibliotecile de învățămînt superior, care în conformitate cu prevederile regulamentului menționat mai sus, au sarcina să sprijine activitatea bibliotecilor școlare.

Ecaterina Iosipescu

CERCUL DE ÎNȚIERE ȘTIINȚIFICĂ al Facultății de filologie a Institutului pedagogic din București a ținut, în ziua de 2 martie 1967, prima ședință de comunicări ale studenților, cu tema: *Metode de cercetare în activitatea cu cititorii.* Studenții anului al III-lea al Secției de biblioteconomie au prezentat fragmente din următoarele lucrări de an la *Metodica muncii cu cititorii*: *Studierea preferințelor de lectură ale preadolescenților prin folosirea unor metode complexe* (Zenovia Rășcanu); *Preferințele de lectură ale tinerilor muncitori din întreprinderile industriale* (Teodora Georgescu); *Observarea cititorului în condițiile accesului liber la raft* (Eugen Cojocaru); *Analiza activității bibliotecilor în lumina datelor demografice* (Elisabeta Buta, Marina Alexandrescu și Florea Neagoe); *Lectura studenților în afara pregătirii profesionale* (Lavinia Derșidan); *Lectura bibliotecii a studenților de la Facultatea de matematică. Anchetă* (Viorica Berezovschi); *Studierea preferințelor de lectură ale elevilor școlii profesionale, prin metoda anchetei* (Constanța Bude).

Grig V.

ANUL ACESTA, comuna Mușătești (raionul Cărța de Argeș) va sărbă-

școlii. Biblioteca comunală, constituită în anul 1878 de învățătorul C. Dobrescu-Argeș este, împreună cu cea din comuna Poinărei de pe valea Rîului Doamnei, una din primele biblioteci rurale înființate la noi în țară. Fondul inițial al bibliotecii, care se ridică la aproximativ 1000 de cărți, multe din biblioteca personală a lui C. Dobrescu-Argeș, a fost îmbogățit ulterior prin donațiile făcute de diferiți intelectuali din întreaga țară, ca urmare a apelurilor repetate publicate de „Gazeta țărănilor” care apărea chiar la Mușătești. Societatea coralo-culturală „Doina Vîlsanului”, înființată în 1909 cu sediul la Mușătești organizează aici, printre altele, și o bibliotecă populară centrală, cu filiale în fiecare sat, de la Brădet la Merișani, cît ținea raza de activitate a societății. În timpul primului război mondial biblioteca este distrusă, împreună cu toate fondurile sale; în 1927, prin grija și străduința învățătorului Gh. Teodorescu și cu ajutorul material al Asociației „Astra” din Sibiu, ea este reorganizată în cadrul cîmînului cultural „C. Dobrescu-Argeș”. Tot atunci, se înființează în satele aparținătoare primele centre de citire conduse de țărani ajutați de învățători. La sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, biblioteca din satul lui Mușat număra 5000 de volume organizate după principiul sistematic, avea un catalog cuprinzător, fișe de cititori etc. Astăzi, ea posedă peste 8000 de volume, iar în anul 1966 a înscris 1339 de cititori și a difuzat 13381 de volume. Continuatoarea a unor valoroase tradiții, biblioteca din Mușătești înscrie în fiecare an noi succese în munca de propagare a culturii.

N. Gh. Teodorescu
învățător

SALONUL DE ONOARE al Bibliotecii Naționale a Franței din Paris a găzduit, în zilele de 8—20 decembrie 1966, o expoziție dedicată scriitorului comunist francez Henri Barbusse (1873—1935). Deschiderea expoziției a fost prilejuită de donarea manuscriselor romanelor *Focul* (Le feu) și *Lumină*

(Clarté), de către văduva scriitorului, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la publicarea romanului *Focul* (1916). În afara edițiilor originale ale principalelor opere ale lui Henri Barbusse, în vitrine au fost expuse atît documente care evocă perioada primului război mondial, cit și cărți și scrisori autografe ale diferitelor personalități cu care scriitorul a întreținut strînse legături de prietenie (Roland Dorgelés, Francis Jammes, Romain Rolland, Pierre Benoit, Georges Duhamel etc.).

EDITURA ODEON din Praga a început editarea unei noi serii de dicționare de scriitori. Această serie va cuprinde 17 volume consacrate principalelor literaturi ale lumii de la începuturi pînă în epoca noastră. Fiecare volum va conține un studiu aprofundat asupra evoluției literaturii naționale (căreia îi este destinat volumul respectiv), tablouri sinoptice, biografii și numeroase articole și note asupra scriitorilor. Primele 2 volume, apărute la sfîrșitul anului trecut, sînt consacrate scriitorilor de limbă franceză și, respectiv, scriitorilor de limbă italiană. Acum se află în lucru și vor apărea în cursul anului 1967 volumele 3, 4 și 5, consacrate scriitorilor din Europa de Nord, din Asia și din Africa. În privința volumelor următoare (care vor cuprinde scriitorii din literaturile engleză, nord-americană, germană, latino-americană, rusă, sovietică, spaniolă, precum și din literaturile popoarelor balcanice), a fost prevăzută editarea a 2—3 volume anual.

SECRETARIATUL U.N.E.S.C.O. pregătește în prezent volumul 19 din *Index translationum*, care va cuprinde bibliografia traducerilor publicate în 1966. Volumul va apărea la sfîrșitul anului 1967.

LA MOSCOVA, între 28 septembrie și 1 octombrie 1966, U.N.E.S.C.O. a organizat Colocviul specialiștilor în pregătirea automată a rezumatelor analitice și a listelor de titluri. Colocviul

s-a ținut la Institutul de stat pentru informarea științifică și tehnică (VINITI) și au participat 10 experți din 6 țări și 10 observatori. Au asistat, de asemenea, 20 de specialiști din cadrul VINITI și din cadrul altor organizații și instituții din U.R.S.S. Cele 3 comunicări principale au abordat următoarele teme: Studii efectuate în U.R.S.S. asupra pregătirii automate a rezumatelor analitice și a listelor de titluri (prof. A. I. Mihailov, VINITI), Progrese și prospecte în indexarea mecanizată (d-na Mary Steven, Biroul Național de Standarde, S.U.A.) și Problema „auto-abstractelor” (M. Coyaud, Centrul național al cercetării științifice, Franța).

SUB auspiciile Centrului francez de documentare tehnică din Algeria, înființat în 1965 de Asociația pentru organizarea cooperării tehnice franco-algeriene, în cursul anului 1967 va avea loc, la Alger, un colocviu consacrat organizării muncii documentare în Algeria și problemelor de formare a cadrelor de documentaliști.

ÎNTRU 12 și 14 octombrie 1966, la Paris, s-au desfășurat lucrările celei de-a XI-a Sesiuni a subcomitetului tehnic din cadrul Organizației internaționale de standardizare (I.S.O.). Federația internațională a asociațiilor bibliotecarilor (F.I.A.B.) a fost reprezentată de un observator. Au fost supuse discuțiilor normele de standardizare în domeniul utilizării microfîșelor transparente, al conservării microcopiilor, al vocabularului reproducerii documentare, al cuțiilor de păstrare a microfilmelor dezvoltate, în biblioteci și arhive. A XII-a sesiune a subcomitetului se va ține la Moscova, în luna iunie 1967.

În colecția „Idées”, a apărut, în februarie 1967, la Paris, studiul intitulat *De l'écriture à la typographie (De la scriere la tipografie)*. Autorul lucrării, romancierul Jérôme Peignot, este fiul vestitului tipograf francez Charles Peignot.

Valorificarea artei grafice românești într-un album bibliofilic*)

În atelierele întreprinderii poligrafice „Arta grafică” din București a apărut, într-o ediție bibliofilică, un album format 30 × 30 cm, în legătură de piele cu o ramă în blint presat, inspirată din ornamentele tipografice ale *Liturghierului greco-arab*, tipărit la Snagov, în anul 1701. Albumul, având rolul unui *Calendar 1967*, are 12 foi (stampe), cite una pentru fiecare lună, cu reproduceri din vechea grafică românească. Partea a doua a *Calendarului* cuprinde 5 reproduceri policrome și monocrome, realizate în întreprinderea „Arta grafică”, menite să arate cercetătorilor posibilitățile existente în tehnica poligrafică românească actuală, precum și măiestria muncitorilor tipografi. Cele 5 reproduceri arată diferite procedee tehnice aplicate în mod obișnuit în reproducerile de artă: *Peisaj de toamnă* (tipar adinc), *Țărancă din Muscel* de N. Grigorescu (tipar ofset), *Maci* de Ion Teodorescu-Sion (tipar înalt), *Cap de țărancă* de N. Grigorescu (tipar fototipie) și un *fotomontaj policrom*, cu reproduceri de cărți în limbi străine tipărite în România, destinate exportului.

Materialele ambelor părți sînt selectate cu gust artistic deosebit și sînt însoțite de note explicative de specialitate, datorate lui Dan Dumitrescu, doctor în științele grafice. Autorul semnează și un „Cuvînt înainte”, care cuprinde, într-o succintă dar precisă expunere, istoria întregii munci grafice desfășurate pe teritoriul patriei noastre. Această expunere se întrecește cu detalii în notele de la sfîrșitul volumului.

Ideea centrală a albumului este să înfățișeze în imagini vii evoluția scrisului pe teritoriul țării noastre. În această privință, noi descoperiri arheologice dovedesc că Transilvania deține cele mai vechi monumente grafice din lume. De aceea, cititorul este întîmpinat, cînd deschide volumul, de reproducerile fotografice și desenate ale celor trei tăblițe de lut ars, cu scriere pictografică și ideografică, din mileniul al 4-lea î.e.n., similare ca desen celor mai vechi scrieri sumeriene. Ele au fost găsite în 1961 pe locul numit Tărtăria, lîngă apa Mureșului (reg. Hunedoara). Urmează detalii grafice din scrierea tracă și dacă: inscripții în alfabet trac și dac din secolul al V-lea î.e.n. (trac) și din anul 139 î.e.n. (dac). Din secolul I î.e.n., este reprodusă inscripția dacă „DECEBALUS PER SCORILO”, aplicată de cinci ori, cu două ștampile cu litere latine în relief, în partea superioară a unui mare vas de lut ars. Interesante sînt tăblițele cerate cu modificări dace ale alfabetului latin cursiv, efectuate între anii 135—167 e.n. Această parte a albumului adună piese grafice rarissime, la care chiar cercetătorii specialiști pot ajunge cu greutate, ele fiind risipite în diferite publicații, azi aproape de negăsit.

Partea următoare expune, în gravuri colorate, cele mai frumoase pagini din manuscrisele vechi slavone și românești miniate la noi, începînd de la maeștrii graficii romane din secolul al XV-lea (Nicodim, 1405, Gavril Uricovici, 1429), trecînd la manuscrisele bogate în ornamentații decorative din vremea lui Ștefan cel Mare, apoi din veacurile următoare.

Evoluția tiparului românesc este oglîndită în volum prin reproduceri caracteristice, începînd cu *Liturghierul* tipărit la Tirgoviște în 1508 și terminînd cu volumul de poezii *Salba literară*, al lui V. Alecsandri (1857).

*) *Calendarul întreprinderii poligrafice „Arta grafică” 1967*. Prezentare și comentarii de dr. Dan Dumitrescu. Buc., 1967.

Cred că ar fi necesar ca această muncă de valorificare științifică a scri-sului românesc, în aspectele lui grafice, să fie continuată și completată cu piese românești din Transilvania (tiparul sibian), prea puține în album, și cu produse vechi de tipar cu scris latin din Transilvania.

Albumul-calendar, întocmit cu competență științifică și cu rar gust artistic, are totuși o lipsă, ba chiar mare: s-a tipărit numai în 100 de exemplare, care nu au fost puse în vânzare; astfel, cercetătorii amatori nu-l pot cunoaște decît prin consultarea exemplarelor transmise la biblioteci, pe baza legii depozitului legal. Clișeele există, prin urmare o cheltuială minimă ar putea transforma acest album-calendar de artă grafică și într-un album paleografic necesar studenților pentru exerciții didactice la disciplinele bibliologice și chiar filologice. Ne permitem această sugestie, pentru că noi cunoaștem cit ar fi de necesară multiplicarea albumului nu numai pentru nevoile didactice de catedră dar și ca mijloc de propagandă a prețioasei noastre culturi grafice. De asemenea, volumul ar prezenta un mare interes atît pentru publicul larg din țara noastră, cit și pentru cercetătorii de peste hotare.

Prof. dr. docent *Dan Simonescu*

Buletinul de informare tehnică, editat de Centrul de documentare pentru construcții, arhitectură și sistematizare, a împlinit 10 ani de apariție, timp în care și-a perfecționat conținutul și condițiile de editare. Pentru anul 1967, *Buletinul de informare tehnică* și-a reorganizat structura (o dată cu elaborarea numărului 1/1967). Fiecare mapă cuprinde 6 secțiuni, corespunzătoare principalelor domenii: A. *Sistematizare și gospodărie orășenească*; B. *Construcții industriale și agrozootehnice*; C. *Clădiri de locuit și social-culturale*; D. *Construcții inginerești*; E. *Materiale de construcții*; F. *Probleme comune: organizare, planificare, probleme teoretice etc.*

Noul principiu adoptat este acela al concentrării tuturor tipurilor de informații referitoare la un domeniu în secțiunea corespunzătoare, astfel încît, la fiecare din cele 6 secțiuni, se găsesc următoarele rubrici: *Actualitatea tehnică din țara noastră*; *Actualitatea tehnică de peste hotare*; *Informații tehnice*; *Bibliografii deschise*, pe teme de actualitate urmărite în permanență; *Sinteze documentare pe probleme*, prezentînd stadiul de dezvoltare a tehnicii în domeniul respectiv.

Informațiile sint extrase selectiv din cele 900 de periodice din țară și străinătate și din cele aproape 3000 de cărți românești și străine intrate anual în Biblioteca Centrului. Ceea ce ridică simțitor valoarea acestui buletin de documentare este varietatea informațiilor provenite din producție, datorită legăturilor statornice ale redacției cu unitățile de proiectare și execuție. Se remarcă, de asemenea, atenția pe care redacția o acordă problemelor economice și celor privitoare la organizarea științifică a producției și a proiectării.

Paul Caravia

Științe sociale

Ceaulescu, Nicolae: **Rolul conducător al partidului în etapa desăvârșirii construcției socialismului.** Buc., Editura politică, 1967. (Lucrarea a fost tipărită în tiraj de masă.)

Marx — Engels. Opere alese. Vol. 2. Buc., Editura politică, 1967. 616 p.

Volumul cuprinde unele dintre cele mai importante lucrări ale clasicilor marxismului, în care sînt tratate probleme de filozofie, economie politică, socialism științific, precum și o serie de scrisori adresate de Marx și Engels unor militanți ai mișcării muncitorești.

Una dintre lucrările de mare importanță incluse în acest volum este opera lui Marx *Critica Programului de la Gotha*, care constituie un pas însemnat în dezvoltarea învățurii marxiste despre stat, dictatura proletariatului, strategia și tactica mișcării muncitorești.

Volumul conține, de asemenea, lucrările lui Engels: *Originea familiei, a proprietății private și a statului* (în care s-a dat o interpretare materialistă științifică a istoriei omenirii, a dezvoltării familiei, dezvăluindu-se cauzele apariției proprietății private și a statului) și *Ludwig Feuerbach și sfîrșitul filozofiei clasice germane*, în care sînt formulate problemele fundamentale ale filozofiei materialist-dialectice.

Scrisorile incluse în volum cuprind idei interesante cu privire la diferite probleme ale mișcării muncitorești din secolul trecut.

Alexandru, Aureliu C. **Principiile ale relațiilor dintre state.** Buc., Editura politică, 1967. 280 p.

Lucrarea expune conținutul și semnificația celor mai importante principii recunoscute în prezent în relațiile dintre state.

După ce descrie evoluția relațiilor dintre state din cele mai vechi timpuri pînă în prezent, autorul analizează următoarele principii: suveranitatea națională; independența popoarelor; egalitatea în drepturi și avantajul reciproc; neintervenția în afacerile interne ale altor popoare; neagresiunea; cooperarea internațională; reglementarea pe cale pașnică a litigiilor internaționale; respectarea obligațiilor.

În fiecare capitol, este prezentată politica și poziția partidului și guvernului nostru față de problemele complexe ale vieții internaționale contemporane, contribuția țării noastre la O.N.U. și alte organizații internaționale, inițiativele întreprinse de țara noastră în vederea destinderii încordării internaționale și crearea unui climat favorabil unei dezvoltări normale a relațiilor interstatale.

Davezies, Robert. **Angolezii.** Buc., Editura politică, 1967. 288 p.

Lucrarea prezintă o frescă a universului angolez, condițiile de viață și de muncă ale acestui popor, voința lui de luptă, eroismul său, caracterul complex al situației din Angola, fizionomia colonialiștilor portughezi care oprimă Angola etc.

Relatarea pe care ne-o oferă Robert Davezies cuprinde, în afară de date și fapte deosebit de interesante din lupta poporului angolez împotriva colonialismului, o pledoarie patetică și convingătoare pentru unitatea luptătorilor hotărîți să construiască un viitor luminos acestei țări bogate, încătușate de imperialism.

Beletristică

Cîntare României. Antologie. Ed. a II-a. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 430 p.

Textele acestei culegeri, editate în cinstea aniversării Unirii Țărilor Române, reprezintă tot atîtea mărturii despre conștiința unității naționale a poporului român de-a lungul veacurilor, despre luptele și jertfele pentru unirea laolaltă a românilor, expresie a unor vii și adînci sentimente patriotice. În revista cu

semnificativul titlu *România Viitoare*, Bălcescu scria la 1850: „Vrem să fim o nație una, puternică, și liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații... Unitatea națională fu visarea iubită a vievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari, care intrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii”.

Conștiința unității naționale, sentimentul că românii de o parte și de alta a lanțului Carpaților sint frați, au avut rădăcini adinci în noianul veacurilor. Cronicarii Grigore Ureche și Miron Costin, Dimitrie Cantemir și Cantacuzino-Stolnicul au pus prima piatră de hotar în scrierile românești despre unitatea tuturor românilor. „Începutul țărilor acestora, spune Miron Costin, a neamului moldovenesc și muntenesc și eiți sint și în țările ungurești cu acest nume, români și pină astăzi... a scrie multă vreme la cumpănă au stătut sufletul nostru... Biruit-au gîndul să mă apuc de această trudă, să scoț lumii la vedere felul neamului, din ce izvor și seminție sint lăcuiitorii țării noastre...”

Continuînd tradiția cronicarilor, cei mai reprezentativi scriitori și oameni de cultură români au făcut din scrisul lor o armă în slujba realizării acestui mare vis secular: unirea tuturor românilor într-o singură patrie. În istorica *Introducere la Dacia literară*, Mihail Kogălniceanu susținea că „literatura are trebuința de unire” iar țelul revistei era „realizația dorinței ca românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți”.

În lupta înverșunată pentru realizarea politică a Unirii, din preajma anului 1859, rolul literaturii și al publicisticii a fost deosebit de activ. Poezia (amintim printre altele *Hora Unirii* și *Hora Ardealului*), articolele din ziarle unioniste, schițele și nuvelele publicate în revistele ce apăreau de-o parte și de alta a Carpaților au creat un puternic curent de opinie în favoarea unirii incitînd la un obstacol intern sau extern nu i-a mai putut sta în cale. Cu drept cuvînt, se poate spune că Unirea a făcut-o poporul.

Așa cum afirmă și profesorul G. C. Nicolescu în *Prefața* ediției, Unirea „pregătită îndelung și desăvîrșită în 1918, cînd românii de pretutindeni se strînseseră, sub porunca legilor implacabile ale istoriei, într-o singură țară, începu să devină o concretă realitate, îmbrăcînd forme statale, atunci cînd, la 1859, Alexandru Ion Cuza fu ales domn în ambele principate”.

Pe lîngă producția literară, cu tematică unionistă a scriitorilor patrioți, s-a creat, de-a lungul veacurilor, și a circulat pe cale orală o serie de producții folclorice care, de asemenea, ilustrează dorința românilor de a se uni într-o singură familie. Amintim în acest sens: *Constantin Brîncoveanu, Visul lui Tudor Vladimirescu, Moldova și Muntenia, Visul lui Cuza Vodă* și altele, inserate în ediție la momentele istorice respective.

Parcurend cu deosebit interes acest florilegiu de producții literare închinete Unirii, cititorul contemporan își poate făuri o imagine completă despre statornicia dorinței de unire a românilor, în ciuda tuturor vicisitudinilor istorice, și despre efervescenta luptelor pentru unire atunci cînd condițiile politico-sociale au fost coapte. Unirea a însemnat o treaptă măreață în lupta pentru dezvoltarea armonioasă a poporului nostru, pentru fericirea lui, pentru asigurarea rolului său de cinste ce-i revenea în marea familie a popoarelor lumii.

G. Zaruța

Kalcev, Kamen. *Cei doi din orașul nou*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 232 p.

Scriș sub formă de confesiune, într-o factură modernă, romanul prilejuește o subtilă și nuanțată analiză psihologică a existenței cotidiene pe care o duc eroii, contemporani cu noi Complicatele relații de familie, din care nu lipsesc pașii greșiți, speranțele și eșecurile, îi conferă o deosebită notă de autenticitate.

Cartea s-a impus ca una dintre cele mai valoroase opere ale literaturii bulgare din ultimii ani. În 1964, a fost distinsă cu premiul Uniunii Scriitorilor. De curind a fost tradusă în Franța, Anglia, Polonia și alte țări.

Langfus, Anna. *Sări, Barbara*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 240 p.

Roman de fină observație, emoționant prin sobrietatea analizelor psihologice, cartea *Sări, Barbara* înfățișează încercarea disperată a unui fost combatant de a da conținut unei vieți pe care puterea gloanțelor a golit-o de orice rost. Războiul, temă frecvent abordată de Anna Langfus, se regăsește de data aceasta prin urmările pe care le au anii de teroare asupra existenței postbelice a oamenilor și prin obsesia scenelor de groază care fac iluzorie construcția unor noi fericiri pe temelia șubredă a amintirilor.

Léon, Maria Teresa. *Cind trecutul se numește Ea*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 216 p.

Povestirile pline de adevăr, emoționante și purtând culoarea locală a unei Spanii în plină luptă pentru drepturile la o viață liberă, cuprind drame individuale, foarte diferite și cu o întreagă gamă de nuanțe particulare. Figura femeii se detașează din toate aceste povestiri cu semnificațiile ei eterne alături de acelea ale epocii contemporane nouă.

Malaparte, Curzio. *Soarele e orb*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 184 p.

Soarele e orb este, după propriile cuvinte ale autorului, unicul document, scris și publicat în timpul războiului, asupra dramei care avea loc în conștiința poporului și a soldaților italieni siliți să lovească Franța tocmai în epoca în care aceasta își concentrase toate forțele pentru a rezista invaziei trupelor hitleriste — iunie 1940.

Posmysz, Zofia. *Pasagera*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 216 p.

Chiar de la prima sa lucrare, poloneza Zofia Posmysz a devenit o scriitoare cunoscută: *Pasagera* s-a bucurat de acel destin demn de invidiat al lucrărilor de debut ce consacră un literat și-i cuceresc un larg auditoriu, răspândit în mai multe țări. Marele succes a fost confirmat și de ecranizarea regretatului regizor Andrzej Munk.

Nuvela *Pasagera* abordează dintr-un unghi nou tema tragică a lagărelor de concentrare: pe un luxos transatlantic, la șaisprezece ani după capitularea Germaniei hitleriste, se reîntînesc două femei, o fostă deținută și o gardiană S.S.-istă. Aceasta din urmă înregistrează acum cu groază că existența ei nestîngherită și prosperă, înjghebată cu prețul marii tăceri și al marii nesincerități, ar putea să se clatine.

Scrisă cu o remarcabilă cunoaștere a celor mai tainice unghere din sufletul omenesc, dezvăluind o tehnică superioară a compoziției și a gradării conflictului psihologic, nuvela reia, într-o manieră inedită, problema confruntării dintre omenesc și bestialitate. Totodată, ea beneficiază de autenticitatea pe care i-o conferă ochii unui supraviețuitor, fiindcă Zofia Posmysz a fost ea însăși, de la vârsta de optsprezece ani, deținută la lagărul de la Auschwitz.

Svevo, Italo. *Conștiința lui Zeno*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 424 p.

Roman de factură psihologică, *Conștiința lui Zeno* este de fapt drama omului modern incapabil să se adapteze moravurilor lumii burgheze în care trăiește. Eroul, neputincios în a oferi finalitate propriilor acțiuni, se refugiază într-o lume veleitară, de vise și evaziuni.

Ca și Pirandello, Italo Svevo prezintă detașat și lucid, cu o ironie nuanțată și subtilă, criza unei orînduiri în care, raporturile sociale dezagregîndu-se, omul este condamnat la o dramatică solitudine, la alienare.

EVIDENȚA COLECȚIILOR ¹⁾

După sosirea lor în bibliotecă (potrivit comenzilor despre care s-a vorbit în consultația ²⁾ din numărul precedent al revistei), publicațiile sînt supuse unei serii de operații în vederea păstrării lor ca valori materiale ale culturii, organizării și circulației lor în rîndurile cititorilor. În primul rînd, publicațiile sînt luate în evidență, apoi clasificate — adică repartizate pe anumite domenii de cunoștințe — pentru ca atît cititorii cit și bibliotecarii să se poată orienta mai ușor în alegerea cărților. Pentru o informare cit mai completă și rapidă asupra colecțiilor de publicații existente într-o bibliotecă sînt alcătuite cataloage.

Organizarea tehnică a unei biblioteci trebuie să aibă la bază un sistem precis, să folosească aceleași forme de evidență și de organizare de la începutul activității sale. Sistemul de organizare tehnică este determinat de tipul bibliotecii, de volumul colecțiilor de care dispune, bibliotecile mici avînd în general o organizare tehnică mai puțin complicată.

Potrivit prevederilor H.C.M. nr. 1542/1951, s-a trecut în țara noastră la stabilirea unor norme unitare privind organizarea și evidența colecțiilor în diferitele rețele de biblioteci. Aceasta a permis centralizarea unor operații ceea ce a adus însemnate economii de timp și forță de muncă. Dintre acestea amintim: tipizarea și tipărirea registrelor de evidență și a altor formulare folosite în biblioteci, tipărirea fișelor pentru cataloage etc.

În cele ce urmează, ne vom ocupa de obiectul și felurile evidenței cărților din bibliotecile cărora le este destinat acest articol (comunale, școlare și sindicale), dînd totodată și lămuririle practice necesare.

Orice carte sau broșură care intră într-o bibliotecă reprezintă o valoare materială și culturală, de a cărei păstrare răspund în primul rînd bibliotecarii. Pentru a fi păstrate aceste bunuri este necesar ca ele să fie luate în evidență. Acesta este *primul și principalul scop al evidenței*.

Al doilea scop este *de a servi la întocmirea planului de muncă* în ceea ce privește creșterea colecțiilor, asigurarea unui echilibru tematic corespunzător profilului bibliotecii.

Al treilea scop urmărit este *de a servi la întocmirea dării de seamă* privind situația colecțiilor de publicații.

Înainte de a fi luate în evidență, cărțile și broșurile care intră într-o bibliotecă, indiferent care este sursa de unde provin (colectură, librărie, schimb, donații), sînt confruntate cu actul însoțitor pentru a se vedea dacă au sosit toate titlurile și exemplarele trecute în actul respectiv (borderou, specificație, act de donație etc.) și dacă acestea sînt în bună stare. Pentru efectuarea acestei operații cărțile vor fi așezate în ordinea în care au fost trecute în actul însoțitor. După confruntare, cărțile sînt controlate pentru a se urmări dacă nu au defecte de ordin tipografic (foi sau caiete care lipsesc sau sînt inversate etc.). În cazul cînd se constată că în locul titlurilor indicate au fost trimise alte titluri, că

¹⁾ În articolul de față este vorba numai de evidența cărților și a broșurilor. Evidența broșurilor de importanță temporară și a periodicelor urmează a fi expusă în numărul următor al revistei.

²⁾ Vezi: Revista bibliotecilor, 20, nr. 4, apr 1967, p. 253—256.

unele titluri sînt nelegate de profilul de completare al bibliotecii, c a anumite exemplare lipsesc, iar altele au defecte tipografice, se întocmește un proces-verbal în două exemplare. Primul exemplar se înaintea z  colecturii, librăriei etc., de la care s-au primit c rțile, cu o adresă prin care se cere înlocuirea exemplarelor care au defecte sau nu sînt legate de profilul bibliotecii, sau trimiterea exemplarelor care lipsesc.

Acele însoțitoare ale cărților  ntrate în colecțiile bibliotecii se păstrează într-un dosar separat.

 n cazul c nd actul însoțitor lipsește, bibliotecarul trebuie să întocmească, în mod obligatoriu, un proces-verbal de primire. (Vezi modelul nr. 1).

Apoi toate c rțile  ntrate în bibliotecă se stampilează cu ștampila bibliotecii. Dimensiunile ștampilei sînt de 1,5 cm x 3,5 cm.

Ștampila se aplică pe pagina de titlu, în mijlocul c mpului alb dintre titlu și datele de apariție, și pe ultima pagină  mprimat ,  mediat după text.

Pe c rțile care au peste 100 de pagini, ștampila se aplică și la pagina 17, în mijlocul marginii albe de jos (pagină care reprezintă prima pagină a celui de-al doilea caiet tipografic).

Model Nr. 1

L. S.

Semnătura reprezentantului
forului tutelar al bibliotecii

PROCES-VERBAL Nr. _____

Astăzi, 15 decembrie 1966 s-a întocmit prezentul proces-verbal prin care se confirmă primirea în Biblioteca comunală Mindra, raionul Făgăraș, reg. Brașov, a următoarelor publicații  ntrate fără act însoțitor :

Nr. crt.	Autorul și titlul	Locul și anul de apariție	Numărul exemplarelor	Valoarea	Obs.
1	Probleme actuale ale politicii Partidului Comunist Român	București 1966	2	12	
2	Legea fundamentală a României socialiste	„	2	6,50	
3	Mihai, Ion. Investițiile și reparațiile capitale în C.A.P.	„	2	11,50	
4	Bulg�rea, M. Organizarea vieții copilului în familie	„	2	3	
Total :			8	33	

Publicațiile s-au primit de la Biblioteca raională din Făgăraș.

Numărul volumelor primite este de 8 (opt)  n valoare de lei 33 (treizeci și trei).

Bibliotecar,

PARTEA I. — INTRAREA CĂRȚILOR, BROȘURILOR, ZIARELOR ȘI REVISTELOR

1967

Data	Nr. curent	PROVENIENȚA PUBLICAȚIILOR	Nr. și data actului însoțitor	Totalul publicațiilor, (cărți, broșuri, ziare și reviste) supuse inventarierii			REPARTIZAREA PUBLICAȚIILOR SUPUSE INVENTARIERII													Broșuri care se trec în registrul de evidență broșurilor	
				Cantitatea totală	Cantitatea ziarelor și revistelor	Valoarea	După conținut										După limbă			Cantitatea	Valoarea
							Ideologie și politică (C.Z. 1,3,9)	Limbă română		Limbă rusă		Limbă maghiară		Limbă germană		Limbă sârbă		Alte limbi			
Lel	Total	Operele lui Marx, Engels, Lenin	Științe naturale și matematică (C.Z. 6)	Tehnică (C.Z. 6 afară de 61,63)	Agricultură (C.Z. 69)	Literatură (C.Z. 8)	Literatură pentru copii (C.Z. 8)	Alte materii (C.Z. 0, 2, 4, 01, 7, 01, 02)	Limbă română	Limbă rusă	Limbă maghiară	Limbă germană	Limbă sârbă	Alte limbi	Lel	OBSERVAȚII					
		Total existente la																			
		1 I 1967		7545	—	60480	1040	330	522	201	800	3977	380	625	5502	175	1048	820	—	—	
15.I.	1	Colectură	150/5.I	73	—	429	10	2	5	—	7	39	3	9	65	—	8	—	—	—	
3.II	2	Schimb	48/31.I	20	—	150	—	—	—	—	—	15	—	5	20	—	—	—	—	—	
20.III	3	Colectură	350/15.III	45	—	240	5	—	5	—	10	20	5	—	30	—	10	5	—	—	
		Total intrate în trim. I 1967		138	—	819	15	2	10	—	17	74	8	14	115	—	18	5	—	—	

PARTEA a II-a. — IEȘIREA CĂRȚILOR, BROȘURILOR, ZIARELOR ȘI REVISTELOR

Data	Nr. și data actului de ieșire	Totalul publicațiilor trecute în inventar (cărți, broșuri, ziare și reviste)			REPARTIZAREA PUBLICAȚIILOR TRECUTE ÎN INVENTAR															Broșuri trecute în registrul de evidență broșurilor					
		Cantitatea totală	Cantitatea revistelor și ziarelor	Valoarea	După conținut										După limbă					După motivele ieșirii		Cantitatea	Valoarea		
					Ideologie și politică (C. Z. 1, 3, 9)																				
					Total	Operele lui Marx, Engels, Lenin	Științe naturale și matematice (C. Z. 5)	Tehnici (C. Z. 6)	Artă (C. Z. 7)	Agricultură (C. Z. 8)	Literatură (C. Z. 8)	Literatură pentru copii (C. Z. 9)	Alte materii (C. Z. 0, 2, 4, 6, 7, 9, 92)	Limba română	Limba rusă	Limba maghiară	Limba germană	Limba sârbă	Alte limbi	Uzate	Neresitate			Conținut învechit	Alte cauze
Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	OBSERVAȚII						
	Total ieșite pînă la																								
	31.XII.1966	450	—	2783	72		20	3	45	95	85	130	286	—	95	69	—	—	203	24	223	—	—	—	—
1967	20.I 7/1967	19	—	152	2					7		10	13		4	2			19						
	30.III 8/1967	10	—	95	—				10				10								10				
	Total ieșite în tr. I—1967	29	—	247	2				10	7		10	23		4	2			19		10				

PARTEA a III-a. — RECAPITULAȚIE

Anul și trimes- trul	MISCAREA FONDULUI	Totalul publicațiilor (cărți, broșuri, ziare și reviste) supuse inventarierii		REPARTIZAREA PUBLICAȚIILOR SUPUSE INVENTARIERII										Broșuri care se trec în registrul de evidență de broșurilor								
		Cantitatea totală	Cantitatea revistelor și ziarelor	Valoarea Lei	După conținut							După limbă						Cantitatea	Valoarea Lei			
					Ideologie și politică (C. Z. 1, 3, 9)		Științe naturale și matematice (C. Z. 5)	Tehnice (C. Z. 6 afară de 01 și 03)	Agricultură (C. Z. 03)	Literatură (C. Z. 8)	Literatură pentru copii (C. Z. 4)	Alte materii (C. Z. 0, 2, 4, 01, 7, 01, 02)	Limba română	Limba rusă	Limba maghiară	Limba germană	Limba srbă			Alte limbi		
Total	Operele lui Marx, Engels, Lenin																					
1967	Trimestrul I	Existente la 1.1. 1967	7545	—	60 480	1040	330	522	201	800	3977	380	625	5502	175	1048	820	—	—	—	—	
		Intrate	138	—	819	15	2	10	—	17	74	8	14	115	—	18	5	—	—	—	—	
		Total	7683	—	61 299	1055	332	532	201	817	4051	388	639	5617	175	1066	825	—	—	—	—	
		Ieșite	29	—	247	2	—	—	—	10	7	—	10	23	—	4	2	—	—	—	—	—
		Rămase	7654	—	61 052	1053	332	532	201	807	4044	388	629	5594	175	1062	823	—	—	—	—	—
1967	Trimestrul II	Intrate																				
		Total																				
		Ieșite																				
		Rămase																				
196...	Trimestrul III	Intrate																				
		Total																				
		Ieșite																				
		Rămase																				

Anul 1967

Data înregistrării	Nr. curent	Însemnări la verificarea bibliotecii				AUTORUL ȘI TITLUL	
15.I.	7996					Lenin, V.I.	Opere complete. Vol. 42
"	7997					" "	" " " 43
"	7998						Momente din istoria poporului român
"	7999					Arghezi, Tudor	Scrieri. Vol. 12
"	8000					" "	" " 13
"	8001					Rahoveanu, Ion	Între cetății și riuri
"	8002					Pauliuc, Simion	Cutremurele de pământ
"	8003					Maximilian, Const.	Omul și rasele lui
"	8004					Chiriță, Const. D.	Solul, pământ rodnic

Ilustrațiile, foile pliante, hărțile, schemele etc., care nu au fost incluse în paginatie, se ștampilează în mijlocul marginii albe de jos.

Pe actul însoțitor, după ce cărțile au fost luate în evidență, se face următoarea însemnare: „Cărțile au fost înregistrate în Registrul de mișcare a fondului sub nr..... și în Registrul inventar de la nr..... la nr.....”, după care urmează data și semnătura bibliotecarului.

*

Unitatea de evidență a colecțiilor de publicații dintr-o bibliotecă este volumul de bibliotecă. Pentru evidență, fiecare exemplar de carte sau broșură este considerat volum de bibliotecă.

Toate bibliotecile sînt obligate să țină pentru cărți și broșuri două feluri de evidență: 1) *evidența primară* (sumară) și 2) *evidența individuală*.

Cărțile și broșurile vor fi luate în evidență în cel mult trei zile de la sosirea lor în bibliotecă.

Evidența primară se ține în registrul de mișcare a fondului bibliotecii, care are trei părți.

În partea I (vezi modelul nr. 2) se trec cărțile în ordinea intrării lor în colecțiile bibliotecii. Toate cărțile care intră în bibliotecă pe baza aceluiași act însoțitor, constituie un stoc și se înregistrează pe un singur rînd, avînd un singur număr de ordine. Numerele de ordine (curente) din partea întii a registrului de mișcare încep de la 1 în fiecare an.

REGISTRU INVENTAR

MODEL N. 5

Nr. edițiile	LOCUL	Anul	Prețul cărții	Prețul legatului	Nr. de ordine din registrul de mișcare	Cota cărții (sau clasificarea zecimală)	Note privind lesirea cărților (nr. și data actului)	Observații
	București	1966	12	leg.	1	3C2		
	"	"	12	"	1	3C2		
	"	"	4,50		1	9		
	"	1967	21	leg.	1	8		
	"	"	22	"	1	8		
	"	1966	5,50		1	8		
	"	"	1,25		1	5		
	"	"	2		1	5		
	"	"	12		1	63		

La sfârșitul fiecărui trimestru, se adună toate stocurile intrate. Totalul intrărilor de la sfârșitul unui trimestru se transcrie în partea a III-a a registrului pe rândul: „intrate în cursul trimestrului...” (Vezi modelul nr. 4).

Din partea I a registrului de mișcare a fondului rezultă care este volumul și ritmicitatea intrării cărților în bibliotecă, sursele de unde au fost procurate, din ce domenii de cunoștințe (potrivit clasificării zecimale) fac parte, precum și repartizarea lor după limba în care au fost tipărite.

În partea a II-a a registrului de mișcare a fondului (vezi modelul nr. 3) se trec cărțile scoase din bibliotecă. Scăderea cărților dintr-o bibliotecă constituie un proces normal care se datorează, pe de o parte, depășirii din punct de vedere științific a unora din ele, pe de altă parte, uzurii fizice a exemplarelor cu o circulație intensă în rândurile cititorilor. De asemenea, cărțile mai pot fi scoase din bibliotecă pentru că pot face, la un moment dat, obiectul schimbului de publicații cu alte biblioteci sau datorită pierderii unor volume de către cititori. Pentru scăderea cărților din bibliotecă, bibliotecarii trebuie să se conformeze prevederilor Instrucțiunilor Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, nr. 231 din 9 martie 1966, cu privire la casarea cărților și a publicațiilor.

Numerele de ordine din partea a II-a a registrului de mișcare se dau în continuare, de la un an la altul. Totalul cărților cuprinse într-un proces-verbal

se înregistrează pe un singur rînd și numai după ce s-a obținut aprobarea forului respectiv indicat în instrucțiunile de mai sus. Pentru fiecare motiv în parte, care determină la un moment dat scoaterea din bibliotecă a unui anumit număr de volume, se întocmește un proces-verbal separat. Borderoul de însoțire a cărților care urmează a fi scoase trebuie să cuprindă următoarele date: numărul curent, numărul de inventar al publicației, autorul, titlul, locul și anul de apariție, prețul.

Cărțile scoase din bibliotecă vor fi scăzute și din registrul inventar tăindu-se cu cerneală roșie, cruciș, numărul de inventar al fiecărui volum scos, prețul și clasificarea zecimală. În rubrica intitulată: *Note privind ieșirea cărților* se va trece numărul și data procesului-verbal prin care au fost scoase cărțile.

La sfîrșitul fiecărui trimestru se totalizează numărul cărților ieșite; totalul obținut se transcrie, de asemenea, în partea a III-a a registrului de mișcare a fondului pe rîndul: „ieșite în cursul trimestrului...”³⁾

Procesele-verbale privitoare la scoaterea cărților de bibliotecar într-un dosar separat.

Pe baza datelor din partea a II-a a registrului de mișcare a fondului, se poate analiza care este numărul cărților ieșite, cauzele care au determinat scoaterea lor din bibliotecă, precum și datele la care s-a făcut scăderea acestora.

Partea a III-a a registrului de mișcare a fondului, denumită „Recapitulație” (vezi modelul nr. 4), oglindește cu exactitate care este volumul și valoarea totală a colecțiilor dintr-o bibliotecă, repartizarea lor pe domenii de cunoștințe și după limbă. Aceste date folosesc bibliotecarului la întocmirea dărilor de seamă și la stabilirea măsurilor necesare pentru o creștere cît mai rațională a colecțiilor.

Evidența individuală se ține în registrul inventar al bibliotecii.

Registrul inventar constituie cel mai important document de evidență a publicațiilor. El trebuie păstrat cu grijă ca și un act contabil.

Înainte de a fi folosit, registrul-inventar trebuie să fie legat, paginile numerotate și șnuruite. Pe ultima pagină, reprezentantul instituției sau organizației de care depinde biblioteca va face următoarea certificare: „Acest registrul-inventar are..... pagini, numerotate de la..... pînă la.....” Urmează semnătura, data și ștampila.

După ce registrul-inventar a fost completat în întregime, sub certificarea făcută, potrivit indicației de mai sus, bibliotecarul va nota: „În acest registrul au fost inventariate cărțile de la nr..... la nr... după care urmează semnătura bibliotecarului, data și ștampila bibliotecii.

Fiecare volum de bibliotecă se înscrie pe un singur rînd din registrul-inventar, sub un număr ce se dă numai volumului înscris pe rîndul respectiv. (Vezi modelul nr. 5).

Numărul de inventar se va trece și pe carte pe verso paginii de titlu, în mijloc, la 3 cm distanță de marginea de jos, și la pagina 17 în marginea albă din interior paginii.

Înregistrările în registrul-inventar trebuie făcute cu un scris cileț și numai cu cerneală. Nu sînt admise ștersături. Eventualele greșeli se vor tăia cu cerneală roșie, corectările făcîndu-se cu cerneală neagră deasupra rîndului scris. La rubrica *Observații* se va nota în felul următor: „Îndreptat de mine” — după care urmează semnătura bibliotecarului.

Transcrierea registrelor-inventar sau reinventarierea cărților unei biblioteci se face numai cu aprobarea instituției sau organizației superioare.

Elvira MORARU

³⁾ Bibliotecile care folosesc încă registrul de mișcare a fondului cu două părți (intrare și ieșire), la sfîrșitul fiecărui trimestru, vor transcrie în partea I a registrului de mișcare, sub totalul cărților intrate în trimestrul..., totalul cărților ieșite în trimestrul respectiv, după care vor face operația de scădere. Pe rîndul imediat următor, vor consemna totalul existent în prima zi a trimestrului care începe.

POȘTA REDACȚIEI

MARCEL I. COCAU (Grupul școlar C.F.R. Craiova). H.C.M. nr. 583 din 1960 se aplică tuturor categoriilor de biblioteci, deci și celor școlare. În plus, bibliotecile școlare beneficiază de prevederile art. 24 al. 2 din Regulamentul pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare (aprobat prin Ordinul Ministerului Învățămîntului nr. 263/1965), care prevede, că, „lichidarea drepturilor bănești ale cadrelor didactice și eliberarea actelor de studii ale elevilor se face numai după ce aceștia prezintă o dovadă că au restituit toate cărțile împrumutate de la bibliotecă”. Nu avem cunoștință despre emiterea, de către ministerele care tutează școli profesionale, a unor ordine contrare acestor prevederi. Dacă aveți cazuri concrete, în acest sens, vă rugăm a ni le semnala. Vă mai precizăm, că, Regulamentul pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare (publicat în *Buletinul Ministerului Învățămîntului*, Seria B, 10, nr. 2, 1965) prevede, în mod expres, la art. 23, că, „recuperarea cărților pierdute sau deteriorate de cititori se face în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare”; ultima reglementare fiind H.C.M. nr. 583 din 1960.

BIBLIOTECA RAIONALĂ CORABIA. Răspunsul pe care l-ați primit la „Poșta redacției” din nr. 1/1967 al revistei noastre, are la bază textul uneia din cele trei întrebări adresate de dv. redacției, la data de 30 noiembrie 1966.

La cea de-a doua întrebare: „dacă bibliotecarul comunal este subordonat directorului căminului cultural în sensul de a-i prezenta acestuia planurile de muncă, de a-i viza statul de salarii”, — am fi preferat să vă răspundem după apariția noului regulament de organizare și funcționare a bibliotecii comunale și, respectiv, a căminului cultural. Ceea ce vă putem preciza, deocamdată, este că bibliotecile comunale sînt subordonate, pe linie administrativă și financiară, direct sfatului popular raional sau orășenesc pe teritoriul căruia își desfășoară activitatea. Totuși, întrucît activitatea culturală din comună, la care sînt chemate să contribuie și cele două instituții trebuie să se desfășoare unitar, planurile lor de muncă

trebuie corelate de așa natură încît să se evite paralelismele inutile. V-am recomanda, în acest sens, să citiți articolul *Colaborarea dintre căminul cultural și biblioteca comunală* de A. Grindea, apărut în revista noastră (nr. 2/1967, p. 65—68).

În fine, în ceea ce privește a treia întrebare: „dacă bibliotecarul i se refuză de către sfatul popular, darea în debit a cititorilor restanțieri, după ce acesta a îndeplinit formalitățile prevăzute de H.C.M. nr. 583 din 1960, ce va trebui să facă acesta?” Răspunsul nostru — după consultarea organelor de specialitate — este următorul: Sfatul popular raional sau orășenesc, în speță, Comisia pentru rezolvarea proceselor-verbale de constatarea contravențiilor (care își desfășoară activitatea potrivit Decretului nr. 184/1954) nu poate refuza îndeplinirea formalităților legate de această materie dacă ele au fost întocmite în conformitate cu prevederile legale.

MAI MULȚI bibliotecari, printre care Irina Bende (Biblioteca comunală Tanașlău), Valentina Hert (Biblioteca liceului nr. 1 Sighetul Marmației), Romulus Marcu (Biblioteca raională Bîrlad), Al. Doali Milășel (Biblioteca comunală Stînceni), doresc să cunoască cum își pot completa studiile în învățămîntul superior de specialitate. De pildă, Valentina Hert ne scrie: „Eu personal m-am adresat Serviciului bibliotecilor din Ministerul Învățămîntului și mi s-a răspuns că avem dreptul să ne înscriem la o altă facultate, dar unii dintre noi care am îndrăgit această meserie și care lucrăm de peste 10 ani în rețeaua bibliotecilor am dori să urmăm biblioteconomia”.

După cum este știut, în cadrul Universității București, Institutul pedagogic, Facultatea de filologie, funcționează o secție de biblioteconomie (numai cursuri de zi).

Recomandările ultimei sesiuni a **Asociației bibliotecarilor din Republica Socialistă România** cu privire la introducerea cursurilor fără frecvență la secția de biblioteconomie — la care vă referiți — au rămas, deocamdată, un deziderat. După cum sîntem informați, Ministerul Învățămîntului, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și Universitatea București, studiază, încă, această problemă. În momentul în care vom dispune de informații certe, firește, le vom comunica, imediat, tuturor bibliotecarilor.

В Н О М Е Р Е

Ал. ДУЦУ: Литературный отклик на войну за независимость и вызвавшие ее причины	257	Леонтина НЯКШУ: Книгооборот в публичных библиотеках области Олтении (Изучение состава фонда печатных изданий и книг, выдаваемых на дом в районных и сельских библиотеках)	275
Э. АРДЕЛЯНУ: Информация в помощь экономической действительности (Организация и модернизация документации на производственных предприятиях)	260	Илина БЭНЧИЛЭ: Методы составления библиографий. (Описание печатных изданий и библиографий различных видов)	283
Публичная библиотека и наглядно-звуковые способы пропаганды книги (Подборка статей на тему использования диафильмов, грампластинок, радио и телевидения в повседневной работе библиотек)	264	Н. ОПРЕА: Библиотека Общества „Братство рабочих“ города Галац (Работа одной социалистической библиотеки во второй половине XIX века)	303

EXTRAIT DU SOMMAIRE

SUMMARY

AL. DUTU: L'écho littéraire de la guerre d'indépendance et ses antécédents	257	AL. DUTU: The literary echo of the Independence War and its antecedents	257
E. ARDELEANU: L'information au service de l'efficacité économique. (L'organisation et la modernisation de la documentation dans les entreprises industrielles)	260	E. ARDELEANU: The information as a help of economic efficiency (The organization and modernization of the documentation in factories)	260
La bibliothèque publique et les moyens audio-visuels. (Suite d'articles sur l'emploi des diapositives, des disques, de la radio et de la télévision dans l'activité quotidienne des bibliothèques)	264	The public library and the audio-visual media. (A series of articles concerning the use of slides, records, radio and television in the daily activity of libraries)	264
Leontina NEACȘU: La circulation du livre dans les bibliothèques de la région de l'Olténie. (Analyse de la composition des fonds de publications et des prêts dans les bibliothèques rayonnales et communales)	275	Leontina NEACȘU: Book circulation in the public libraries of Oltenia. (The structure of book stocks and of loans in district and village libraries)	275
Ileana BĂNCILĂ: Les méthodes de rédaction des bibliographies. (La description des publications dans les différents types de bibliographies)	283	Ileana BĂNCILĂ: Methods in drawing up bibliographies (The description of publications in different types of bibliographies)	283
N. OPREA: La bibliothèque de la Société „Infrățirea muncitorilor” (La fraternité des travailleurs) de Galați. (L'activité d'une bibliothèque socialiste de la seconde moitié du XIX-ème siècle)	303	N. OPREA: The Library of „The Workers' Brotherhood” of Galatz. (The activity of a socialist library in the second half of the XIXth century)	303

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron, IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRADICENI Angela, TOMESCU Mircea

Călătorii **RAPIDE—PLĂCUTE** și eu **CHELTUIELI**

REDUSE se pot face cu . . . .

. . . . **BICICLETA „CARPAȚI“** sau **„ELEGANT“**

- Rezistentă
- Practică
- Convenabilă

Preț — tip „Carpați“	— tip „Elegant“
— pentru femei 712,80 lei	638,30 lei
— pentru bărbați 690 lei	625 lei

Se pot procura și cu **PLATA IN RATE** de la **MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM**

YMF Bild. bente.

IN NUMARUL URMATOR :

In sprijinul unităților agricole de stat.

Fondurile de cărți vechi românești și cărți rare ale Bibliotecii Academiei.

Lectura elevilor din școlle profesionale.

Microfilmarea in bibliotecii.

Biblioteca (Mică enciclopedie bibliologică).

Vasile Pârvan (1832—1927).

Catalogarea (I) (Consultații).

41 000